Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka


# TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 48 (1711) 1982 LAPKRITIS-NOVEMBER 25 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.


## Mokslas pajūryje

Bene pirmą kartą mokslinis lietuvių suvažiavimas rengiamas Floridos St. Petersburge. Kad ten iki šiol buvo rengiami politiniai bei visuomeniniai suvažiavimai, nieko nuostabaus, nes tai gana patogi vieta tokiems dalykams, ypač tais atvejais, kai galima derinti poilsį su įtemptu posėdžiavimu. Naujas bandymas — tai Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimas tokiame mieste, kur yra susitelkę pensininkai. Rengėjai, matyt, patyrė, kad St. Petersburge jau yra pakankamai vietinių tautiečių, besidominčių mokslu. Jų laisvalaikis yra daug ilgesnis negu kitur gyvenančių bei pastoviai dirbančių tautiečių. Tai matyt ir iš kultūrinės bei visuomeninės veiklos St. Petersburge. Ten tautiečiai organizuoja gana daug įvairių renginių, bet dienos metu. Jei kitose lietuvių gyvenvietėse beveik visi renginiai, posėdžiai, susirinkimai vyksta vakarais, tai St. Petersburge atvirkščiai — vakarai skiriami poilsui, o dienos — veiklai. Šia prasme ir Akademijos suvažiavimas galės visus savo darbus atlikti dienos metu, nes vietiniai akademikai ir kultūrininkai, laisvi nuo tarnybinių darbų, nebus varžomi dalyvauti paskaitose, kurių pasirinkimas gana didelis. Prie jų prisidės ir iš kitur atvykusieji. Tuo būdu susidarys nemaža pajūrio auditorija, besidominti mokslu.

ŠIS LKMA suvažiavimas yra tuo reikšmingas, kad mini 60 metų veiklos sukaktį. Akademija buvo įsteigta nepriklausomoje Lietuvoje 1922 metais. Sovietinė invazija ją uždarė, bet daugelis jos narių pasitraukė užsienin dviem bangom — po pirmosios ir po antrosios invazijos. Iki 1952 metų Akademijos veikla, kaip organizuoto vieneto, buvo sustojusi, nors pavieniai nariai tęsė savo darbus, kiek tuometinės sąlygos leido. Ir tiktai 1952 metais formaliai LKMA buvo atsteigta Romoje su naujai situacijai pritaikytais įstatais. Taigi šiais metais sueina 30 metų nuo Akademijos atsteigimo užsienyje. Prieš 30 metų buvo pradėtas naujas Akademijos veiklos etapas, atremtas jau nebe į Lietuvos teritoriją, bet į laisvojo pasaulio. Neturėjimas gimtosios žemės po savo kojomis, aišku, sunkino Akademijos darbą, lenkė kitokia kryptimi, tačiau jo nesukliudė, neparalyžavo. Kaikuriose srityse jį dargi išplėtė ir pagilino, nes pasidarė prieinamos laisvojo pasaulio mokslinės institucijos. Daugiausia nukentėjo, žinoma, lituanistika, nes jos darbai be gimtosios žemės atramų darosi kaskart sunkesni, vis mažiau vaisingi. Visdėlto ir šioje srityje padaryta palyginti gana daug, ypač tų mokslininkų, kurie atsidūrė laisvajame pasaulyje su stipriu lituanistiniu pasiruošimu. Jie paliko svarius savo mokslinius darbus, bet nepaliko sau lygių įpėdinių, galinčių būti jų darbų tęsėjais.

PLAČIOJI mūsų visuomenė, mažai tematydama Akademijos darbų, galbūt nejaučia jos svorio dabartiniame mūsų tautos gyvenime, nes moksliniai darbai neatsiskleidžia visuomenei masiniais renginiais, kaip dainų, šokių ar sporto šventės. Nėra net rūmų, kuriuose Akademija būtų matoma bent išoriniu savo pavidalu. Ir visdėlto ši institucija tautos gyvenime aria gilią vagą. Masiniai mūsų renginiai — kongresai, šventės, parodos, koncertai, operos yra vienadieniai. Jie švysteli labai spalvingomis varsomis ir dingsta. Tuo tarpu moksliniai darbai nedingsta — jie išlieka. Miršta mokslo žmonės, bet jų darbai nemiršta. Jų gal neskaito dabarties kartos, bet juos skaitys, studijuos ateities lietuviai, ieškodami savo tautos pėdsakų laisvajame pasaulyje. Tai ir yra mokslinių darbų stiprybė — jie nedingsta. Iki šiol tokių darbų vien LKMA sutelkta gana daug. Užtenka pažvelgti vien į LKMA "Suvažiavimų darbus", kurių yra jau keletas stambių tomų, į LKMA "Metraštį", kuriame spausdinami vertingi moksliniai darbai, į kitus stambius LKMA leidinius. Tai didis tautos lobis, sukrautas daugelio mokslo žmonių, tačiau didžiausias nuopelnas jo sutelkime, suredagavime bei išleidime tenka kun. prof. Antanui Liuimai, SJ, kuris vadovauja LKMA nuo 1959 m. Linkėtina ir toliau eiti tuo pačiu keliu, siekiančiu plėsti tiesos erdvę ir atskleidžiančiu Lietuvos gelmes. **Pr. G.**

**Toronto Lietuvių Namų trisdešimtmečio iškilmėje š. m. lapkričio 6 d. sukaktuvinio torto žvakes užpučia generalinis Lietuvos konsulas dr. JONAS ŽMUIDZINAS (kairėje) ir Lietuvių Namų valdybos pirmininkas VALTERIS DAUGINIS. Šalia jų — tortą salėn atgabenusios PETRA JANKAITIENĖ (kairėje) ir BENITA BEDARFIENĖ, Lietuvių Namų veikėjos** **Nuotr. B. Tarvydo**

Pranešimas iš Šveicarijos

## Nacionalizmas sovietinėje sistemoje

**Tarptautinė konferencija Šveicarijoje, gvildenusi imperialistinę sovietų politiką pavergtuose kraštuose**

Š. m. spalio 10-11 d.d. Lucernos mieste buvo surengta konferencija, skirta rusifikacijos ir kolonizmo problemoms nagrinėti. Jos rengėja buvo Lucernoje veikianti organizacija "Europaeische Konferenz fuer Menschenrechte und Selbstbestimmung" (Europinė Konferencija Žmogaus Teisėms ir Apsisprendimui Ginti). Praktinį rengimo darbą atliko specialus komitetas, sudarytas iš 4 asmenų, kurių tarpe buvo ir dr. A. Gerutis. Jis visą laiką dalyvavo konferencijos prezidiume ir, kaip patarėjas, sėdėjo šalia pirmininkų.

Konferenciją pradėjo dr. F. X. Leu, buvęs Šveicarijos senatorius (Staenderat), kuris ir pirmininkavo priešpietiniams posėdžiams. Popietiniams posėdžiams vadovavo Šveicarijos parlamento narė adv. J. Meier. Juose įvairių tautinių grupių atstovai ir šiaip žinovai darė pranešimus apie nacionalinę sovietų politiką pavergtuose kraštuose.

**Nacionalinė politika**

Šią temą gvildeno prof. dr. T. Oberlaender iš Bonnos (Vokietijoje). Pradėjo nuo Lenino, kuris įvedė imperialistinę sovietų politiką, taikomą nerusiškoms tautoms. Viena po kitos nerusiškos tautos buvo prievarta įjungtos Sov. Sąjungon. II D. karo metu sovietinė imperija gerokai išsiplėtė dėl vakariečių nesiorientavimo. Kremlius nuo seno vykdo rusiškąjį nacionalizmą savo užimtuose kraštuose, nors teorijoje to nesako. Profesorius pabrėžė gilią prarają tarp sovietinės teorijos ir praktikos.

**Sovietinė federacija — priedanga**

Prof. dr. L. Revesz iš Berno universiteto kalbėjo apie federacinę sovietų sistemą ir kolonijinę santvarką. Jis yra teisininkas, parašęs 30 veikalų apie sovietinę sistemą. Pasak jo, sovietinė federacija tėra priedanga, po kuria slepiasi imperialistiniai užmojai. Federacinė sistema sovietinės propagandos skleidžiama kaip ideali santvarka, kurioje paskiros tautos pilnai respektuojamos. Net sovietinėje konstitucijoje kalbama apie respublikų suverenumą, tautų lygybę ir pan. Bet tai tik priedanga. Jei kas pabando pasinaudoti konstitucijoje minimomis teisėmis, yra baudžiamas sunkiomis bausmėmis. Tai rodo, kad už federacinės priedangos slepiasi totalistinė valstybė su nepaprastai centralizuota vyriausybe, atremta į diktatūrinę komunistų partiją.

**Nerusiškos tautos**

Muencheno un-to prof. dr. J. Bojko-Blochyn kalbėjo apie ukrainiečių, gudų ir moldavų būklę Sov. Sąjungoje. J. Kadelis, latvis, iš Muensterio (V. Vokietijoje) padarė pranešimą apie estų, latvių, lietuvių ir kareliečių gyvenimą sovietinėje vergijoje. Šveicarė Beatrice Eichmann-Lautenegger papasakojo apie Kaukazo tautų vargus. Šveicaras Hans Rychner nušvietė Maskvos pavergtų mahometonų rūpesčius.

Iš visų pranešimų aiškėjo bendra išvada: sovietai yra užsimoję eiti rusiško nacionalizmo keliu, t.y. rusinti pavergtas tautas, jas sulydyti į vieną "sovietinę tautą". Tai rodo pvz. potvarkis mokyti vaikus rusų kalbos jau nuo vaikų darželio. Tos pačios politikos užmojis yra reikalavimas rašyti akademines disertacijas rusų kalba. Tai tik du ženklai iš daugelio.

Dėlto sovietų pavergtuose nerusiškuose kraštuose vyksta pasipriešinimas. Įvairiais būdais tautos stengiasi ginti savo tikybą, kultūrą, kalbą. Pasipriešinimui pavaizduoti buvo surengta pogrindžio spaudos paroda. Joje ryškiai buvo matoma "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika" — pirmasis jos numeris (1972 m. kovo 19 d.) ir 51-sis, išleistas lygiai po 10 metų. Parodoje taipgi buvo matomi pogrindžio leidiniai: "Aušra", "Perspektyvos", "Tautos Keliu" ir t.t. Be to, buvo išstatyti kaikurių pogrindžio leidinių vertimai į kaikurias V. Europos kalbas. Visa tai konferencijos dalyviams paliko gilų įspūdį.

**Organizacijos susirinkimas**

Spalio 11 d. įvyko šią konferenciją surengusios organizacijos susirinkimas. Pirmininku vėl išrinktas parlamento narys dr. Edgar Oehler iš St. Gallen miesto, kur leidžiamas jo redaguojamas dienraštis "Ostschweiz". Iš baltiečių valdybon išrinkti — dr. A. Gerutis ir latvis J. Kadelis iš V. Vokietijos, kur jis vadovauja latvių informacijos įstaigai. Kaip jų antrininkas valdybon įėjo Ans Luik, jaunas estų teisininkas, vienos Muencheno statybos bendrovės direktorius.

Minėtoji Lucernos organizacijos vokiečių sekcija rugsėjo mėn. surengė Bonnoje (V. Vokietijoje) konferenciją apie Sov. Sąjungos psichologinį karą prieš Vakarų pasaulį. Paskaitas skaitė prancūzai, vokiečiai ir šveicarai. Pastarųjų tarpe buvo divizijos vadas dr. Hans Rapold. Taip pat iš Šveicarijos ten buvo nuvykę dr. A. Gerutis ir dr. E. Peyer. Pastarasis yra lucerniškės organizacijos vicepirmininkas, tarnavęs Šveicarijos užsienio reikalų ministerijoje.

**Nutarimai**

Europinio masto konferencija, gvildenusi rusiškojo nacionalizmo užmojus sovietinėje sistemoje, priėmė šiuos nutarimus:

"Europos žmonių teisių ir apsisprendimo konferencija, įvykusi Lucernoje 1982 m. spalio 10 ir 11 dienomis, buvo labiausiai skirta nerusiškų tautų rusifikacijos ir kolonijinio režimo praktikai Sovietų Sąjungoje tų tautų nuo praamžių gyvenamuose kraštuose.

Konferencija kreipia pasaulio dėmesį į neginčijamą faktą, kad tų tautų sovietinimas niekur nebuvo įvykdytas su jų sutikimu. Jau dešimtmečiais toms tautoms (tarp kitų, ir pačiai rusų tautai) neleidžiama pasisakyti per laisvus rinkimus. Visuotinai pripažintoji apsisprendimo teisė draudžiama tautoms, pavergtoms Sovietų Sąjungos. Laikotarpyje, kurio būdingas bruožas yra buvusio kolonijinio režimo pašalinimas ir net mažiausių teritorijų nepriklausomybės paskelbimas, Sovietų Sąjunga vis dar laiko pavergusi daugybę kultūringų tautų. Federacinė Sovietų Sąjungos struktūra tėra paprastas fasadas, už kurio slypi kraštutiniškai centralizuota vienos partijos valstybė.

(Nukelta į 6-tą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

## Milijonai dolerių bedarbiams

**Kanados darbo ministeris L. Axworthy** paskirstė $500 milijonų, kurie buvo pažadėti naujiems darbams 1983 m. Kvebekas gaus $170 milijonų, Ontario — $130 milijonų, Britų Kolumbija — $52 milijonus, Niufaundlandija — $27 milijonus, N. Skotija ir N. Brunswickas po $24 milijonus, Manitoba — $17 milijonų, Alberta — $15 milijonų, Saskatčevanas — $11 milijonų, Princo Edvardo sala — $3 milijonus, Jukonas ir Šiaurės-vakarų teritorijos — po vieną milijoną. Buvo paliktі $26 milijonai vėlesniam paskirstymui, kaikurių projektų sustiprinimui. Darbų projektus tvarkys specialiai įsteigta federacinė NEED agentūra, veikianti vietiniuose Kanados darbo centruose. Tikimasi, kad už tuos $500 milijonų bus galima parūpinti laikinius darbus 60.000 kanadiečių. Šia paslauga betgi galės pasinaudoti tik tie bedarbiai, kurie jau yra išsėmę nedarbo draudos išmokas prieš 10-12 savaičių. Juos norima nukreipti nuo socialinės gerovės pašalpų į laikinius darbus, kurių vidutinė trukmė bus 30 savaičių. Tada tie asmenys vėl galės naudotis nedarbo draudos išmokomis.

**Šių lėšų paskirstymu yra nepatenkintas** Ontario finansų ministeris F. Milleris, norėjęs iš Otavos gauti $200 milijonų. Jis nepatenkintas Ontario provincijai paskirta $130 milijonų suma, kai Kvebekas gaus $170 milijonų. F. Milleris viešai nusiskundė, kad didžiausia parama vėl teko Kvebekui, matyt, dėl to, kad iš jo

(Nukelta į 8-tą psl.)

## Pasaulio įvykiai

**L. WALENSOS PALEIDIMU GEN. W. JARUZELSKIS RUOŠIASI KARO** stovio atšaukimui. Jį Gdanske aplankiusiems užsieniečiams žurnalistams L. Walensa pareiškė, kad jokių įsipareigojimų, susietų su išlaisvinimu, nebuvo padaryta. Tačiau L. Walensa taipgi pabrėžė, kad jo dabar laukia vaikščiojimas ant ištemptos ir riebalais apteptos politinės virvės. Nukritęs nuo tos virvės, jis atsidurtų kalėjimo kieme. L. Walensos paleidimu gen. W. Jaruzelskiui pavyko nutildyti jam laisvės reikalavusius balsus užsienyje. Pačioje Lenkijoje "Solidarumo" unija yra panaikinta, daugiausia darbininkų turinčios įmonės kontroliuojamos kariuomenės. Vadas L. Walensa yra praradęs masinius savo rėmėjus atvirame fronte. Liko tik pogrindis, stokojantis jaunesnių veikėjų, kurie buvo suimti kartu su L. Walensa, bet neatgavo laisvės kartu su juo. L. Walensą, grįžusį į savo butą Gdanske, sutiko didoka 1.500 lenkų minia, bet ji išsisklaidė. Sekančią dieną buvo nuvalyti ant namo sienų ištepti "Solidarumo" unijos šūkiai, užsieniečiai žurnalistai vėl grįžo Varšuvon. Gruodžio 13-14 d.d. yra numatyti Lenkijos seimo posėdžiai, kuriose greičiausiai bus paskelbtas ar bent paliestas karo stovio atšaukimas. Dalyvaudamas L. Brežnevo laidotuvėse Maskvoje, gen. W. Jaruzelskis prasitarė Graikijos premjerui A. Papandreou, kad karo stovis Lenkijoje bus atšauktas 1983 m. sausio 15 d. L. Walensą Varšuvon buvo pasikvietęs katalikų primas arkiv. J. Glempas. Pasitarimo tema nebuvo paskelbta. JAV NBC televizijos tinklas teigia, kad Lenkijos saugumiečiai turi L. Walensa kompromituojančių nuotraukų ir garso juostelių su moterimis, padarytų dar prieš jo suėmimą. Esą ta medžiaga buvo parodyta arkiv. J. Glempui. Tuos gandus paneigė ir arkiv. J. Glempo, ir valdžios atstovai.

### Sibiro dujotiekis

Politinių bei religinių kalinių panaudojimą Sibiro dujotiekio tiesime į V. Europą tyrė speciali žmogaus teisių komisija Bonnoje, sudaryta Kopenhagoje veikiančio Sacharovo komiteto ir žmogaus teises ginančios tarptautinės grupės Frankfurte. Oficialiai buvo padaryta išvada, kad tokie kaliniai yra įjungti į dujotiekio tiesimą, bet trūksta aiškių įrodymų. Liudininkais buvo pakviesti užsienin išleisti disidentai, kuriems anksčiau teko dirbti prie dujotiekių tiesimo Sibire. Jie pasakojo apie sunkias vergiško darbo sąlygas, nepakankamą maistą, ligas. Moterys specialiose stovyklose paruošdavo aprangą dirbantiems kaliniams, būdavo prievartaujamos sargybinių. JAV valstybės departamentas patvirtino, kad tai yra įvykęs faktas vietinių dujotiekių tiesime, tačiau nėra įrodomos medžiagos, kad tokie metodai ir politiniai kaliniai yra naudojami dujotiekio tiesimui į V. Europą.

### Pasmerkė "Mafiją"

Popiežius Jonas-Paulius II dvi dienas viešėjo Sicilijoje, Palermo mieste. Tai buvo pirmas popiežiaus apsilankymas po šešių šimtmečių. Palermo miestas yra laikomas "Mafijos" gaujų centru Sicilijoje. Tarp tų gaujų vyksta nuolatinės kovos dėl Sicilijoje paruošiamo heroino, už kurį kasmet gaunama apie $750 milijonų. Prieš pat Jono-Pauliaus II atvykimą Palermo priemiestyje buvo nužudyti du vyrai ir vienas paauglys, o kitas paauglys — 32 km nuotolyje nuo Palermo. Šiemetinis "Mafijos" aukų skaičius pasiekė 130. Palermo centre rugsėjo mėnesį buvo nužudytas policijos gen. C. A. Chiesa su žmona ir vienu apsaugos vyru. Tad nenuostabu, kad popiežius Jonas-Paulius II griežtai pasmerkė barbariškus "Mafijos" žiaurumus, krauju aplaistančius Palermo gatves. Pasak jo, "Mafiją" galima įveikti jėgos priemonėmis, tačiau ją visiškai panaikinti tegali ilgo darbo reikalaujantis žmonių sąžinių atnaujinimas. Kovą "Mafijai" yra paskelbę Sicilijos vyskupai, vadovaujami kardinolo S. Pappalardo, Palermo arkivyskupo. Savo apsilankymu Jonas-Paulius II norėjo sustiprinti vyskupų pastangas, išjudinti "Mafijos" gaujų beveik visiškai nutildytus penkis milijonus Sicilijos katalikų.

### Pakeitė vadus

Atsistatydinusį Ispanijos komunistų vadą S. Carrillą pakeitė už jį gerokai jaunesnis G. Iglesias. S. Carrillas, 67 metų amžiaus, kompartijai vadovavo 22 metus. Ryšius su Maskva jis buvo visiškai nutraukęs po 1968 m. vasarą suorganizuotos invazijos į Čekoslovakiją. Nuo to laiko jis siekė nepriklausomo europinio komunizmo, aštriai kritikavo Kremlių. Ispanijos parlamente komunistai turėjo 23 atstovus, kurių skaičius paskutiniuose rinkimuose buvo sumažintas iki keturių. G. Iglesias žada laikytis ligšiolinės S. Carrillo linijos, kritikuoti Sovietų Sąjungos bei jos valdomas satelitinių šalių kompartijas Rytų Europoje.

## Šiame numeryje:


**Mokslas pajūryje**
Sukaktuvinis Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimas
**Nacionalizmas sovietinėje sistemoje**
Politinės srities žinovų konferencija Šveicarijos Liucernoje
**Akla, brutali jėga...**
Būdingas dabartinei būklei Lenkijos vyskupo pamokslas
**Iš psichiatrinio kalėjimo išėjus**
Buvusio sovietų kalinio Nikipelovo knyga "Kvailių institutas"
**Faktais atsikirto sovietų atstovui**
JAV-bių atstovo kalba Jungtinių Tautų Komisijoje
**Mūsų vaikams reikia užnugario**
Pogrindžio spauda drąsina šeimų tėvus Lietuvoje
**Lietuviška daina prancūzų visuomenei**
Solistės Ginos Čapkauskienės ir vyrų okteto koncertas
**Auksinė radijo sukaktis**
Čikagos "Margučiui", ir dabar veikiančiam — 50 metų
**Vengrų filmas "Liudininkas"**
Naujoviška satyra, pajuokianti sovietinę dabarties sistemą
**Istorija ir poetas**
"Žemės" antologija ir ligšiolinė kanadiečių rašytojų poezija

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $17, pusmetinė — $9. Rėmėjo prenumerata $25

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

**The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly**

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $17.00 per year, $9.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

# Akla, brutali jėga . . .

## Lenkų vyskupas apie dabartinę kovą tarp fizinės jėgos ir Katalikų Bendrijos

*Pšemyslio vyskupas Ignas Tokarčiukas, minint Čenstakavos Madonos sukaktį 1982 m., pasakė Čenstakavoje maldininkams pamokslą, po kurio ne tik jis Lenkijos valdžios režimo buvo smarkiai puolamas, bet ir Lenkijos tikintieji. Pamokslo mintys tinka visoms priespaudoje esančioms tautoms. Pateikiu kiek sutrumpintą, laisvą vertimą.*

"Ko nori Marija mus mokyti? Ką nori mums duoti? Ji nori mus apdovanoti VILTIMI. Viltis yra gyvenimo vertybė. Žmogus, netekęs vilties, nustoja instinkto gyventi. Paskutiniojo karo metų patirtis mus moko: žmonės, netekę vilties, kad ir fiziškai stiprūs, koncentracijos lageriuose ar tremtyje žuvo, o fiziškai silpni, bet turintys viltį sunkiausius kančių momentus pakėlė.

Šiandieną mes esame nepaprastai reikalingi vilties, nes siaučiančios jėgos nori iš mūsų atimti viltį, kad jos netekę taptume apatiški, joms paklūsnūs, kritę dvasioje. Jie su tokiu elementu gali daryti, kas tik jiems naudinga. Tačiau viltį turintis žmogus ištvers, nepasiduos, nes žino, kad pasibaigs priespauda, kad po tamsios nakties praėjus saulėta diena, po žiemos speigų — pavasaris, nors žiema rankom ir kojom laikytųsi bei nenorėtų užleisti vietos pavasariui.

Kuo pagrįsta viltis? Ji remiasi giliausiais mūsų tikėjimo pagrindais ir dvasinėmis mūsų tautos vertybėmis. Viltis pabrėžia, kad mūsų tikslai, kurių siekiame, dėl kurių garbingu, gerai apsvarstytu, taikiu būdu kovojame, yra nesunaikinami. Tos mūsų vertybės nebankrotuos, juo labiau mūsų tautiečiai nerezignuos! Prie tų vertybių priklauso žmogaus orumas — garbė. Dievas sukūrė žmogų ne vergijai, o laisvei, kilnumui.

Prie pagrindinių vertybių priklauso LAISVĖ pozityvia, pilnai realizuota ne tik asmenine, bet ir visuomenine prasme.

Nebankrotuos ir TEISINGUMAS. Siekiame teisingumo. Savo palaiminimuose Kristus iškėlė teisingumą labai augštai: "Palaiminti, kurie trokšta ir alksta teisybės — jie bus pasotinti".

Prie vertybių priklauso ir MEILĖ. Mūsų tauta tiki į meilę, bet ne į neapykantą. Tauta neturi neapykantos, keršto netgi tiems, kurie darė ar daro didžiausią žalą, sukelia kančias, nes žino, kad konstruktyvi jėga yra meilė. Meilė yra jėga, kuri drauge su tikėjimu laimi pasaulį. Neapykanta pralaimi.

Prieš mus stovi pagrindiniai, istorijos patvirtinti, išbandyti dėsniai:

1. Akla jėga nepajėgia nieko pozityvaus išspręsti.

2. Sąmoninga, susipratusi tauta, siekianti kilnių tikslų, nepaisant sunkiausių kliūčių, pasieks tas vertybes. Jų realizavimo niekas nepajėgs tame kelyje sustabdyti, juo labiau, kad tauta turi per 32 milijonus narių.

Atkreipkime dėmesį į pirmąjį dėsnį (plojimas). Akla, brutali jėga nieko neišspręs, bet tik pablogins situaciją. Nenoriu niekam prikaišioti, bet kalbu K. Bendrijos vardu, nes ji gavo mandatą iš Jėzaus Kristaus skelbti tiesą. Kaip kurpius skirtas geriem batam siūti, žemdirbys — duonai parūpinti, K. Bendrija — tiesai skelbti, ginti skriaudžiamuosius, atlikti tuos uždavinius, kuriuos vykdė pats Kristus. Pilotui paklausus, kas jis esąs, atsakė: "Kas yra tiesa? Aš atėjau į pasaulį, kad liūdyčiau tiesą. Kas iš tiesos, klauso mano balso". Ir vardan tiesos šiandieną reikia aiškiai tarti, kad akla jėga, kuri kišasi į jaunimą, darbininkus, nieko pozityvaus nei žmonijai, nei sau. Aklos jėgos trumparegiškumas sumokės augščiausią kainą ir tie, kurie vartoja tokius metodus (plojimas). Ar gali šiandieną K. Bendrija abejingai žiūrėti į kančias, tyčiojimąsi, manipuliacijas, baisų melą? Jei būtų taip, Ķ. Bendrija išduotų savo misiją, nevykdytų Dievo pavestų uždavinių, tarnautų priešingoms Dievui jėgoms.

Ir čia, mano mieli, nors ir iš Pšemyslio, nedidelio miesto, vos 62,000 gyventojų, žmonės rinkosi rugpjūčio paskutiniąją dieną ramiai, pasiruošę eiti į katedrą dalyvauti Mišiose. Bet juos pradėjo mušti, net ir tuos, kurie nieko bendro neturėjo su manifestacija. Grįžo žmogus iš daržo su daržovėmis. Mušė jį pargriuvusį. Akis pravėręs tarė: "Vardan Dievo, net ir Hitleris taip nedarytų! Ką jūs darote su manim!?" Kitoje gatvėje moterys stūmė vaikų vežimėlius su mažutėliais. Jas apšaudė dujomis. Jos pasilenkusios dengė savo kūnais mažutėlius nuo smurto, kad netaptų visam gyvenimui invalidais.

Galima būtų suminėti tūkstančius tokių faktų viso krašto miestų gatvėse. Ar civilizuotame krašte tokie veiksmai leistini? Netgi su negrais taip nebūtų pasielgta, nes visas pasaulis šauktų (plojimas). Todėl kreipiuos į tuos, kurie mušė, nes jie mūsų broliai. Nekelk, brolau, rankos prieš savo brolį, seserį, jie nori priklausyti tautai (plojimas). Nesiteisink teismuose įsakymais, kad juos vykdei. Jokia tautinė ar tarptautinė teisė nepripažįsta pasiteisinimo įsakymų vykdymu. Nepaisant įsakymo, kiekvienas žmogus yra atsakingas. To neužmirškite! (plojimas).

Austrų pilietis Šink yra palaidotas Lakovėj, netoli Tarnovo, (Pšybrešėj 22; kas ten važiuotų, gali aplankyti jo kapą). Jo kovos dalinys įsakė šauti į lenkų partizanus. Šink buvo nuoseklus krikščionis ir atsakė — NE! Jis buvo sumušt as. Atsisakė vykdyti ir antrą įsakymą. Tapo nušautas. Šiandieną jį pasaulis žino kaip didvyrį, sumokėjusį augščiausią kainą savo gyvybe, bet likusį ištikimą savo sąžinei. Ne jis pralaimėjo. Pralaimėjo tie, kurie šaudė, mūsų žmones kankino (plojimas).

Turime ir lenkų Šinkus. Poznanėj 1956 m. jie atsisakė šaudyti į savo brolius, nes klausė savo sąžinės, Dievo, o ne žmonių įsakymų. Turėjome Šinkus 1970 m. Gdanske. Turėjome jų ir dabarties įvykuose. Ateis laikai, juos ne tik gerbsime, bet ir garbinsime, nes jie saugojo savo asmeninę ir tautos garbę, klausė Dievo, o ne žmogaus."

Paruošė **P. Laurinavičius**

*Optical Studio*
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

# Iš psichiatrinio kalėjimo išėjus

***Viktoras Nekipelovas aprašė savo pergyvenimus knygoje "Kvailių institutas". Minimi ir lietuviai***

Maskvos centre, Kropotkino gatvės ir judraus Smolensko bulvaro kampe, stovi trijų augštų, aptvertas pilka tvora nekrentantis į akis pastatas. Nedaug kas pastebi pagal tvorą ištemptas vielas, kurios duotų signalą, jeigu kas nors iš ten bandytų pabėgti, ir ištreniruotus neloti šunis. Paėjus Smolensko bulvaru į šiaurę randama Ščukino gatvė, kurios 19 nr. yra vartai į to pastato kiemą. Pro juos nepastebimai įvažiuoja juodi kalinių transporto sunkvežimiai. Juose KGB atveža kalinius į visame pasaulyje garsią, deja, ne savo gydymo metodais, prof. Serbskio vardo psichiatrinę ligoninę — kalėjimą.

### Turistams nerodo

Maskvą lankančiam užsieniečiui "Inturisto" vadovai šio instituto neparodo, tačiau, jeigu turistas norėtų jį pamatyti arba nufotografuoti, nesunkiai tai gali padaryti. Iš Raudonosios aikštės jis turėtų eiti pro istorijos muzėjų į Spalio aikštę, iš ten Markso prospektu ir jo tęsiniu Volkonka gatve į Kropotkino gatvę. Praėjus Ostrovskio, Čisty ir Levšinskio gatves, prasideda Smolensko bulvaras. Šio bulvaro ir Kropotkino gatvės šiaurės rytiniame kampe yra Serbskio institutas. Tai būtų maždaug 4 km pasivaikščiojimas, kuris, gražiam orui esant ir turint laiko, būtų gana malonus. Netoliese yra užsienio reikalų ministerija ir dolerinė "Beriozkos" krautuvė.

Tenka abejoti, kad smalsus turistas į Serbskio instituto vidų būtų įleistas pasižvalgyti. Jį stropiai saugo visa KGB sargybinių kuopa, nes tai nedidelė, bet svarbi Gulago salyno salą. Šio instituto gydytojai, kurie kartu yra augšto laipsnio KGB pareigūnai, dalinasi savo patyrimais su kitomis Sov. Sąjungoje esančiomis psichiatrinėmis ligoninėmis. Lietuvoje yra trys šio pobūdžio ligoninės — kalėjimai: Kaune — Kuzmos gatvėje, Naujojoje Vilnioje ir Vilniuje — Antakalnio gatvėje.

### Kas ten patenka?

Serbskio institute kelis mėnesius 1974 m. buvo kalinamas rusų disidentas Viktoras Nekipelovas, kuris savo įspūdžius aprašė knygoje "Kvailių institutas" (Institute of Fools. Published by McGraw-Hill Rayerson Ltd. Toronto, 1980).

Kodėl Sov. Sąjungoje po tiek daugelio teroro ir indoktrinacijos metų vis dar atsiranda nepatenkintų santvarka piliečių, kurie platina savilaidą (samizdat), organizuoja žmogaus teisėms ginti komitetus, skleidžia atsišaukimus, skaito Solženiciną, būdami kalėjime prašo Šv. Rašto, rašo peticijas ir protestus? Į šį klausimą Sov. Sąjungos valdovai turi paprastą atsakymą: tie žmonės yra arba užsienio agentai, arba . . . psichiniai ligoniai — bepročiai.

Nekipelovo patyrimu, 80% Serbskio instituto kalinių-ligonių yra visai sveiki žmonės: disidentai, kurie kalėjime nepalūžo, neišdavė ir neprisipažino, ir kriminaliniai nusikaltėliai, kurie, norėdami išvengti sunkios bausmės, vaizduoja neatsakingus už savo veiksmus bepročius. Ir kodėl jiems to nedaryti? Institute ir maistas geresnis, lovos turi paklodes ir sunkiai dirbti nereikia. Pagaliau rusų tautosakoje Ivan Durak (Jonelis Kvailelis) nėra neigiamas tipas. Jis dažnai pasirodo ne tik gudresnis už savo tariamai išmintingus brolius, bet ir kartais laimi net karalaitės ranką ir atsisėda į caro sostą.

### Naikinimo būdai

Psichiatrinėse Sov. Sąjungos ligoninėse buvo kalinami tokie intelektualai-disidentai, kaip Bukovskis, Siniavskis, Pliušč ir gen. Grigorenka. Leonidas Pliušč šitaip aprašo savo pergyvenimus psichiatrinėje ligoninėje:

"Raminamieji vaistai ir kasdieninė rutina žudė mano protą, moralę ir jausmus. Gydymas ir taisyklės turėjo vieną tikslą — sutriuškinti ligonio valią kovai. Nors aš ir bandžiau išspjauti vaistus, kai tik turėjau progą tai padaryti, jie stelbė mano norą skaityti ir galvoti, o politika mane tiesiog vemti vertė. Mano atmintis labai sumenkėjo, kalba pasidarė trūkčiojanti ir šiurkšti. Ėmiau nekęsti žmonių ir stengiausi kuo daugiausia miegoti. Galvojau tik, kaip papirkti sanitarus, kad mane dažniau leistų į išvietę parūkyti. Ėmiau labai bijoti žmonos vizitų, kurių anksčiau taip labai troškau. Nenorėjau iš jos girdėti apie naujus suėmimus, nenorėjau, kad ji matytų mano mieguistumą ir apatiją, o taip pat vandenligės sukeltą ištinimą ir vaistų iššauktas konvulsijas. Vaikų apsilankymai buvo ypatingai skausmingi: turėjau prisiversti šypsotis ir juokauti.

Aš vis labiau bijojau, kad mano sveikata nepamainomai blogės ir kad budeliams pavyks padaryti mane bepročiu. Mintis, jog tas pragaras niekad nepasibaigs, privedė daugelį sveikų kalinių prie savižudybės. Aš irgi buvau beprarandąs norą gyventi. Šito išvengiau nuolat sau kartodamas: "Neturiu pamišti, negaliu pasiduoti".

Tikrai psichiškai nesveikų Serbskio instituto įnamių būna tik apie 20%. Jų tarpe Nekipelovas sutiko ir vieną lietuvį — Petrą Rimeiką, kuris buvo kaltinamas apiplėšimu. Jis buvo 25 metų vilnietis, labai paslaugus ir draugiškas. Jam buvo daromi skausmingi dūrimai į nugarą.

Serbskio instituto gydytojai, rašo Nekipelovas, yra atsakingi už savo nusikaltimus ir už sąmoningą sveikų žmonių laikymą psichiatrinėse ligoninėse. Jie, dirbdami valstybinėje engimo institucijoje, ne tik laužo Hipokrato priesaiką, bet ir sąmoningai bendradarbiauja su sistematingu teroru.

### Tamonis ir Lukšaitė

Koncentracinės stovyklos ir Serbskio instituto pobūdžio ligoninės dar nėra visi KGB ginklai. Prierašuose Nekipelovas kalba apie lietuvių disidentų Tamonio ir Lukšaitės likimą.

Mindaugas Tamonis, inžinierius ir poetas, 1974 m. balandžio mėn. platino pareiškimą, reikalaujantį Lietuvai demokratijos, tautinių laisvių ir paminklo Stalino aukoms. Jis du kartus prievarta buvo patalpintas į psichiatrinę ligoninę Vilniuje. Ten jam buvo duodami insulino įšvirkštimai, kurie labai pakenkė jo sveikatai. Kai jis ten buvo šaukiamas trečią kartą, atsisakė vykti. 1975 m. lapkričio 5 d. Tamonis buvo rastas po traukiniu negyvas.

Stasė Lukšaitė, katalikų veikėja ir buvusi vienuolė, 1975 m. spalio 30 d. buvo rasta kritiškai sužeista Kaune. Atgavusi sąmonę prieš mirtį lapkričio 5 d. ji pasakė, kad savo žudikams dovanoja — atleidžia. Jos seseriai teiraujantis įstaigose apie S.L. mirties priežastį, buvo pasakyta, kad jos sesuo eidama laiptais paslydo ir smarkiai susižeidė.

### Pagalba iš Vakarų

Ar gali Vakarų pasaulis sovietų psichiatrijos aukoms padėti? Praktika rodo, kad tylios, privačios Vakarų diplomatų pastangos nedaug pagelbsti. Viešosios opinijos spaudimas yra veiksmingesnis. Bukovskio ir Pliušč bylos rodo, kad vakariečių sąžinė, nors lėtai, pabunda ir turi įtakos sovietų valdovams, nes jokia orumo ir ekonominių privilegijų jieškanti valstybė negali būti abejinga protestams.

Viktoro Nekipelovo knyga yra įdomi, parašyta lengvu stiliumi, turi daug subtilaus humoro. Jos knygynuose nesimato, tačiau Toronto miesto bibliotekos ją turi. **V. T.**

# Vilniečio veikėjo mirtis

Š. m. spalio 25 d. širdies priepuolio ištiktas Vilniuje mirė vilnietis žurnalistas ir istorikas Vincas Žilėnas.

V. Ž. gimė Vaišniūnų km., Švenčionių aps. 1907 m. Mokėsi Švenčionių ir Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijose. 1930 m. įstojo į Vilniaus Stepono Batoro universitetą, kur studijavo istoriją. Vilniuje jis redagavo "Vilniaus Žodžio" savaitraštį ir buvo "Lietuvos Žinių" atstovas lenkų okupuotai Lietuvai.

Lietuvai netekus nepriklausomybės, velionis dirbo "Lietūkyje" kaip Vilniaus skyriaus sekretorius. Vokiečių okupacijos metu V. Ž. "Lietūkio" sandėliuose slapstė ir išgelbėjo 14 žydų šeimų. Antrojoje bolševikų okupacijoje buvo paskirtas istorijos-etnografijos muzėjaus etnografijos skyriaus vedėju, o vėliau — viso muzėjaus direktoriumi. Iš šių pareigų buvo priverstas pasitraukti, nes nesutiko su įvedimu nieko bendro su etnografija neturinčiu "raudonuoju kampeliu". Vėliau jis vadovavo Šv. Jono šventovės atnaujinimo darbams.

Magistro laipsniui gauti V. Žilėnas parašė disertacinį darbą apie Vytauto Didžiojo santykius su totoriais ir vėliau — šias studijas: "Lietuvių liaudies tradicinių gyvenamų namų susiformavimas", "Šaunamųjų ginklų kalykla Valkininkuose XVI a.". 1935 m. jis parašė knygą "Dėl lietuviškos mokyklos".

Dirbdamas "Vilniaus Žodyje", velionis vedė politinį skyrių ir rašė augštaičių tarme feljetonus "Dėdės Miko dūmojimai". Dėdė Mikas savo dūmojimuose iškeldavo klausimus, kurie būtų nepraėję pro lenkų cenzūrą kituose straipsniuose. **J.B.**

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Tarptautiniame moterų klubų suvažiavime 1982 m. birželio mėnesį South Dakota, JAV-se, dalyvavo ir lietuvių atstovė GALIA ŽILIONIENĖ (antra iš kairės), atstovavusi Lietuvių Moterų Klubų Federacijai

PADĖKA

**A†A**
**PETRONELEI URBONIENEI**

užbaigus šios žemės kelionę, reiškiame nuoširdžią padėką dalyvavusiems laidotuvėse, mus užjautusiems liūdesio valandose, talkinusiems mūsų rūpesčiuose, atsiuntusiems gėlių, aukojusiems lietuviškai spaudai ir kitiems labdaringiems tikslams.

Visiems dėkingi —

*Vincas Urbonas ir vaikai*

**A†A**
**ALFONSUI URBONUI**
mirus,

jo šeimai ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą —

*Elena, Andrea, Kotryna ir Albertas Rusinai*

Montreal, Que.

**A†A**
**ALFONSUI URBONUI**
mirus,

sūnų VYTAUTĄ, marčią FELICIJĄ, vaikaičius KĘSTUTĮ, RŪTĄ bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

*Janina ir Juozas Šarūnai*
*Jieva ir Antanas Pūkai*

**A†A**
**PETRUI JUNGELEVIČIUI**

staiga iškeliavus amžinybėn, jo žmonai VANDAI reiškiame nuoširdžiausią užuojautą ir drauge liūdime —

*V. Jančiukas* *E. K. Kalasauskai*
*J. T. Timmermanai*

Winnipeg, Man.

**A†A**
**JANINAI ŠTARIENEI**
mirus,

jos vyrui JUOZUI, seseriai LIUDAI ir visiems giminėms reiškiame nuoširdžią užuojautą —

*V. V. Augėnai ir sūnus Artūras*

**A†A**
**JANINAI ŠTARIENEI**
mirus,

vyrą JUOZĄ, seserį LIUDĄ ŠILEIKIENĘ, jos šeimą bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

*A. B. Stonkai* *A. B. Arūnai*
*J. Stonkus*

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529




Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Montrealio lietuvių tautodailės grupė "Vaivorykštė" dalyvavo su savo rodiniais Kvebeko provincijos daugiakultūrėje meno parodoje 1982.X.5-11 Place Bonaventure rūmuose. Nuotraukoje — DANUTĖ STAŠKEVIČIENĖ ir ALDONA KUNCEVIČIENĖ aiškina lietuviškų juostų ir kilimų audimą kitataučiams lankytojams J. V. Danys

# Faktais atsikirto sovietų atstovui

## Amerikos atstovas Jungtinėse Tautose apie antisovietinę rezistenciją Lietuvoje

**JAV valstybės departamentas Baltiečių Laisvės Lygos pirmininkui Antanui Mažeikai prisiuntė tekstą kalbos, kurią Jungtinių Tautų Trečiajame Komitete pasakė JAV delegatas Carl Gershman spalio 15 d. Išskyrus kaikuriuos netikslumus skaičiuose, Amerikos delegatas tiksliai pavaizdavo antirusiškos rezistencijos Lietuvoje ir kitose Baltijos valstybėse raidą.**

"Šios savaitės pradžioje sovietų delegatas priekaištavo, kad Portoriko žmonių teisės iki šiol tebėra 'žiauriai užgniaužtos'. Tas kaltinimas iš tikro yra visiškas melas, ir tai apgalvotas melas.

Portoriko žmonės pakartotinai yra išreiškę laisvo apsisprendimo teisę. Tai faktas, pripažintas JT visumos 1953 m., kai Portorikas buvo išimtas iš 'nesavarankiškai besivaldančių' teritorijų eilės, ir vėl patvirtintas š. m. rugsėjo 24 d. Jungtinių Tautų visumos sesijoje.

Portoriko gyventojai laisvo apsisprendimo teisę pareiškė referendumais 1952 ir 1967 ir (pareiškia) kas ketveri metai visuotinių rinkimų keliu. Šie rinkimai, paskutinį kartą įvykę 1980, akivaizdžiai parodo Portoriko gyventojų nusistatymą. Partijos, kurios siekia federacijos (Commonwealth) ir susijungimo (Statehood) su Amerika, abi kartu gavo per 94% visų balsų, tuo tarpu nepriklausomybės siekianti partija surinko mažiau negu 1% balsų. Primesti Portoriko gyventojams nepriklausomybę, kurios jie nenori, reikštų jų laisvo apsisprendimo teisių paneigimą.

Nenuostabu, kad sovietų delegatas jiems tas teises paneigtų, nes Sovietų Sąjunga laisvo apsisprendimo teisių neduoda savo piliečiams ir daugeliui kitų pasaulio tautų žmonėms. Aš neilginu savo pareiškimo, išskaičiuodamas visus atvejus, kur sovietai yra paneigę žmonėms laisvo apsisprendimo teises. Paminėsiu tik vieną pavyzdį, kuris gyvai pailiustruoja kontrastą su Portoriko atveju. Turiu galvoj paneigimą laisvo apsisprendimo teisių Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmonėms.

Šitos valstybės, pilnateisės Tautų Sąjungos narės, buvo prievarta inkorporuotos į Sovietų Sąjungą Adolfo Hitlerio ir Josifo Stalino nedora sutartimi, kuri padalijo Rytų Europą į nacionalsocialistų ir komunistų įtakų sferas. Reikia pabrėžti, jog laisvo apsisprendimo 1541 (Jungtinų Tautų) rezoliucija nustato, kad sprendimas (kraštams) susijungti turi būti laisvai išreikštas, tų kraštų žmonėms pilnai žinant to pasikeitimo pasekmes; jų nusistatymas turi būti pareikštas pilnai sąmoningu ir demokratišku procesu, nešališkais visuotiniais suaugusių žmonių balsavimais. Baltijos valstybių atveju sovietai pasirinko kitą kelią.

Prisijungę Baltijos kraštus, sovietai pasinešė į brutalios sovietizacijos politiką, kuri iššaukė visuotinį pasipriešinimą. Tada per vieną 'teroro naktį' — 1941 birželio 14 — sovietai deportavo į Sibirą beveik visą baltiečių inteligentiją, kurios dauguma ten žuvo. Kai už savaitės vokiečiai užpuolė Sovietų Sąjungą, visose trijose Baltijos valstybėse masiškai vyko spontaniški sukilimai ir didelė dalis baltiečių teritorijų iš sovietų okupacijos buvo išlaisvinta anksčiau, negu jas okupavo naciai.

Galiausiai Raudonoji Armija vėl užėmė Baltijos kraštus, priversdama pasitraukti į Vakarus apie 200,000 žmonių, kurie bijojo sovietų grįžimo. Sovietai įtvirtino savo kontrolę žudynėmis, persekiojimais ir masinėmis deportacijomis. Tarp 1944 ir 1949 metų iš kiek daugiau negu 4 milijonai gyventojų apie 600,000 baltiečių buvo deportuota į Sibirą. Ginkluotas pasipriešinimas sovietų okupacijai tęsėsi iki 1952 m., t. y. aštuonerius metus po Raudonosios Armijos grįžimo.

Nuo tada sovietai vykdo planingą rusifikacijos politiką, kad sunaikintų Baltijos tautinį valstybių identitetą. Atsiliepiant į tą politiką, kilo plačios apimties pasipriešinimo sąjūdžiai, siekią tautinių, politinių ir religinių laisvių. Lietuvoje, kur veikia pogrindžio Bažnyčia ir reguliariai išeina 15 pogrindžio leidinių, neseniai 148,000 žmonių (dešimtadalis visų gyventojų) Maskvai pateikė protesto peticiją. Tai iki tol nežinomas atvejis totalistinėje sovietų valstybėje. Kaip pas sovietus įprasta, jų atsakymas į tų sąjūdžių siekius atstatyti Baltijos tautų teises buvo ne suteikimas laisvo apsisprendimo, bet disidentų įkalinimai, deportacijos ir pasiuntimai į psichiatrines ligonines.

Pone Pirmininke, Helsinkio deklaracijoje Sovietų Sąjunga įsipareigojo gerbti šį nutarimą:

*Remiantis lygių teisių ir laisvo apsisprendimo principu, visi žmonės, kada tik nori, pilnoje laisvėje turi teisę apspręsti savo vidaus ir užsienio politinį statusą be įsikišimo iš išorės ir pagal savo norą vykdyti savo politinį, ekonominį, socialinį ir kultūrinį vystymąsi.*

JAV-bės šį principą respektuoja. Jei ir Sovietų Sąjunga tai darytų, pasaulis būtų saugesnis ir laisvesnis."

Žodžiai apie 1941 m. lietuvių tautos sukilimą, partizanų kovas, pogrindžio tikinčiųjų veiklą, spaudą, brutalią rusų priespaudą ir atkaklų lietuvių tautos priešinimąsi turbūt pirmą kartą nuskambėjo Jungtinių Tautų galerijose. Padėka priklauso Carl Gershmanui, JAV-bių ambasadorės prie Jungtinių Tautų dr. Jeanne Kirkpatrick specialiam asistentui, kuris yra kalbėjęs JAV Lietuvių Bendruomenės suorganizuotoje politinėje konferencijoje ir, Hannaford firmai tarpininkaujant, birželio įvykių minėjime Kultūros Centre Niujorke. Šiame minėjime jis skaitė prez. Reagano telegramą, kurią prezidentas buvo pasiuntęs Baltiečių Laisvės Lygai Los Angeles mieste.

Padėkas siųsti šiuo adresu: Mr. Carl Gershman, c/o U.S. Mission to the United Nations, 799 United Nations Plaza, New York, NY 10017, USA. **J. Kj.**

# Spauda ir jos darbininkai

**PRANYS ALŠĖNAS**

JAV vyriausybė yra atspaudusi pašto ženklą pilkam gatvės berniukui — laikraščių išnešiotojui pagerbti. Ženklo piešinyje matomas berniukas labai užimtas savuoju amatu gatvės kamputyje, o jo dešinėje — plačiai šviečias žibintuvas. Toji šviesa — simboliškai pavaizduota spauda, o berniukas — jos skleidėjas. Jis pardavinėja ne popierių, bet žinias, kurių kiekvienas žmogus taip trokšta. Juk perskaitytas laikraštis, kai iš jo jau "išsemtos" žinios, dažniausiai metamas į popierių krepšį ir jo uždavinys laikomas atliktu. Laikraštis — tai ne knyga. Jo paskirtis visai kitokia. Žmogus perka knygą ne dėl popieriaus, bet dėl jos turinio. Ją perskaitęs, padeda į knygų spintą, kad po kurio laiko vėl galėtų ją skaityti, nes knygų turinys dažniausiai nesenstantis ir nenykstantis. Be to, knygos buvo ir tebėra laikomos kultūringų namų papuošalu. Visdėlto knygos negali atstoti laikraščių, o laikraščiai knygų. Ir vieni, ir kiti — labai žmonėms reikalingi.

Laikraščių pardavinėtojas berniukas pardavinėja žmonėms ne popierių, bet žinias apie pasaulio ir vietos įvykius.

Kodėl žmonės laikraščio laukia? Atsakymas — labai paprastas: jis pigus ir turiningas, įdomus. Juk laikraštyje, galima sakyti, telpa visas pasaulis už keliasdešimt centų.

Ypatingai laikraščiai domina žmones šiuo metu, kai pasaulis yra suskilęs į du didžiulius ir nepaprastai priešingus vienas antram blokus — komunistinį ir demokratinį. Tarp tų dviejų blokų vyksta milžiniškos rungtynės, mus vedančios prie ginkluoto konflikto. Tos rungtynės yra ne kas kita, kaip kova tarp gėrio ir blogio, tarp šviesos ir tamsos. Tamsiosios jėgos ir blogis slypi totalistiniame komunizme, ir vargas pasauliui, jeigu jis išeitų nugalėtoju . . .

Lietuviškų laikraščių paskirtis — dar svarbesnė. Kaip atrodytų gyvenimas svetur, jeigu imtų ir staiga pranyktų visi lietuviškieji laikraščiai, lietuviškosios knygos?

Į šitokį klausimą be jokių svyravimų galima duoti labai teisingą atsakymą: gyvenimas ir gyvenamoji aplinkuma nepaprastai aptemtų! Ir tai būtų visiškai nepriklausomai nuo to, ar žmogus jau pramokęs to krašto kalbos, kuriame gyvena, ar ne. Savas laikraštis gimtąja kalba yra tarytum balzamas, kuris gaivina mus. Pilkoji kasdienybė prigesina jautrumą visam tam, kas mums yra brangiausia, tačiau tik praraskime spaudą — tuojau pajusime, ko netekome . . .

Lietuviškieji laikraščiai ir lietuviškosios knygos padeda mums išlikti lietuviais, nemirti lietuvybei, nesunykti ir nenugursti svetur, pasidarant tik trąša svetimai žemei. Yra JAV-bėse lietuvių, kurie, išgyvenę toli nuo tėvynės gerą pusamžį, išliko gerais lietuviais. Kodėl taip įvyko? Atsakymo reikėtų jieškoti JAV-bių lietuviškojoje spaudoje kuri tam krašte yra išvariusi nepaprastai gilią lietuviškosios kultūros vagą, turi savas tradicijas ir tebešviečia, kaip šviesą seniau. Neleiskim tiems šviesos žiburiams užgesti!

# Pavergtų tautų likimas

**S. ŠETKUS**

Jei Rytų-Vidurio Europos tautos niekados nesusivienys, tai jos niekados neišvengs didžiųjų rusų ir vokiečių tautų pavergimo.

Rytų-Vidurio Europos tautos tik po I D. karo ir po subyrėjimo rusų bei vokiečių imperijų tepajėgė atgauti savo nepriklausomybes. Kai tik atsigavo tos pačios imperijos, kad ir kitokia forma, vergija sugrįžo.

Jei taip buvo praeityje, tai kodėl negali būti ir ateityje? Ar yra tokia jėga, kuri lemtų kitokią mažoms tautoms ateitį? Nėra. Ją turi sudaryti pačios mažesnės tautos, kurioms gresia didžiųjų kaimynų vergija.

Ką rodo pavergiamom tautom praeitis? Labai liūdną faktą, būtent, po II D. karo Vakarų demokratijos nebeatstatė nė vienos buvusios valstybės, nors galėjo. Tiek karo, tiek pokario metu sovietų likimas buvo visiškoje Vakarų rankoje. Vakarai turėjo Europoje milžinišką, gerai ginkluotą kariuomenę, be to, buvo vieninteliai atominės bombos savininkai.

Griežtesnis Vakarų žodis būtų pasiuntęs sovietus kūlverčiais atgal į savo teritoriją, bet to žodžio nebuvo! Nebuvo todėl, kad Vakarams ne mažųjų tautų laisvė rūpėjo, bet prekyba su sovietais!

Sovietų Sąjunga jau tada būvo įsiskolinusi Vakarams. Žadėdami grąžinti skolą, sovietai prašė skolinti dar daugiau, kad bent palūkanas galėtų mokėti. Vakarai pasidavė sovietų apgaulei, skolino naujus bilijonus tol, kol apsiginklavo iki dantų ir pasidarė pavojingi net pačios Amerikos egzistencijai.

Kai Amerika pamatė šį pavojų, atsiminė ir pavergtas tautas. Jos politikai pradėjo kelti klausimą, ar geriau su sovietiniais grumtis Vidurio Amerikoje, ar Rytų-Vidurio Europoje? Prezidentas R. Reaganas nutarė su sovietais grumtis visur. Nuo šio prezidento sovietai nebeužgrobė svetimų žemių ir neteko beveik garantuoto Salvadoro.

Naujos Amerikos politikos įtakoje atsirado lenkų "Solidarumas". Milžiniškos apsiginklavimo sumos įgalina Ameriką pagalvoti apie pavergtas tautas. (žiūr. "The New York Times", May 30, 1982). Amerika planuoja ne tik kaip gintis nuo sovietų, bet ir kaip pulti, kai ateis laikas. Tame planavime Rytų-Vidurio Europos tautos vėl įgauna svarbios strateginės reikšmės. Ilgainiui jos įgaus dar daugiau.

Jei reikalai eis kaip iki šiol, tai Sov. Sąjungos žlugimu nebegalima abejoti. Jau vien tik todėl, kad Vakarai nutarė nebegelbėti Kremliaus valdovų savo neišsemiamais bilijonais, kaip tai darė nuo revoliucijos iki šių laikų. Jei ne tas gelbėjimas, tai Sov. Sąjunga, be jokios abejonės, būtų pati uždususi savo revoliucijos tvaike.

Klausimas tik kyla, ar prezidentui R. Reaganui, pasiryžusiam sulaikyti sovietų grėsmę, taip gerai ir seksis, kaip iki šiol. Gausūs sovietų agentai, pajutę jų lizdui pavojų, subruzdo visame pasaulyje apgaudinėti žmones, daugiau susirūpinusius sportu, negu savo gyvybiškai svarbia politika. Net rimtensių religinių bendrijų balsai prisideda prie nusiginklavimo Amerikos, tik jokiu būdu ne Rusijos!

Prezidentui galėtų daug padėti milijonai išeivių iš pavergtų kraštų. Deja, išeivija nėra pakankamai vieninga. Tautybės veikia paskyrai, kovoja tarpusavyje dėl savo kiemo karūnos! Jos laukia, kad kas nors kitas jų kraštus išlaisvintų. Pasitenkina prezidento Regano rankos paspaudimu, kelių žodžių paguoda tautinių švenčių proga.

Tuo tarpu prezidentui būtų svarbūs stiprūs, vieningi pavergtųjų balsai. Gerai organizuoti, ne paskiri balsai! Be tų balsų nieko negalės padaryti nei geriausias prezidentas, nei palankiausias kongresas. Neorganizuoti balsai naikina vienas kitą taip, kaip pliusai minusus.

Kad Sov. Sąjunga žlugs, tuo niekas neabejoja, bet kad jos vietoje atsiras kita Rusija, tai irgi aišku. Kaip caristinės Rusijos pagrindinis tikslas buvo surusinti visas pavergtas tautas, taip ir sovietinės. Kokia bebus ateities Rusija, pagrindinio savo tikslo nepakeis.

Dabar pats laikas pagalvoti apie mažųjų tautų vieningumą ir pradėti jo siekti. Čia negali būti nė kalbos apie kokią nors seniai atgyventą konfederaciją, ar kokią nors sutrūnijusią uniją. Reikalas eina apie politinį-ekonominį vieningumą Vakarų Europos tautų vieningumo pavyzdžiu. Bendra rinka, bendras apsirūpinimas žaliavom, medžiagom, gamybine energija, bendra gynyba, kad ir po Atlanto S-gos sparnu. Tokia sąjunga sudarytų maždaug 200 milijonų gyventojų jėga, visai pakankamą išvengti rusų ir vokiečių vergijos!

## *Vakariečių bendrovės Sovietijoje*

JAV cheminės ir petrocheminės pramonės turimais duomenimis, Sovietų Sąjungoje šiuo metu yra projektavimo arba statybos stadijoje 67 cheminės bei petrocheminės pramonės įmonės. Iš jų tik 4 yra suprojektuotos arba statomos Sov. Sąjungos inžinierių.

Aštuonias įmones suprojektavo ir jų statybą prižiūri čekų "Chemoprojekt" specialistai. Likusieji 55 projektai vykdomi Vakarų pasaulio ir Japonijos projektavimo bendrovių bei statybos rangovų. 11 projektų tvarko japonų (Asahi Chem. Intl., Ltd.), Kobe plieno Toyo bendrovė Toyo; 18 — prancūzų (Soc. pour Euip. Ind. Chim., Co. Francaise Etude Const., Procofrance.); 10 — vokiečių (Salzgitter Industriebau, Uhde GMBH); 7 — italų (Eurotecnica, SNIA Viscosa, Pressindustria); 7 — JAV (The Litwin Corp. & Associates, Davy McKee), 2 — įvairių tautybių specialistai.

Bendra tų projektų sąmata — 4-5 bilijonai dolerių.

Daugumos gaminių patentai — JAV, k.a. M. W. Kellogg, Dupont de Nemours & Co., Union Carbide Corp., UCP Inc., Davy McKee Intl. Ltd., Monsanto Co.

Vietovės: Angarsk, Armenija, Berezniki, Budenovsk, Circik, Dnieprodzeržinsk, Fergana, Gubaha, Javan, Grodno, Kemerovo, Kazan, Kiev, Mogilev, Nižnivarsk, Omsk, Polock, Moskva, Mozyr, Navoi, Namur, Perm, Riazan, Salavat, Sungait, Tobolsk, Tura, Severodoneck, Sima, Čerkasii, Tomsk, Ufa, Volgograd.

**Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte**

**Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096.**

Lietuvių Moterų Klubų Federcijos pirm. MARIJA NOREIKIENĖ (kairėje) iš JAV ir LMK Federacijos regijoninės valdybos pirm. V. Vokietijoje ir Vasario 16 gimnazijos ūkio reikalų vedėja EUGENIJA LUCIENĖ. Jos uoliai rūpinasi pagalba šiai vienintelei lietuvių gimnazijai išeivijoje

# Mūsų vaikams reikia užnugario

## Iš Lietuvos pagrindžio leidinio "Dievas ir tėvynė" 16-to numerio

Tenka išgirsti nusistebėjimo, kad bedievybė taip greitai ir taip lengvai apėmė mūsų jaunimą.

Priežasčių galima surasti daug, bet pagrindinė viena: mes nesudarėme ir nesudarome savo vaikams reikalingo užnugario.

Juk iš mūsų šeimų į mokyklą vaikai išėjo ne bedieviai. Patys ateistai įvairiomis progomis yra pasisakę, jog į jų bedievišką mokyklą vaikai ateina religingų tėvų ir močiučių "apmulkinti", atseit, religingi. Ir patys vaikai iš pradžių be baimės pasisako tikintys. Bet per trumpą laiką religingas mūsų vaikas padaromas "ateistu". Jis dar nėra tikras bedievis, bet nėra nė tikras tikintysis.

Kaip tai atsitinka?

Labai paprastai. Silpnas vaikas negali vienas atsilaikyti, kai mokykloje jį užgriūva pajuokos, bauginimai, grasinimai, pažeminimai, viliojimai. Jam daug žadama, jeigu paklausys, ir bauginama, jeigu pasipriešins. Vaiką masina ekskursijos, dovanos, atžymėjimai; jis nori būti lygus kitiems, nestumdomas, nežeminamas, neprastesnis už kitus. Jį baugina mokyklos "autoritetai": mokytojai, nuo kurių jis priklauso, "sekretoriai", "globėjai", auklėtojai ir pati mokyklos galva — direktorius. Tokiose sąlygose atsidūręs mažas žmogus nekartą namie skundėsi, bet dažniausiai gavo tik tokį atsakymą:

— Kaip žinai, vaikeli, taip ir daryk. Aš čia nieko negaliu tau patarti.

O "vaikelis" nežinojo, kaip jam pasielgti. Stovėti, kaip sakoma, "gėrio pusėje" jam stigo ir supratimo, ir galios. Lygiai sunku buvo vienam atsispirti ir prieš viliojimą, ir prieš bauginimą. Kad galėtų atsilaikyti, reikėjo pagalbos, tėvų užnugario, o jo nebuvo ar nėra. Ir mūsų vaiką vienokiu ar kitokiu būdu greitai sutvarkė: vienus patraukė dovanomis, kitus atgrasė nuo tikėjimo gąsdinimais. Taip daugelis greitai nusprendė, kad jiems geriau būti su draugais stovyklose, ekskursijose, negu vaikščioti su senele į bažnyčią, kalbėti poterius. Kitus per prievartą padarė spaliukais, pijonieriais, komjaunuoliais. Iš pradžių jiems sakė:

— Nežiūrėk tėvų, rašykis: jie atsilikę nuo gyvenimo, nesupranta šių laikų. Nieko tau jie nepadarys. Pagaliau, jeigu jau taip labai nori, galėsi ir įsirašęs vaikščioti į bažnyčią.

Kada apgauti įsirašė, prakalbėjo kitaip:

— Tu spaliukas, tu pijonierus, tu komjaunuolis, tau nevalia vaikščioti į bažnyčią. Jeigu neklausysi, galėsi eit sau į kolūkį kiaulių šerti: neįstosi į jokią augštąją mokyklą. Parašysime į charakteristiką, kad dar neatsikratęs religinių pretarų, ir baigta.

Taip kalbėjo "gudresni", "stipresni" — ir nedaugelis prieš juos atsilaikė. Atsilaikė tie, kurių užnugaryje stovėjo tėvai, nepabijoję pakovoti už savo vaikus. Atsilaikė tik tie, kurių tėvai išdrįso pasakyti:

— Mano vaikas, aš jį pagimdžiau ir jums neatiduosiu.

Pamatę, jog tėvai nebijo, drąsesni tapo ir vaikai.

Bet nereikia ir kitiems dėl to nusiminti, nes neviskas dar prarasta. Jeigu vaikai pajus, jog jų tėvai už juos kovoja, padeda išlaikyti lietuvybę, savąjį tikėjimą, iš karto taps tvirtesni. Mūsų jaunimas pakankamai sąmoningas, tik neturi padėjėjų, neturi užuovėjos, užnugario ir dėlto pralaimi prieš šimteriopai stipresnį priešą. Susipratusių tėvų ginami vaikai netampa nei spaliukais, nei pijonieriais, nei komjaunuoliais. Jie nebijo bažnyčios, nebijo choro, nebijo dalyvauti procesijose. Tokie tėvai sugeba savo vaikams įkvėpti mintį, jog lietuvis tikintysis nėra žemesnis padaras už rusą ir bedievį ir nėra reikalo susilyginti su juo, išsižadant tikėjimo ir lietuviškumo.

Taigi reikia mūsų vaikams užnugario, padrąsinimo sunkiu momentu, apgynimo, kada juos puola galingesni.

Atsiminkite tai, TĖVELIAI!

Dainos grupė "Ramunėlės" iš Otavos, atlikusi dalį koncertinės programos Toronto Lietuvių Namuose. Šiai grupei vadovauja RŪTA ŠIŪLYTĖ

Nuotr. St. Dabkaus

# PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

**TARPTAUTINĖ MUGĖ**

Tarptautinėje Salonikų mugėje Graikijoje rugsėjo 12-26 d.d. dalyvavo 25 valstybės. Atskirą savo skyrių Sovietų Sąjungos paviljone turėjo ir okupuotoji Lietuva. Šis paviljonas garsino Sovietų Sąjungos šešiasdešimtmetį, o Lietuvos skyrius — savo "laimę sovietinių tautų šeimoje". Koncertines programas kasdien atlikdavo "Lietuvos" ansamblio grupė, Kauno muzikinio teatro solistai J. Bukauskaitė ir J. Antanavičius. Vilniaus modelių namai lankytojus supažindindavo su keliais drabužių rinkiniais. Rugsėjo 13 d. buvo skirta Sovietų Sąjungai, rugsėjo 17 d. — Lietuvai. Jos skyriuje tada buvo dalinamas propagandinis kompartijos I sekr. P. Griškevičiaus leidinys graikų ir anglų kalbomis, rodomi Lietuvos kino studijos filmai. Spaudos konferencijoje bei specialiame priėmime kalbėjo Sovietų Sąjungos ambasadorius Graikijoje V. Kaboškinas. Džiaugiamasi, kad Lietuvos skyrius išpardavė visus "Snaigės" šaldytuvus, mažuosius "Šilelio" televizorius, baldų rinkinius "Gojus" ir "Sodžius", etnografinių baldų rinkinį "Seklyčia", žaislus, dviračius, dulkių siurblius, liaudies meno gaminius. Esą Graikijos prekybininkai ateityje planuoja užsisakyti Lietuvoje gaminamų vilnonių, lininių audinių ir kailių. Tad, nenuostabu, kad Sovietų Sąjungos ambasadorius V. Kaboškinas sovietinamos Lietuvos skyrių pavadino viso paviljono pažiba.

**PRAŽANGŲ LIŪNAS**

Trijų Klaipėdos paauglių moksleivių paslydimą į pražangų liūną aptaria Vanda Bogušienė "Tiesos" 249 nr. Rašoma apie penkiolikmečius Egidijų Bagdoną ir Kęstutį Barauską bei septyniolikmetį Eduardą Žakevičių. Dienos metu užsukę universalinėn parduotuvėn, jie iš po prekystalio pavogė 463 rb. 34 kp. Pasidaliję pavogtus pinigus, autobusu nuvažiavo į Palangą. Ten vėl vaikščiojo po parduotuves, kai ką pirko, kai ką vogė. Grįžtančius į Klaipėdą sulaikė milicininkai. Teisme paaiškėjo, kad E. Žakevičius jau nekartą buvo svarstytas nepilnamečių reikalų komisijoje už vagystes bei kitokius teisėtvarkos pažeidimus. Jo pražangų rikiuotė ilga, jam buvo taikyta daug poveikio priemonių, į kurias neįsijungė tik jo šeima. Tėvas girtaudavo, tad šeima buvo išsiskyrusi. Motinai būdavo nelengva rūpintis būriu vaikų. Kai mokytojai stengdavosi, kad sūnus mokytųsi, motina jį užstodavo, kartais net melo griebdamasi. E. Bagdono šeima buvo tvarkinga, abu tėvai rūpinosi namais, tačiau vienintelis vaikas augo grubus, bėgdavo iš namų, vagiliaudavo. Tėvas sūnų griežtai bausdavo, o motina jį net melu gindavo nuo tėvo griežtumo. Taip vaikas augo tarp dviejų priešingas pozicijas užėmusių tėvų. K. Barauskas mokyklos klasėje sėdėjo kartu su E. Bagdonu, buvo bevalis, pasidavė kenksmingai jo įtakai. Teisme buvo konstatuota, kad K. Barauskas didžiąją pavogtų ir pasidalintų pinigų dalį grąžino E. Bagdonui. Jį, matyt, slėgė kaltės jausmas, bet draugui pasipriešinti neišdrįso. Kai E. Bagdonas parduotuvėje pavogė žiūronus ir liepė K. Barauskui juos paslėpti, šis klusniai atsegė savo portfelį. Teismas nutarė nuosprendžio vykdymą K. Barauskui atidėti dvejiems metams. Paskirtos bausmės E. Žakevičiui ir E. Bagdonui V. Bogušienė neatskleidžia, bet ji pabrėžia, kad už paauglių pražangas kaltė tenka ir jų tėvams.

**ISPANIJOS DIENOS**

Spalio 22 d. pasibaigė keturias paras trukusios Ispanijos Dienos, kurias okupuotoje Lietuvoje surengė Ispanijos ir Sovietų Sąjungos Bičiulių Draugija. Ispanų delegacijai vadovavo tos draugijos valdybos narys Manuelis Visentė. Lietuvos dailės muzėjaus rūmuose buvo surengta ispanų dailininkų taikomosios dailės, grafikos ir tapybos darbų paroda. Tris koncertus surengė atsiųsti menininkai. Dienos tarnavo Maskvos propagandai. Tai liudija dainininko F. F. Mojano pareiškimas spaudos konferencijoje, kad Ispanija yra neteisingai informuojama apie žmonių gyvenimą Sovietų Sąjungoje, komunistinių šalių sandraugą. Esą dabar, grįžus Ispanijon, bus galima papasakoti teisybę apie sovietinę liaudį. Apie Lietuvą tas dainininkas net neužsiminė. Jam rūpėjo tik Maskva ir sovietinė liaudis, su kuria nieko bendro neturi lietuvių tauta.

**MOKYKLINIAI BALDAI**

Panevėžio baldų fabrikas, planavimo skyriaus viršininkės Onos Gruodienės teigimu, yra pagarsėjęs moksleiviams skirtais baldais. Neseniai viena jų siunta iškeliavo net į sovietų okupuotą Afganistaną. Per du šių metų ketvirčius mokyklinių baldų buvo pagaminta už 2.151.000 rublių. Baldus savo moksleiviams nuolat užsako Rusija, Estija ir Kirgizija. Panevėžyje gaminami dvidešimties pavadinimų specialūs mokykliniai baldai. Netrukus žadama pasiūlyti naują gaminį — spintą mokymo priemonėms, tobulesnę už buvusią.

**KAUNO "ŠILELIAI"**

Buvusioje Prisikėlimo šventovėje įsikūrusi Kauno radijo gamykla labiausiai pagarsėjo mažaisiais "Šilelių" televizoriais. Už juos buvo gauti apdovanojimai Leipcigo ir Zagrebo mugėse, susilaukta "Izvestijų" laikraščio diplomo. Tuos kauniečių "Šilelius" perka dvidešimt užsienio šalių. Lig šiol nešiojamieji "Šileliai" buvo gaminami tik nespalvotoms televizijos laidoms, o dabar jau yra paruošti du "Šilelių" modeliai ir spalvotoms laidoms. Sprendžiant iš nuotraukų spaudoje, "Šilelių" ekranas savo dydžiu primena kanadiškus 12-kos colių televizorius. Plastikinė dėžė virš televizoriaus turi išlietą rankeną patogiam televizoriaus nešiojimui. **V. Kst.**

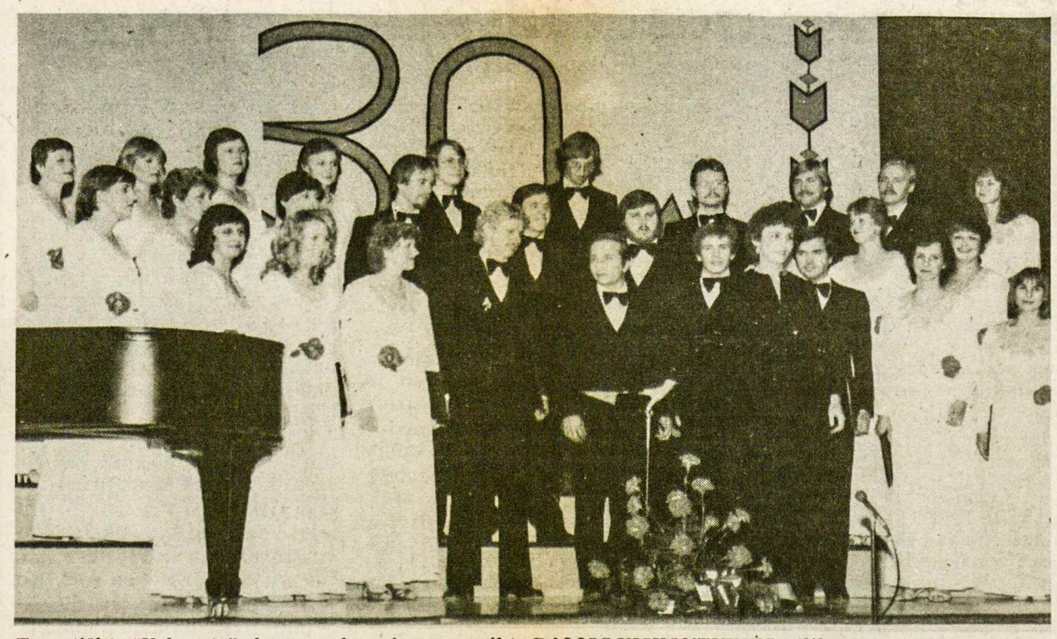

Torontiškės "Volungės" choras, vadovaujamas muzikės DALIOS VISKONTIENĖS, atlikęs koncertinę programą drauge su sol. DANA STANKAITYTE Toronto Lietuvių Namų trisdešimtmečio iškilmėje Nuotr. B. Tarvydo

# HAMILTON, ONT

**ŠAULIAI RENGIA KŪČIAS** gruodžio 24 d., 8 v.v., Jaunimo Centre. Registracija sekmadieniais po pamaldų Jaunimo Centre kavutės metu pas A. ir St. Petkevičius arba kitomis dienomis pas A. Petraitienę tel. 544-0113. Prašome registruotis nedelsiant, kad būtų paruošta pakankamai tradicinių patiekalų. **Ad.**

**PRIEŠKALĖDINĮ LAIMĖS RATĄ** rengia žūklautojų ir medžiotojų klubas Giedraitis gruodžio 11, šeštadienį, lietuvių parapijos salėje. Pradžia — 19 v. Įvairūs laimėjimai, kavutė ir kiti gėrimai. Kviečiami visi. 1983 sausio 29 d. klubo zuikių baliuje sutiko duoti meninę programą Hamiltono "Aidas". **Valdyba**

**PATIKSLINIMAS.** Mano padėkoje, išspausdintoje "TŽ" 47 nr., įvyko nemaloni klaida — vietoje pavardės Jasinevičienė turėjo būti p. V. Jasinevičius. Be to, padėkoje nebuvo paminėtos pavardės p.p. J. Saunorienės ir J. Kamaitienės, kurios lankė mano žmoną namuose po operacijos. Prašau man atleisti už tas klaidas.

**G. Palmer**

**PAAIŠKINIMAS.** "TŽ" 46 nr. išspausdinta informacija apie "Talkos" veiklą su geroku pavėlavimu ne dėl korespondento kaltės sudarė netikslų vaizdą palūkanų srityje. Paskutinių kelių savaičių laikotarpyje palūkanos už indėlius keitėsi kas savaitę. "Talkos" valdyba, prisitaikydama prie rinkos sąlygų, palūkanų nuošimčius taip pat keitė beveik kiekvieną savaitę. "TŽ" spausdinama informacija liečia tiktai praėjusį laiką ir kartais nebesiderina su bėgamosios savaitės nuošimčiais. Nariai, norintieji žinoti esamą padėtį, prašomi kreiptis į "Talkos" raštinę. **Stasys Dalius**

**KLB ŠALPOS FONDO HAMILTONO SKYRIAUS** ruoštas metinis balius — šokiai lapkričio 6 d. Jaunimo Centre praėjo su gražiu pasisekimu. Pradžioje buvo pristatyti lietuviai abiturientai: R. Bartninkas, E. Budininkaitė, R. Ciparytė, D. Ciparytė, R. Kamaitytė, Ed. Kairys, K. Kriaučiūnaitė, E. Rukšėnaitė, L. Trumpickaitė, R. Šiūlys. Jie buvo papuošti gražiomis gėlėmis. Juos sveikino KLB Hamiltono apylinkės pirm. K. Deksnys, Vysk. M. Valančiaus šeštadieninės mokyklos bei lituanistinių kursų vedėja V. Stanevičienė ir "Talkos" pirm. J. Stankus. Jiems buvo įteikta prisiminimui po lietuvišką knygą. Tam reikalui pinigus paskyrė Hamiltono "Talka" ir KLB Hamiltono apylinkės valdyba. Meninę programą atliko sol. Al. Laugalienė ir "Aido" choras, vad. muz. D. Deksnytės-Powell. Chorui akompanavo mūsų kolonijoje užaugęs jaunas, daug žadantis pianistas Arūnas Juodelė. Tiek sol. A. Laugalienė, tiek "Aidas" vakaro dalyvių buvo palydėti gausiais plojimais.

Šalpos Fondo komitetas yra labai dėkingas visiems programos dalyviams už tokią gražią bei malonią progą pasigrožėti lietuviška daina. Visiems vakaro dalyviams liko gražus prisiminimas. Taip pat nuoširdi padėka laimės staliukų aukotojams: O. J. Adomauskams, T. E. Apanavičiams ir E. V. Sakams. Nuoširdus ačiū visiems mažosios loterijos laimikių aukotojams. Rengėjai dėkoja visiems, kurie darbu prisidėjo prie šio vakaro pasisekimo. Vakaras Šalpos Fondui davė pelno per $300. Didžiausia padėka tenka visiems šalpos rėmėjams, kurie kasmet dalyvauja parengime ir tuo paremia šalpos darbą. **J.P.**

## Juno, Florida

**RYTINIO FLORIDOS PAKRAŠČIO** lietuviai leidžia savo biuletenį "Žinios". Jo leidėjai ir redaktoriai pradžioje buvo St. Balčiūnas ir J. Daugėla. Pastarajam pasitraukus, įsijungė mokyt. J. Staškūnaitė, bet dėl profesinio darbo (mokytoja) savo pareigas perleido A. Biliūnienei. Biuletenis gyvuoja jau penkeri metai.

**LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS** Palm Beach apylinkės valdyba spalio 31 d. surengė gegužinę Singer saloje "Colonnades" viešbučio pajūryje. LB Auksinio kranto apylinkė surengė gegužinę lapkričio 6 d. Tradewind parke, Pompano Beach.

**PAMALDAS** Juno ir Pompano Beach lietuviams sekmadieniais laiko kun. V. Pikturna, kuris gyvena Singer Island.

**LIETUVIŲ SKYRIUS** baigiamas įrengti Lake Worth miesto muzėjuje (City Hall Annex, 414 Lake Ave., Lake Worth). Sudarytas specialus komitetas "Lithuanian American Museum Charitable Trust" ir įregistruotas valdžios įstaigoje. Į tą komitetą įeina: pirm C. Tuskenis, ižd. J. Štaras, rodinių globėja O. Dovydaitienė. Skyriaus atidarymas numatomas lapkričio arba gruodžio mėnesį. **Ž.**

## St. Petersburg, Florida

**VIETINIS ALTos SKYRIUS** spalio 13 d. lietuvių klube surengė "Aušros" minėjimą ryšium su artėjančia 100 metų sukaktimi. Paskaitą skaitė J. Daugėla, suminėdamas ir dabartinę "Aušrą" bei kitus pogrindžio leidinius pavergtoje Lietuvoje. Prieš 100 metų lietuviškoji spauda buvo gabenama iš laisvojo pasaulio į Lietuvą, o šiandieną — iš Lietuvos į laisvąjį pasaulį. S. Salienės surengtoje spaudos parodoje buvo išstatyta ir dr. J. Basanavičiaus "Aušra". Meninę programos dalį atliko sol J. Krištolaitytė-Daugėlienė.

**IŠLEISTUVĖS IR SUTIKTUVĖS.** Spalio 26 d. lietuvių katalikų misijos komitetas surengė išleistuves kun. K. Butkui, OFM, ir sutiktuves kun. Vyt. Zakarui, OFM, lietuvių klube. Pirmasis išvyko klebonauti į St. Catharines Kanadoje, o antrasis atvyko iš Kennebunkporto, Maine. Dalyvavo 250 asmenų. Kalbas pasakė: Šv. Kazimiero misijos vardu — A. Gruzdys, kat. moterų — D. Kamm, vyčių — A. Mažeika, liet. klubo — A. Armalis, kunigų — prel. J. Balkūnas, vietinės amerikiečių parapijos — kun. F. Goodman. Padėkos žodį visiems dalyviams ir bendradarbiams tarė kun. K. Butkus, OFM. Pranciškonų vadovybės atstovas kun. J. Gailiušis, OFM, supažindino dalyvius su naujuoju misijos vadovu kun. Vyt. Zakaru, OFM. Pastarasis savo žodyje pareiškė esąs tos kartos žmogus, kuri yra linkusi ne vadovauti, o tarnauti. Iškilmės pranešėja buvo O. Galvydienė.

**RAŠYTOJO VINCO KRĖVĖS** 100-jo gimtadienio minėjimą spalio 27 d. surengė lietuvių klubo valdyba. Paskaitą skaitė Aleksas Vakselis iš Filadelfijos. Pirmoje dalyje jis gvildeno kontroversinius rašytojo aspektus, antroje pavaizdavo rašytojo asmenį, remdamasis atsiminimais, trečioje — išryškino jo kūrybą. Buvo išklausytas ir įrekorduotas gyvas rašytojo žodis. M. Krasauskas skaitė V. Krėvės "Dainą apie arą", o St. Vaškys — ištrauką iš "Antanuko ryto". Minėjimas baigtas įrekorduotu V. Krėvės žodžiu į Lietuvą, pasakytu 70 metų amžiaus sukakties proga.

**"MARGUČIO" RADIJO** feljetonų konkurso laimėtojui dr. H. Lukoševičiui premiją įteikė spalio 27 d. dr. L. ir I. Kriaučeliūnai, viešėję St. Petersburge. **L.Ž.**

## St. Catharines, Ont.

**IŠKILMINGAI PAMINĖTAS** Lietuvos kariuomenės atsteigimas 1918 m. lapkričio 23 d. Minėjimas įvyko slovakų salėje lapkričio 13, o pamaldos už Lietuvą ir jos karius — lapkričio 14 d. Tėvų pranciškonų vienuolyno šventovėje.

Paskaitą skaitė buvęs karininkas S. Slavickas, neseniai su žmona atsikėlęs iš Australijos ir apsigyvenęs mūsų bendruomenėje. Meninę programą atliko Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras ir solistė Aldona Laugalienė. Gana gausių svečių dėka salė buvo apypilnė.

Kitą dieną pamaldos irgi praėjo labai gražiai. Naujasis klebonas kun. K. Butkus visus maloniai nustebino giliomis pamokslo mintimis. Prie Laisvės paminklo vienuolyno sodelyje iškilmingai padėtos gėlės, sugiedotas Tautos himnas.

**KAZIMIERA ŠUKIENĖ** grįžo iš Čikagos, kur palaidojo savo brolį kunigą Juozą Lechavičių.

**ATOSTOGAUJA** Felicija ir Stasys Janušoniai Bahamų salose, Marija ir Steponas Šetkai išvyko trejetui savaičių į Floridą.

**MIESTO BURMISTRU** vėl perrinktas didelis lietuvių ir kitų sovietų pavergtų tautų bičiulis Joe Adams. **Kor.**


*Hamiltono Lietuvių Sporto Klubas "Kovas"*
*visus maloniai kviečia*
***gruodžio 3, penktadienį, 7.30 v. vakaro į***

**LAIMĖS VAKARĄ**

787 Barton St. — Lottridge
(Glass Workers' Union Hall)

Kaina: asmeniui — $7.00, porai — $12.00
Bufetas



**Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje**

įsikūręs nuosavuose namuose —

*Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas*

**830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6** TALKA

**DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v. p.p., penktadieniais nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.**

**Nemokama gyvybės ir asm. paskolų draudа. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.**

MOKAME UŽ:
depositus (P.C.A.) ..... 6%
santaupas ..... 8¾%
kasdienines palūkanas
už santaupas ..... 8%
term. depoz. 1 m. ..... 11%
term. depoz. 3 m. ..... 12%
reg. pensijų fondo ..... 9½%
90 dienų depozitus ..... 11%
IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. ..... 13½%
asmeninės paskolos ..... 17%



**Simon's Travel**

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO ŠALIS

*kviečia sutikti*
***Kalėdas ir N. Metus***
***su giminėmis Lietuvoje!!!***

***Gruodžio 20 — sausio 3 d.d.***
***Skubėkite užsisakyti vietas!!!***

- Priimame užsakymus šventinėms dovanoms giminėms Lietuvoje (automobiliams ir kitiems daiktams)
- Parduodame lietuviškas plokšteles bei suvenyrus
- Sutvarkome dokumentus iškvietimams
- Tarpininkaujame tvarkant palikimus bei suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminėms — tėvams, vaikams, vyrui, žmonai, broliui ar seseriai.
- Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

**Kelionės į Lietuvą 1983 m.**

| | | | |
|---|---|---|---|
| Gegužės 12 | Birželio 23 | Liepos 21 | Rugsėjo 8 |
| Gegužės 19 | Liepos 7 | Rugpjūčio 11 | Spalio 6 |
| Gegužės 26 | Liepos 14 | Rugsėjo 1 | Gruodžio 19 |

*Skelbiamos išvykimo dienos iš Toronto į vienos ar dviejų savaičių kelionės į Vilnių arba į Vilnių bei kitus Europos miestus.*

*Smulkesnių žinių teiraukitės:*
***2385 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6P 1X2 Canada***
*TELEX 06-986766 TOR*
***tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060***

*Įstaigos savininkai – Vytas ir Audronė Siminkevičiai*
*(Kelionių įstaigos registracijos numeris – 1835961)*


# LIETUVIAI PASAULYJE

## JA Valstybės

**Šeštoji dainų šventė,** susieta su Pasaulio Lietuvių Dienomis, įvyks Čikagoje 1983 m. liepos 3 d. Lig šiol jau užsiregistravo 37 suaugusiųjų chorai su 1.335 dainininkais ir 8 jaunučių su 460 choristų. Norintys šventėje dalyvauti chorai prašomi nedelsiant atsiųsti registracijos anketas, savo veiklos aprašymus, chorų ir jų vadovų nuotraukas registracijos komisijos pirm. Joanai Krutulienei, 7355 So. Richmond Ave., Chicago, IL 60629, USA.

**Prel. Jonas Balkūnas,** gimęs 1902 m. spalio 21 d. Pensilvanijoje, amžiaus aštuoniasdešimtmetį kukliai atšventė rugsėjo 29 d. St. Petersburge, Floridoje, su savo bičiuliais ir organizacijų atstovais. Sukaktuvininkas augo Lietuvoje, jon su tėvais grįžęs 1912 m. Mokėsi Marijampolės gimnazijoje 1914-19 m., kunigų seminarijoje Zypliuose ir Gižuose — 1919-22 m. Grįžęs į JAV, teologiją studijavo Niagaros universitete, kunigu buvo įšventintas 1926 m. gegužės 29 d. Vikaravo Apreiškimo ir Angelų Karalienės parapijose Brooklyne, 1933 m. buvo paskirtas Jėzaus Atsinaujinimo parapijos klebonu Maspethe, N. Y., kur jam teko pakeisti ankstesnės kartos veikėją kun. Antaną Miluką. Iš klebono pareigų pasitraukė 1972 m. Reiškėsi spaudoje, bet giliausius savo pėdsakus paliko visuomeninėje veikloje — JAV Lietuvių Bendruomenėje ir ypač Tautos Fonde, kur jam teko būti ilgamečiu pirmininku. Sukaktuvininkas dabar gyvena St. Petersburge pas lietuvius pranciškonus, aktyviai tebesireikšdamas sielovadoje ir visuomeninėje veikloje.

**Pavergtųjų Europos Tautų Seimo delegacija,** vadovaujama buvusio Lenkijos pogrindžio vyriausybės ministerio pirmininko pavaduotojo S. Korbonskio, spalio 13 d. lankėsi JAV valstybės departamente. Lietuviams atstovavo Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. dr. Br. Nemickas. Delegaciją priėmė valstybės sekretoriaus pavaduotojas Europos reikalams R. M. Palmeris, talkinamas Lenkijos skyriaus vadovo R. Herspringo. Jiedu buvo prašomi, kad vyriausybė neatsisakytų sankcijų, ypač prieš Sovietų Sąjungą, į j a s įjungdama ir grūdų tiekimą. Taip pat buvo prašoma tarptautinėse institucijose kelti Sovietų Sąjungos daromas skriaudas pavergtiems Europos kraštams, remti laisvąjį pasaulį pasiekusių laisvės kovotojų veiklą. Dabartinę būklę sovietų okupuotuose kraštuose nušvietė delegacijos nariai. Apie Lietuvos, Latvijos ir Estijos priespaudą kalbėjo dr. Br. Nemickas. Jis priminė, kad Baltijos šalių išlaisvinimu rūpinasi Europos parlamentas, šį klausimą norintis iškelti Jungtinėse Tautose. Pavergtų Europos Tautų Seimą sudaro devynių šalių atstovai — Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos ir Vengrijos.

## Argentina

**Lujano Marijos šventovėje** Buenos Aires lietuviai įrengė lietuvišką koplytėlę. Rugsėjo 18 d. Avellanedos vysk. R. di Monte pašventino Aušros Vartų Marijos paveikslą, nutapytą kun. A. Lubicko. Su to paveikslo istorija pamaldų dalyvius supažindino Z. Juknevičius. Po Mišių jis ir ALOS Tarybos pirm. Leopoldas Stankevičius paveikslą nunešė koplytėlėn, kur jis p a s i l i k s visą laiką kartu su Lietuvos vėliava. Šventovėje yra ir kita Lietuvos vėliava bei daugelio kitų šalių vėliavos. Lietuviai betgi yra pirmieji ateiviai iš Europos, gavę leidimą įsirengti savo kplytėlę gausių maldininkų lankomoje Marijos šventovėje.

## Australija

**Melburno lietuviai** Vėlinių proga savo mirusius tautiečius prisiminė lapkričio 7 d. popietę. Buvo aplankytos Fawknerio kapinės, kur lietuviai turi savo skyrių. Mirusiųjų pagerbimo apeigoms vadovavo kun. Pr. Vaseris. Sugiedojus giesmę "Marija, Marija", buvo pašventinti naujieji paminklai a. a. Bronei Jarinkevičienei ir a. a. Benediktui Petkevičiui. Kitai lietuvių grupei Springvale kapinėse vadovavo kun. Pr. Dauknys. Oficialioji apeigų dalis buvo atlikta šalia a. a. Igno Aleknos kapo. Čia dabar jau daug lietuvių palaidota. Maldose buvo prisiminti ne tik jie, bet ir mirusieji Lietuvos vyskupai, savanoriai kūrėjai, tremtiniai. Vario lentos buvo pašventintos ant a. a. Jono Muloko ir a. a. Vaclovo Kilčiausko kapų.

**Sydnėjaus Lietuvių Namai** savo dvidešimtmetį paminės specialiu pobūviu gruodžio 11, šeštadienį, 7 v.v. Jame sutiko dalyvauti New South Wales valstijos parlamento narys R. Mochalskis, išrinktas Bankstowne ir šio Sydnėjaus dalies burmistras R. McCormackas. Programą atliks "Rythm Inc" grupė, kuriai priklauso ir Gražina Zigaitytė-Hurba.

**Sydnėjaus Lietuvių Klubo** salėje vėl atnaujintos pamaldos jaunimui. Spalio 23 d. vakarą Mišias jaunimui viršutinėje salėje laikė mons. P. Butkus, šios idėjos iniciatorius. Problemą sudaro silpnokas jaunimo dalyvavimas Mišiose. Atvyksta daugiausia tik ateitininkai. Spalio 23 d. Mišiose dalyvavo ir klierikas J. Girdauskas, kuris po vienerių metų bus įšventintas kunigu Tasmanijoje ir d i r b s Gladstone parapijoje. Jo tėvas yra lietuvis, motina — olandė. Klierikas J. Girdauskas taipgi dalyvavo ir "Tėviškės Aidų" spaudos baliuje. Loterijoje laimėjo gražų laikrodį, bet nenorėjo vežtis jo vienuolynan — atidavė buvusiai tasmanietei L. Kramilienei.

## Britanija

**Nottinghame yra veiklus "Gintaro" choras,** vadovaujamas V. Gasperienės. Pastaroji centrinėje Nottinghamo bibliotekoje, pakviesta kalbininkų klubo, skaitė paskaitą apie lietuvių kalbos kilmę, tautos papročius ir muziką. Dalyviams buvo parodyti tautiniai mūsų drabužiai bei muzikos instrumentai. V. Gasperienė padainavo keletą dainų su kanklininkės E. Vainorienės palyda. Visas "Gintaro" choras dalyvavo latvių "Daguvos vanagų" 35 metų veiklos išeivijoje minėjime. Lietuviškas dainas papildė dvi latvių liaudies dainos, atliktos "Gintaro" ir jo vadovės sol. V. Gasperienės. Eilėraštį latvių kalba padeklamavo O. Jasevičiūtė. "Gintaras" taipgi dalyvavo ir trylikos krikščioniškų tautų koncerte, kurį surengė Nottinghamo Bendrijų taryba. Koncerto programa buvo įrašyta juostelėn ir vėliau transliuota vietinio radijo.

**1983 m. kalendorius** su kasdien nuplėšiamais lapeliais j a u renkamas "Europos Lietuvio" spaustuvėje. Didžioji pasiskaitymų dalis lies senuosius Lietuvos įvykius, nepriklausomybės atgavimą, nepriklausomo gyvenimo laimėjimus. Tą kalendorių arba ir didesnį jo egzempliorių skaičių galima užsisakyti "Nidos" administracijoje, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, Britain.

## Italija

**Europos vyskupų sinode Vatikane** dalyvavo apaštalinis Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos administratorius vysk. Liudas Povilonis, kuris taipgi yra ir Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas. Spalio 15 d. jį vakarienėn pakvietė popiežius Jonas-Paulius II. Tai buvo jau trečias rugsėjo 30 d. Romon atskridusio vysk. L. Povilonio susitikimas su Šv. Tėvu. Pokalbiuose aptartos svarbiausios Lietuvos Katalikų Bendrijos problemos. Atskirus pasitarimus vysk. L. Povilonis taipgi turėjo su Vatikano valstybės sekr. kardinolu A. Casaroliu ir Katalikų Bendrijos viešųjų reikalų tarybos sekr. arkiv. A. Silvestriniu.

## Vokietija

**Sol. Lena Valaitytė,** estrados dainininkė, pasirodydama televizijoje, neužmiršta lietuviškos savo kilmės. Tony Marschall televizijos programoje ji žiūrovams priminė savo gimtąją Lietuvą, lietuviškai padainuodama "Ten toli ošia žalia girelė".

**Naująjį veiklos sezoną** Muencheno "Ratukas" pradėjo savo susirinkimu rugsėjo 16 d. Marius ir Kristina Dresleriai susirinkimo dalyvius supažindino su tris savaites trukusia savo kelione Aliaskoje, kurios vaizdus atskleidė 500 skaidrių. Iš "Ratuko" pasitraukė Muenchene 13 metų gyvenusi Danutė Barūnaitė, turėjusi automobilio nelaimę. Rugpjūčio 27 d. ji grįžo pas savo gimines Bostone. Kita ilgametė "Ratuko" šokėja Sigita Mečionytė spalio 23 d. Vohburge ištekėjo už Max Freschel. "Ratukas" ruošiasi ir žada dalyvauti lapkričio mėnesį įvyksiančiame tarptautiniame festivalyje "Rytų Europa dainuoja ir šoka".

Mažieji ŪDRIAI — BALTIJA, ALMIS ir DARIUS sceninėje programoje Klevelande Nuotr. V. Bacevičiaus

# ŽIBURĖLIAI mūsų mažiesiems

## Pokalbis su draugu

**Rašo Toronto Maironio mokyklos IX skyriaus mokiniai**

**Buvo duotas toks pavyzdys:**

Tėveliai Algiui sako, kad reikia eiti į pamaldas sekmadienį. Jie nori, kad jis drauge su jais eitų į lietuviškas pamaldas. Algis eina, bet nenoromis. Jis sako, kad jam labai nuobodu. Jis nieko nejaučia, nieko negauna iš to. Kam tada eiti? Ar nebūtų geriau namie pasimelsti? Algiui patinka būti gamtoje. Ten jis labiau jaučia Dievą, negu šventovėje . . .

**Ką sakytum savo draugui?**

Aš sakyčiau savo draugui kad jis turėtų eiti į pamaldas, nes Dievas ten gyvena. Be to, buvo pasakyta, kad žmonės turi eiti į pamaldas sekmadieniais. Algis, būdamas šventovėje, gali galvoti apie gamtą ar apie tai, kas jam patinka. Tegul jis Dievui padėkoja už tai. Ir kai jis būna gamtoje, tegul truputį pagalvoja apie Dievą.

**Gailė Jonytė**

Gamtoje Algis jaučiasi arti Dievo, bet aš manau, kad jeigu jis eitų į pamaldas noromis, daugiau išmoktų apie Dievą ir jaustųsi arti Jo — ne tik gamtoje, bet ir visur.

**Nijolė Bacevičiūtė**

Aš jam sakyčiau: žiūrėk, jeigu tau nuobodu šventovėje, eik dar sykį ir gerai paklausyk, ką kunigas sako. Kai kalba apie Evangeliją, tikrai klausyk ir stenkis suprasti. Galbūt tu ką nors sužinosi apie gyvenimą . . .

**Dovydas Genys**

Jei Algiui taip patinka gamta, ir jis ten gali geriau melstis, aš jam patarčiau įsivaizduoti, kad šventovė yra gamta. Aš Algiui pasakyčiau, kad Dievas jį myli ir kad Dievas sukūrė gamtą. Bandyčiau Algį įtikinti, kad jis turėtų Dievui už visa tai padėkoti.

**Zita Bacevičiūtė**

Aš savo draugui sakyčiau, kad jis turbūt neseka pamaldų eigos. Patarčiau jam pabandyt labiau klausytis. Jei tai neveiktų, sakyčiau, kad gamtoje yra labai gera vieta melstis ir būti su Dievu. Jis turėtų pasikalbėti su savo tėvais ir rasti kokį nors kompromisą.

**Aras Nausėdas**

Aš jam sakyčiau, kad eitų į pamaldas sykį savaitėje. Po to jis gali eiti į gamtą pasimelsti.

**Dana Pargauskaitė**

Aš pasakyčiau Algiui, kad klausytų mamos ir bandytų suprasti pamaldas. Jei jam visvien nepatiks, gal mama leis neiti kitą savaitę, jeigu ji matys, kad Algis meldžiasi ar bent bando melstis. Gal tėveliai pergalvos ir leis jam likti namuose.

**Indrė Freimanaitė**

Aš jam sakyčiau eiti į pamaldas kur jis nori ir kur jam patinka, nes visose šventovėse pasaulyje yra tas pats Dievas.

**Gražina Paulionytė**

Reikia eiti į pamaldas, bet aš manau, kad būtų geriau pasimelsti gamtoje. Manau, kad gamta yra tikri Dievo namai, nes Jis gamtą sukūrė.

**Violeta Dobilaitė**

Aš Algiui patarčiau pasikalbėti su tėvais apie tai, kodėl jis nemėgsta eiti į pamaldas. Bet pirma jam reiktų pabandyti eiti ir daugiau melstis, ne tik sėdėti, kai jam truputį nusibosta.

**Kristina Janavičiūtė**

Aš sakyčiau — Algiui reikia stengtis išmokti, kad patiktų šventovė ir pamaldos. Jam reiktų daugiau pasiskaityti apie tikėjimą, kad daugiau suprastų ir išmoktų apie Dievą. Jam reiktų priprasti eiti į pamaldas ir klausytis pamaldų.

**Julius Zinkevičius**

## Kas yra laimė?

**Rašo Toronto Maironio mokyklos X skyriaus mokiniai**

Laimė yra, kai viskas puiku ir tu turi labai gerą jausmą širdyje. Kai turi laimę, nori daryti gera. Laimė yra kaip geri vaistai.

**Edis Stanulis**

Laimė yra, kai žmogus tikrai linksmas. Tuomet jam viskas atrodo gerai. Bet gal vienam žmogui gera tik dėlto, kad jis yra gyvas, o kitam visko reikia ir dar, kad nieko blogo jam neatsitiktų.

**Linas Medelis**

Laimė yra, kai žmogus turi viską, kas jam yra svarbu. Kiekvienas žmogus skiriasi nuo kito, nes jis turi kitus idealus ir tikslus. Todėl kiekvienas žmogus mano, kad laimę sudaro skirtingi dalykai. Man laimė yra, kai žmogus yra linksmas ir kai jis pasiekia tai, kas jam yra svarbu.

**Tadas Slivinskas**

Laimė yra meilė. Niekas niekad nėra pilnai laimingas, nes, jei pasiekia ar gauna ko nori, trokšta dar daugiau. O jeigu turi meilę, nors ir nepasieki ko nori, vistiek būsi laimingas. Užtat meilė yra svarbiausias dalykas. Be meilės viskas būtų dar blogiau. Jei neturi užtektinai pinigų, o turi meilės, lengviau tai pakelsi, nes turi meilės ir supratimo.

**Rūta Bacevičiūtė**

Laimė yra, kai žmogus patenkintas tuo, ką turi. Jis ar ji myli visus ir mėgina daryti gera. Jis nedaro skausmo kitam ir nori, kad visi būtų patenkinti. Jei kas turi laimę, nieko daugiau neprašo iš gyvenimo, nes viską jau turi.

**Dalia Tunaitytė**

Žmogus visą gyvenimą jieško laimės, manydamas, kad kai jo visi norai bus išpildyti, pasieks tą laimę. Tada jis bus tikrai laimingas. Bet tai nėra tikra. Mes daug ko norime ir kai gauname gal jaučiamės laimingi tuo momentu, bet vėliau tai užmirštam. Žmonės išgyvena daugelį jausmų. Vienas iš jų yra meilė . . .

**Rima Zavytė**

Laimė yra, kai žmogus laimingas tuo, ką turi.

**Rasa Malinauskaitė**

Laimė yra meilė sau, kai ką nors laimi. Tai gali būti kas nors širdyje arba žaidimas. Laimė yra tikėjimas savimi, kad laimėjai ir todėl džiaugiesi. Tuomet esi patenkintas visais — ar juos pažįsti, ar ne.

**Loreta Stanulytė**

Laimė yra, kai viskas gerai einasi. Bet aš tikrai nežinau, ar toks pasakymas yra teisingas, nes niekuomet nemačiau, kad kam nors gyvenime taip gerai sektųsi . . .

**Asta Sukauskaitė**

Negaliu pasakyti, kas laimė tikrai yra. Manau, kad tai yra tam tikras geras jausmas. Kartais laimę turi, o kartais ne. Laimė yra kaip Dievas — visada geras.

**Paulius Greičiūnas**

Laimę galima pasiekti be pinigų. Laimė yra žmogus, kuris supranta kitą žmogų ir daro gera kitam. Geras žmogus, kuris yra švelnus ir linksmas. Toks yra laimingesnis, negu tas, kuris tik apie save visada galvoja, nors ir turi daug pinigų.

**Linas Balaišis**

Nėra pasaulyje tokio dalyko kaip laimė. Laimė yra žodis, kuris reiškia tai, ko mes nežinom ir nemokam išreikšti. Laimė yra tai, ką mes pasiekiam, kai mirštam ir einam į dangų.

**Algis Nausėdas**

# Kai atvažiuos Kazys, bus kitaip...

***Vedybinė Eugenijos ir Kazio Gimžauskų sukaktis Floridoje***

Prieš keletą metų senojoje lietuvių klubo salėje, kai dar nenuskęsdavome nepažįstamų žmonių masėje, susipažinau su energinga čikagiete, atvažiavusia čia dairytis vietos gyvenimo saulėlydžiui praleisti. Išsikalbėję radome bendrų pažįstamų, ir kalba nukrypo į Lietuvių Bendruomenės reikalus. Kai pasiaiškinau, kad yra vegetuojanti dar dr. D. Jasaičio įsteigta, bet veikimo nerodanti Bendruomenė, niekam neužkliūvanti, per Vasario 16 nerenkanti sau aukų, — naujoji pažįstama trumpai drūtai pertraukė: "Palaukit, atvažiuos Kazys ir bus viskas kitaip!" Tai būta Gimžauskų. Ir tikrai kitą rudenį, grįžę iš N.H., kur kasmet praleidžiame vasaros karščius, visus St. Petersburgo draugus palikdami vasaros karščiams, drėgmei bei uraganams, jau radome Kazį ir pernai pažintą Eugeniją Gimžauskus Gulfporte, tik už kelių gatvių nuo mūsų įsikūrusius. Tik neilgai jie čia "šilo" — persikėlė prie "didžiųjų vandenų", būtent, St. Petersburg Beach.

Dabar ir prasidėjo tas "bus kitaip". Begalinės energijos ir judrumo, niekad nenusimenąs Kazys ėmė dirbti išsijuosęs: "arė ir akėjo", telkė vietinius į Bendruomenę, sakė kalbas, pirmininkavo, rašė daugybę raštų ir straipsnių, skambino po visą Floridą išsibarsčiusiems pažįstamiems. Jis nedavė ramybės visiems čia atsikėlusiems ramybės jieškoti, su jokia visuomenine veikla neprasidėti, nes tai trukdo palaimintą tinginiavimą, ardo nervus, daro priešus. Dažnas jau ir savo bibliotekėlę, jei šiaurėje turėjo, buvo likvidavęs, kad per klaidą paskaitęs rimtesnę knygą neimtų domėtis dalykais už savo "rezidencijos" kiemo.

Į tą visuomenės darbą stojo Staneliai, Gruzdžiai, Krasauskai, Kliorės, Velbasiai, V. Kulbokienė, A. Ragelis, žymiai vėliau — A. Karnienė, M. Šilkaitis, Vaškiai, A. Gudonis ir eilė kitų.

Floridoje išdygo kelios naujos Bendruomenės apylinkės, susidarė Floridos apygarda, kuriai K. Gimžauskas iki šių metų ir pirmininkavo. Atėjo didžiosios veiklos metas. Ne visiems tai patiko. Nors LB nieko neužgožia, dažnai netgi kitiems talkina, vis dar susilaukia pašalės zirzimo. Dažnas nebendruomenininkas visur čia mato K. Gimžausko kaltę; anot vieno tokio karštuolio: "Žiūrėkit, ką tas Gimžauskas St. Petersburge padarė!"

Šalia Kazio nuolat žygiavo ir Eugenija. Abu dainavo lietuvių klubo chore, rengė vaidinimus . . . O kiek LB veikėjų svečiavosi pas juos. LB veikėjai, kaip ir pats K. Gimžauskas, paprastai nevažinėja visuomenės pinigais — keliones apsimoka iš savo kišenės, dažniausiai apsistoja pas pažįstamus, taupydami viešą pinigą. O tokių svečių nepriimsi po vieną, tenka kviesti visuomenininkų būrį, visus vaišinti, svečius po St. Petersburgą vežioti ir į Tampos orauostį nugabenti. O kur Kazio išvykos į Čikagą, Klevelandą, Bostoną, kur tarybos rinkimų organizavimas ir kiti reikalai.

Taip bebruzdant, nebuvo laiko apie save galvoti ar sirgti, juo labiau atostogų eiti. Bet šiemet Kazys nutarė bent kiek atsipūsti — nebepasiliko JAV LB Floridos apygardos valdybos pirmininku, nors neatsisakė kitų pareigų ir įėjo į "Lietuvių Klubo Žinių" redakciją. Bet po daugelio įtempto darbo metų jis dabar atšventė šeimos šventę — 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

1982.X.17 Šv. Vardo šventovėje, Gulfporte, sukakties Mišias koncelebravo prel. J. Balkūnas su klebonu kun. K. Butkum, kun. J. Gasiūnu ir svečiu pranciškonu kun. J. Gailiušiu. Prelatas paskaitė Šv. Tėvo palaiminimą ir nuoširdžiame pamoksle išaugštino šeimos ištikimybę, ypač mūsų laikais, kai vedybos dažnai nesulaukia nė vienerių metų sukakties. Per pamaldas įspūdingai giedojo p. Armonienė.

Paskui visi, per 60 žmonių, susirinkome į E. Bacevičienės namus prie tyvuliuojančios Boca Ciega įlankos. Didžiuliai namai išpuošti lietuvių dailininkų paveikslais ir tautodailės darbais. Čia šeimininkavo pati p. Bacevičienė, I. ir M. Šilkaičiai, p. Šiaudikienė, S. Salienė, St. ir S. Vaškiai. Už garbės stalo sėdėjo sukaktuvininkai, kunigai, giminės ir artimieji draugai. Vaišėms vadovavo M. Šilkaitis. Jis įteikė puikų A. Karniaus pieštą adresą su visų svečių parašais. Iš didžiulės knygos nuotaikingai perskaitė poetiškai parašytą sukaktuvininkų biografiją, įteikė dovanas: Eugenijai aukso grandinėlę, Kaziui — laikrodį. Taip pat perskaitė eilę sveikinimų raštu — trijų didžiųjų LB vadovų Vytautų — Kutkaus, Izbicko ir Kamanto, dr. J. Girniaus, J. Gailos, giminaičių ir draugų. Keli sveikinimai buvo iš Lietuvos. Žodžiu sveikino M. Krasauskas — St. Petersburgo apylinkės pirm., A. Gudonis — šaulių, St. Ingaunis — Arkansas LB apylinkės vardu, A. Armalis — Liet. Klubo pirm. ir G. Jezukaitienė — moterų okteto vardu. Linksmų kupletų paskaitė St. Vaškys. Tarp atskirų programos dalių ėjo vaišės. Dainoms vadovavo A. Karnius, A. Gudonis ir K. Urbšaitis. Sukaktuvininkas baigiamojoje kalboje dėkojo savo gyvenimo draugei Eugenijai, su kuria dalijosi visais džiaugsmais ir vargais, kuri rėmė visus jo visuomeninius darbus, dėkojo prel. J. Balkūnui už išrūpinimą Šv. Tėvo palaiminimo ir nuoširdų pamokslą per pamaldas, dėkojo visiems darbo draugams ir talkinusiems šią šventę ruošiant.

**Vl.K.**

# Ar esi dainavęs "Į Vilnių..."

**Hamiltoniečiui Antanui Šukaičiui 80 metų amžiaus**

Hamiltonietis ANTANAS ŠUKAITIS, š.m. lapkričio 2 d. paminėjęs savo 80 metų sukaktį

**K. MILERIS**

Kai tave perspėja sumažinti greitį jau nebe policininkas gatvėje, o tavo gydytojas, — tai ženklas, kad jau atėjo senatvė. Tą senatvę sau pripažįsta ir Ant. Šukaitis, š. m. lapkričio 2 d. paminėjęs 80 metų amžiaus sukaktį.

Sukaktuvininkas gimė 1902 m. lapkričio mėn. Vėlinių dieną Jurbarko miestelyje. Šeimoje, kurios dviejų namų daržai priėjo prie pat Nemuno krato, augo 4 vaikai: trys beniukai ir viena mergaitė. Antaną lietuviškai melstis, skaityti bei rašyti mokė jo mama. Jis lankė tais laikais rusišką mokyklą, o vėliau, krašte jau esant vokiečių okupacinei valdžiai, ėjo lietuviškon mokyklon, kurios vedėju buvo paskutinis nepriklausomos Lietuvos teisingumo ministeris Ant. Tamošaitis. "Mūsų Jurbarkas" knygoje, prie kurios išleidimo ir sukaktuvininkas yra prisidėjęs, Ant. Šukaičio pavardė randama progimnazijos II-ją klasę baigusiųjų sąraše.

Mokėsi gimnazijoje, technikos mokykloje, pūtė altą dūdų orkestre, buvo nuvažiavęs ir į Lietuvos savanorius, bet ten nuskubėjusi verkdama sesuo parsivežė jį prie mirštančios motinos. Vyko jis padėti ir Klaipėdos sukilėliams, bet kelionėje, pasiekus Raseinius, atėjo žinios, kad Klaipėdos kraštas jau prijungtas prie Lietuvos.

Karinę tarnybą atliko VI pėstininkų pulke Alytuje. Ten dirbo pulko raštinėje. Gavo jaun. puskarininkio laipsnį. Iš kariuomenės grįžęs buvo priimtas į Jurbarko miestelio policiją. Paskum teko policijos punkto vedėjo pareigas eiti Raudonėj, Šimkaičiuos, Šiluvoj, o Vilniuje — II nuovados viršininko pavaduotojo. Atgavus Vilnių, į tą kraštą visokioms pareigoms Lietuvos vyriausybės buvo siunčiami parinkti pareigūnai. Ant. Šukaitis, įsitvirtinęs Šiluvos nuovadoj, nelabai norėjo keltis į Vilnių. Jį pasišaukęs Raseinių policijos vadas S. Lesniauskas klausė:

— Ar priklausei Vilniui Vaduoti Sąjungai? Ar esi dainavęs "Į Vilnių, į Vilnių, tą mylimą šalį . . ."

Šukaitis į tokį viršininko paklausimą tegalėjo atsakyti tik taip.

— Tad, — sako, — ko dar lauki? Dėkis daiktus ir važiuok.

Jis taip ir padarė. Bet Vilnius jam laimės neatnešė. Čia betarnaujant, kraštą okupavo bolševikai. A. Šukaitis dėl savo šauliškos veiklos buvo suimtas, tardomas, nuteistas 15 metų ir uždarytas į Lukiškių kalėjimą. Į Sibirą paliko neišvežtas, nes, karui prasidėjus ir vokiečiams pradėjus bomborduoti miestą, vienas susipratęs geležinkelietis atkabino jų vagonus ir į Červenę paskirtas vykti ešelonas išdūmė be 8 vagonų.

Nebuvo jam lengvas ir vokiečių okupacinis laikotarpis. Bolševikams grįžtant į Lietuvą, A. Šukaitis su žmonele ir sūnum patraukė į Vokietiją. Karo pabaigos sulaukė Glueckstadte. Iš ten imigravo Anglijon, kur prie Cambridge perėmė reinamojoje stovykloje ėjo administratoriaus pareigas. Ten begyvenant, nelaimingai žuvo vienintelis jų šeimos vaikas, jau studentas.

Į Kanadą atvykęs dirbo keliose darbovietėse, kol gavo prižiūrėtojo darbą vienoje siūlų gamybos įmonėje. Į pensiją išėjo jau prieš 13 metų. Hamiltone mirė jo žmonelė St. Vaitkutė, kurią jis buvo vedęs 1927 m. Vadžiryje. Panašliavęs Čikagoj netikėtai susitiko savo seną pažįstamą jurbarkietę, buv. Dundulienę, kuri taip pat buvo našlė. Neužilgo jiedu susituokė.

Mūsų sukaktuvininkas lietuviškoje Hamiltono veikloje yra įspaudęs savo pėdsakus. Buvo pirmojo mūsų AV parapijos komiteto nariu tuo metu, kai parapija kūrėsi, statėsi, remontavo. Šešiolika metų jis ėjo "Talkos" kredito komisijos sekretoriaus pareigas. 1967 m., čia įsteigus šaulių kuopą, jis vėl aktyviai įsijungė į šaulių eiles ir kurį laiką ėjo kuopos vicepirmininko pareigas. Savo šauliškai veiklai šiemet priskiria jau 60 metų. Dabar jau DLK Algirdo kuopos garbės šaulys, apdovanotas Šaulių žvaigžde. Turi dar ir Lietuvos šaulių jam paskirtą Šaulių žvaigždę ir Lietuvos vyriausybės DLK Gedimino medalį.

Kartą besikalbant su plk. J. Giedraičiu, kuris yra buvęs Raseinių apskr. viršininku, užsiminus A. Šukaitį, jis taip apie jį kalbėjo:

— Jei visi Lietuvos policijos tarnautojai būtų buvę tokie, kaip Šukaitis, Lietuva būtų turėjusi tikrai pavyzdinę policiją.

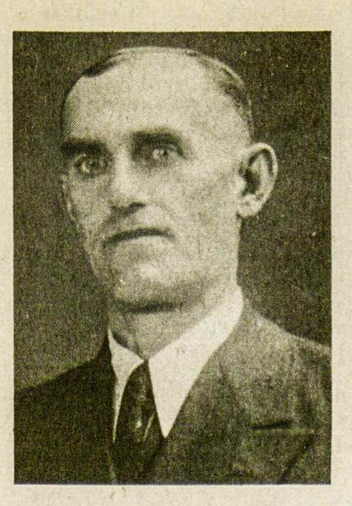

Kūrėjas-savanoris a. a. ALFONSAS URBONAS

## *Palaidotas savanoris*

1982 m. lapkričio 2 d. Brampton Memorial ligoninėje po nenugalimos ligos pasitraukė iš mūsų tarpo Alfonsas Urbonas, 83 metų amžiaus. Kuriantis Lietuvai, jis stojo į savanorių eiles. Iš kariuomenės pasitraukė į atsargą 1923 m. leitenanto laipsniu. Dirbo įvairiose valdžios įstaigose, nenutraukdamas ryšių su kariuomene, dalyvaudamas pratimuose poligone tiekimo ir kitose pareigose. Velionis tik paskutiniu laiku persikėlė pas sūnų Vytautą į Bramptoną — gyveno Čikagoje, todėl ir buvo nuvežtas palaidoti į Čikagą, kur ilsisi ir jo žmona Marija.

Velionis priklausė eilei organizacijų, buvo visų mėgstamas dėl savo ramaus, džentelmeniško būdo. Į laidotuves atsisveikint su velioniu susirinko gausus pažįstamų ir organizacijų atstovų būrys. Su vėliavom garbės sargyboje stovėjo ir atsisveikinimo kalbas pasakė savanorių kūrėjų, šaulių, ramovėnų, BALFo ir kitų organizacijų atstovai. Po pamaldų buvo sugiedotas Lietuvos himnas. Palaidotas lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse Čikagoje.

**B.M.**

Britanijoje gyvenusio a.a. K. STEPONAVIČIAUS išdrožinėtas Lietuvos Vytis

# Meniškos sielos veikėjai

**Apie mūsų mirusius — K. Steponavičių ir V. Narbutą**

D. Britanijoje giltinė iš peties šienauja lietuvius. Vienas po kito krinta jie žemėn, svetimon žemėn. Greit šios salos lietuviškoje bendruomenėje liks vien klaiki tuštuma, kurios nebeužpildys niekas.

Štai šį gražų rudenį, rugsėjo 24, netekome liaudies menininko, visuomenininko, puikaus lietuvio Kazimiero Steponavičiaus. Jis buvo gimęs 1916.VIII.8 Jasinskų k., Rumbonių par., Alytaus aps. Po karo susirado prieglobstį D. Britanijoje, Eccles mieste prie Mančesterio. Fabrike užsidirbdavo duonai, o laisvalaikius, kad atsipalaiduotų nuo nykaus, monotoniško mašinų triukšmo, mėgo praleisti kurdamas gražiausius medžio dirbinius.

Dar gyvendamas Vokietijoje, Neustadto stovykloje, jis su kitais suorganizavo medžio darbų dirbtuvę. Tais jų ten pagaminamais drožiniais grožėdavosi lietuviai, bet ypač anglų zonos valdininkai, kuriems mes, lietuviai, visokiomis progomis labai mėgdavome duoti dovanų.

Jo tie kūriniai ypač pasižymėdavo puošniu dekoratyvumu. Jis yra sukūręs daug dekoratyvinių lėkščių, dėžučių. Ypač išgarsėjo jo "Lietuvio sodyba", "Artojas", "Ganykla" ir kt.

Kazimieras buvo ir geras organizatorius. 1950 m. per tada ėjusias "Mančesterio apygardos žinias" kreipėsi į lietuvius, kviesdamas burtis visus, kas tik mėgsta drožinėti, megzti, austi ar siuvinėti. Pavadino tą junginį "Rankdarbiu". Po pusmečio tų suburtųjų lietuvių darbai buvo išstatyti jo iniciatyva suorganizuotoje parodoje, kad tautiečiai galėtų pasigrožėti ir įsigyti tų dailiųjų darbų. Kas tada įsigijo, šiandien juos labai vertina. Tais pačiais metais jis surengė moterims audimo, mezgimo ir siuvinėjimo kursus.

Parodų rengime jis buvo tikras specialistas. Per 30 metų yra apsčiai jų suruošęs šen ir ten, bet gal daugiausia Mančesteryje ir jo apylinkėse. Tarp kitų būdavo išstatomi ir jo drožiniai, kuriais paprastai žmonės žavėdavosi. 1959 m. parodoje vyravo lietuviški pašto ženklai, bet daug ir visokių meniškų dalykų, tarp jų ir K. Steponavičiaus pagamintų. Jis ir F. Ramonis tokių medžio drožinių parodą surengė 1961 ir 1967 m. Tada ypač išsiskyrė K. Steponavičiaus "Vargo mokykla", miniatiūriniai Vyčiai, inkrustuotos dėžutės, lietuviškos sodybos modelis.

Lietuviai parodų organizuoti kviesdavo jį į Bradfordą, Boltoną ir kitur.

Su lietuviškais darbais mokėjo jis prieiti ir prie anglų. Štai 1967 m. jo iniciatyva vietinis Eccles muzėjus sutiko surengti lietuviškų medžio drožinių ir gintaro parodą, kuri truko apie mėnesį. Ta paroda ypač susižavėjo gretimo Salfordo miesto muzėjus bei galerija, ir K. Steponavičius surengė ten tokių pat lietuviškų drožinių, audinių, mezginių, siuvinėjimo pavyzdžių parodą ir pridėjo keturių menininkų po porą paveikslų. Tie rodiniai buvo išstatyti beveik visą pusmetį. 1969 m. jam tarpininkaujant ten pat A. Podvoiskis buvo užėmęs visą salę Lietuvos gyvūnijos ir augalijos paveikslais (apie 600 rodinių).

K. Steponavičius nuolat buvo renkamas į Mančesterio klubo ir DBLS skyriaus valdybas.

Jau apie 10 metų, kai Britanijos lietuviai filmų mėgėjai (K. Steponavičius, J. Verbickas, J. Podvoiskis ir V. Bernatavičius) sudarė vienetą, kuris važinėja į lietuvių renginius ir juos filmuoja. Savo bibliotekoje jie jau turi visą eilę lietuviškos veiklos filmų. Tuos filmus jie taip pat šen ten parodo. Prieš keletą metų buvo atvažiavę ir į Londoną. Tuose filmuose užfiksuojami didesni lietuvių susibūrimai, kaip š. m. studijų savaitė, lietuvių dienos Bradforde ir kt. K. Steponavičius ir mirė ne savo mieste, bet Derbyje, nuvažiavęs su V. Bernatavičium filmuoti P. Bugailiškio tapybos parodos.

* * *

Vidurinėje Anglijoje, Wolverhamptone, š. m. liepos 4 d., sulaukęs 73 m. amžiaus, mirė to miesto lietuvių veikėjas Vladas Narbutas, kilęs nuo Žagarės.

Savo mieste kurį laiką jis mokė lietuvių vaikus, žymesnėmis progomis sakydavo kalbas, ilgus metus išbuvo DBLS Wolverhamptono skyriaus valdyboje, D. Britanijos katalikų bendrijoje ir kitur. Matydavome kaip DBLS atstovą suvažiavimuose Londone, kuriuose savo šmaikščia kalba pasakydavo tiesos žodį, kartu prajuokindamas dalyvaujančius. Lietuvoje yra dalyvavęs pavasarininkuose.

Vladas, jautrus žmogus, turėjo ir meno gyslelę. Meno mokslų jokių neišėjo. Pradžią buvo gavęs dar Lietuvoje iš savo svainio. Visą laisvą laiką praleisdavo užsidaręs garaže, dažais kruopščiai atkurdamas Lietuvos vaizdus, jos gamtą. Toks bendravimas, be abejonės, jam suteikdavo dvasinio malonumo: tapydamas pabūdavo arčiau tėvynės, tuo būdu gesindamas savyje jos ilgesį.

Dar jis yra atkūręs visą eilę Lietuvos įžymiųjų žmonių portretų: Vydūno, Žemaitės, Kudirkos, Valančiaus, Basanavičiaus. Tiek jo kiti paveikslai, tiek ir portretai yra narbutiški, nes jis viską mėgo labai savitai stilizuoti, pabrėždamas pačius būdingiausius bruožus.

Jo mažo formato paveikslus lietuviai turėjo progos pamatyti ir jais pasigrožėti Stoke-on-Trente, Derbyje, kun. S. Matulio Nottinghamo Židinyje. Savo paveikslų yra padovanojęs Nottinghamo Židiniui, Londono Lietuvių Namams.

Rašė ir eilėraščius, tik sakėsi dar vis nedrįstąs niekam jų rodyti. **M. B-nė**

"Nemarus mirtingasis"

*Naujas leidinys apie arkivyskupą* ***Teofilių Matulionį,*** *Sibiro kankinį, 392 puslapių (su nuotraukomis), išleistas LKM Akademijos, paruoštas kun. Prano Gaidos pagal iš okupuotoje Lietuvoje ir išeivijoje surinktą medžiagą.*

Leidinys gaunamas pas platintojus ir **"Tėviškės Žiburių" administracijoje, 2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada**

Kaina — $15 (kietais viršeliais)

# Nacionalizmas sovietinėje sistemoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Iš vienos pusės Sovietų Sąjunga laužo daugelį tarptautinių sutarčių, kuriomis garantuojamos žmonių teisės, iš kitos gi pusės ji visomis priemonėmis vykdo nerusiškų tautų rusifikaciją. Vis atkakliau vykdomų rusifikacijos priemonių dydį rodo ir tas faktas, kad paskutiniuoju metu rusų kalba dar įkyriau kaip ligi šiol brukama kaip šnekamoji kalba net vaikų darželiuose. Ta kryptimi einančios priemonės pasiekė augščiausio laipsnio reikalavimu, kad veikalai moksliniams laipsniams gauti turi būti rašomi tik rusų kalba. Valdinėmis priemonėmis vykdomas rusų kalbos liaupsinimas ir privilegijų teikimas svetimam įkurdinamam gaivalui sudaro sąlygas pavojingam rasizmui. Tuo pat metu nerusiškų tautų kalbos ir kultūros nuosekliai menkinamos.

Nemažesnę grėsmę nerusiškų tautų egzistencijai sudaro sistemingas svetimų tautų žmonių, ypač rusų, kurdinimas nerusų kraštuose. Šalia daugelio kitų priemonių, ypač besaikis pramonės skatinimas tiek padidina darbo jėgos paklausą, kad toli pranoksta atitinkamos šalies pajėgumą. Dirbtinai sukeltam nepritekliui užpildyti krašte masiškai kurdinami daugiausia rusai, kuriems, be to, teikiamos įvairios pirmenybės.

Centrinės planavimo įstaigos Maskvoje pasirinko nutautinimo tikslais ypač didžiuosius miestus. Tokios politikos pasekmė yra ta, kad beveik visose atskirų sovietinių sąjunginių ir autonominių respublikų sostinėse įkurdinta tokia rusų gausybė, jog daugelyje vietovių jie sudaro net gyventojų daugumą. Dėl sistemingo svetimų tautų žmonių, pirmoje vietoje rusų, antplūdžio pagal 1979 m. gyventojų surašymą vietinių gyventojų nuošimtis sąjunginėje Kazachijos respublikoje sumažėjo iki 36%. Rusai ten sudaro 40,8%. Latvijoje latvių nuošimtis nukrito iki 53,7% (rusai ten sudaro 32,8%). Estijoje estų yra 64,67%, rusų — 27,9%, Ukrainoje — ukrainiečių 73,6%, rusų — 21,1% ir t.t.

Steigiant krašto poreikiams svetimas didžiules įmones, dargi dažnai pereinančias į gigantomaniją, nerusiškose sovietinėse respublikose sudaroma kolonijinė priklausomybė tiek žaliavos tiekimo, tiek gaminių paskirstymo požiūriu.

Daugelyje vietų nerusiškų tautų gamtos turtai centrinių planavimo įstaigų be atodairos naudojami visiškai neatsižvelgiant į gamtos aplinką. Taip pat Vakarų pasaulyje didelį susidomėjimą sukėlusios dujų atsargos dažniausiai slūgso nerusiškų Sovietijos tautų teritorijose. Iš šių gamtos turtų gavybos plaukiantis svetimos valiutos srautas tarnauja tolesnio sovietinio ginklavimosi reikalams ir kolonijiniam režimui išlaikyti. Iš patikimų šaltinių turima žinių, kad politiniai kaliniai naudojami darbams, susietiems su dujų vamzdžių klojimu. Taip pat yra tikrai žinoma, kad nerusiškų tautų jaunimas, pašauktas karinės prievolės, siunčiamas į Afganistaną. Nerusiškų tautų teritorijos dažnai naudojamos karinėms bazėms, nukreiptoms prieš Vakarų Europą.

Konferencija: 1. visu rimtumu kreipia pasaulio dėmesį į Sovietų Sąjungos pavergtų tautų teisę laisvai apsispręsti; 2. reikalauja, kad sovietų vadovybė tuojau pat sustabdytų nerusiškų tautų rusifikacijos politiką, siekiančią sunaikinti nerusiškų tautų egzistenciją; 3. smerkia išnaudotojišką kolonijinę politiką nerusiškų tautų kraštuose; 4. kreipiasi į pasaulio visuomenę, primygtinai prašydama paremti teisėtas nerusiškų Sovietijos tautų išsilaisvinimo pastangas.

Lucerna, 1982 m. spalio 10 d."

**Bndr.**

**Po pamaldų Šv. Kazimiero šventovėje Montrealyje Kanados Lietuvių Dienoje š. m. spalio 10 d.** **Nuotr. D. N. Baltrukonio**


## Dovanos giminėms Lietuvoje

### Puiki dovana 1982 metų Kalėdoms

**Siuntinys nr. 1 — 1982.**

1 pora geriausių "Levi" (denim) džinsų, 1 pora "Wrangler" velveto džinsų; 3 metrai geriausio šilkinio aksomo suknelei; 3 metrai vilnonės medžiagos eilutei su įrašu "All wool made in England"; 1 komplektas vyriškų arba moteriškų žieminių apatinių drabužių; 1 svaras geriausių "mohair" vilnonių siūlų; vilnonė arba šilkinė medžiaga suknelei.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimu — $460.00

Į šį siuntinį dar galima pridėti 7 svarus įvairių prekių: medžiagos 4 m. ir dirbtinio minko kailio apsiaustui 3 m.

Siūlome keletą kitų naudingų dalykų (kaina su muitu):

| | |
|---|---|
| Avikailiai 3/4, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirbtinio kailio pamušalas, graži apikaklė, sveria 5 sv. | $250.00 |
| Dirbtinio minko kailis apsiaustui, De-lux, sveria 5 sv. | 115.00 |
| Pigesnis minko kailis apsiaustui, sveria 5 sv. | 100.00 |
| Rumbuoto velveto džinsai | 48.00 |
| Vyriškas arba moteriškas megztinis | 50.00 |
| Vilnonė arba šilkinė skarelė | 13.00 |
| Sudedamas lietsargis | 13.00 |
| Vyriški arba moteriški pusbačiai | 50.00 |
| Puiki medžiaga suknelei | 46.00 |
| Šilkinio velveto medžiaga suknelei, 3 m. | 75.00 |
| Aksomo medžiaga eilutei, dvigubo pločio, 3 m. | 92.00 |
| Angliška vilnonė medžiaga eilutei, 3 m. | 75.00 |
| Angliška vilnonė medžiaga eilutei, 3 m. | 92.00 |
| Angliška vilnonė medžiaga eilutei, 3 m. | 115.00 |

Galima siųsti su drabužiais: 1/2 sv. arbatos — $4.50, 1/2 sv. "nescafe" — 7.00, 1 sv. pupelių kavos — 7.50, 1 sv. šokolado — 7.50, 40 cigarečių — 5.50.

Sudarant siuntinį savo nuožiūra, reikia pridėti persiuntimui $58.00

Siunčiame pramogines ir kitokios muzikos plokšteles.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, tarpininkaujame išrūpinant Lietuvoje gyvenančiom žmonom pensijas, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba valiuta.

**BALTIC STORES & CO.**
**Z. Juras**
**11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England.**
**Tel. 01 460 2592**

**Lietuvaitės Kanados Lietuvių Dienų pamaldose Šv. Kazimiero šventovėje Montrealyje įteikia drožinį — lietuvišką koplytėlę vyskupui M. CIMICHELLA. Dešinėje — klebonas kun. ST. ŠILEIKA, SDB** **M. Borusienė**

# Kanados Lietuvių Dienos

**Įspūdžiai montrealiečio, kuris visur aktyviai dalyvavo**

**D. N. BALTRUKONIS**

Išaušo nepaprastai vaiskus ir vėsus spalio 10 rytas. Vos po kelių valandėlių poilsio teko vėl šokti iš miego ir skubėti į tą patį Andre Laurendeau CEGEP pastatą, kur jau nuo 9 v.r. generalinei repeticijai telkėsi būriai choristų, tautinių šokių grupės. Visų nuotaika, kad ir po trumpo poilsio, gana pakili.

**Dainavom ir prakaitavom**

Įtemptai dirbo visi: chorvedžiai, šokių vadovai, šokėjai, dainininkai ir techninis personalas. Jaunimo grupės šoka, repetuoja, vadovai duoda įsakymus, sustabdo ir vėl kartoja, kad išgautų tą visų norimą tobulumą. Dainuoja chorai. Chorvedžiai reiklūs. Sustabdo. Duoda pastabas ir vėl silpnesnes vietas kartoja. Nelengvas tai darbas, kai scenon susirikiuoja šimtai dainininkų iš įvairių chorų, įvairiai paruoštų. Dabar reikia juos visus sulydyti į vieną didžiulį darnų vienetą. Paskutiniąją valandą tai nelengvas uždavinys.

Taip dirbome, kartojome, šokome ir dainavome visi iki pietų. Dar, rodos, negana, kažkas vis netvarkoj. Bet laikas neatleidžia. Montrealiečiai choristai turi jau skubėti namo persirengti ir vėl skubėti į popietines iškilmingąsias Mišias Šv. Kazimiero šventovėje. Ten gi laukia jų kitas uždavinys — giedoti jungtiniame abiejų parapijų chore.

**Pamaldose**

Erdvi Šv. Kazimiero šventovė sparčiai pilnėjo. Choristai skubiai grupavosi prie vargonų. Štai ir abiejų parapijų chorvedžiai: Aušros Vartų — A. Stankevičius ir Šv. Kazimiero — kun. M. Milox (belgas), taip pat senai nematyta mūsų ilgametė A. Vartų choro vadovė — Mme. M. Roch. Jinai valdys vargonus.

Suskamba varpeliai. Iškilmingai prie didžiojo altoriaus žengia Montrealio vyskupas Andre-Marie Cimichella, lydimas 7 kunigų — 5 lietuvių, 1 italo ir 1 prancūzo. Sugaudžia vargonai. Jungtinis choras, diriguojamas jaunojo maestro A. Stankevičiaus, gieda J. Navicko "Ecce sacerdos magnus". Šis himnas, specialiai sukurtas vyskupo garbei, nuskambėjo tikrai iškilmingai, palikdamas didį įspūdį visiems maldininkams, ypač vyskupui.

Mišiose buvo vartojamos net 4 kalbos, jų tarpe ir seniai girdėta lotynų kalba. Gregorinis giedojimas atgaivino kadaise Tėvynėje taip dažnai girdėtų iškilmingų Mišių prisiminimus. Mūsų choras, pakaitomis diriguojamas abiejų chorvedžių, laikantis Mišių eigos, giedojo iš viso 6 giesmes. Be jau minėto "Ecce sacerdos magnus", giedojome tradicinę "Pulkim ant kelių", "Garbė Augščiausiam" L. van Beethoveno, "Sanctus" Charles Gounod, "Tėve mūsų" J. Gruodžio ir "Maldą už Tėvynę" J. Dambrausko. Visas šias giesmes atlikome su ypatingu įsijautimu. Kiekvienas kūrinys turėjo savitą skambesį. Kiekvienas jų paliko klausytojams gilų, neužmirštamą įspūdį.

Kun. Pr. Gaida iš Toronto pasakė šios šventės dvasiai pritaikintą išsamų, turiningą pamokslą. Pagrindinė jo mintis buvo — neužmiršti, kad lietuviais esame gimę, skatino išlaikyti savo tikėjimą bei dvasines šaknis, kurios siekia Lietuvą.

Nepaprastai jaudinantis ir taiklus mostas buvo padarytas vyskupui Cimichellai, kai Vincas Piečaitis, lydimas žmonos, įteikė jam prie altoriaus J. Šiaučiulio rankų darbo miniatiūrinę Rūpintojėlio koplytėlę. Vyskupas pakartotinai išreiškė žodžiais ir mostais savo dėkingumą. Nueidamas nuo altoriaus, vyskupas nešėsi tą lietuvišką koplytėlę su didžiu džiaugsmu ir pagarba, lyg relikviją...

Iškilmes užbaigėme Tautos himnu. Galbūt niekada šios šventovės skliautai nebuvo taip sudrebinti. Nuaidėjus paskutiniams himno žodžiams, minia stovėjo momentui sustingusi, lyg užhipnotizuota. Pagaliau viskas baigta. Masės tautiečių judėjo į šventovės apatinę salę, kur laukė parapijos šeimininkai su kavute ir skaniais lietuviškais pyragaičiais. Čia vėl bendravo, ūžė, klegėjo seniai nesimatę draugai, bičiuliai, giminės ir pažįstami. Čia vyko, rišosi ir visiškai naujos pažintys.

Tačiau laikas nelaukia. Vėl reikia skubėti namų link. Kalnais, pakalnėmis riedame gatvėmis. Trumpas stabtelėjimas, greitas užkandis ir vėl leidžiamės greitkeliais į La Salle auditoriją, kur laukia paskutinis ir galbūt didžiausias šių švenčių renginys didysis koncertas...

# *Atostogos*

***Eilutės šyptelėjimui***

**PR. VISVYDAS**

Ačiū Dievui, turiu dvi rankas. Tačiau dirba tik dešinė. Kairė beveik nieko nedaro. Tai faktas, kurį tik dabar pastebėjau.

Gana, sakau, šlius, šabas! Pats laikas ir kairei įsitraukti į darbą. Tegu dešinė išvažiuoja pelnytam poilsiui prie Strėliagalvio ežero (taip kartą lietuvių radijas pavadino San Bernardino kalnuose esantį Arrowhead ežerą). Tegu pagyvena patogiame motelyje, kur pro kambario langą matosi tyvuliuojantis vanduo, valtys, pušų viršūnės, debesėliai.

Kairė nenoriai ėmėsi darbo. Rašyti? Braižyti? Ruošti valgį? Dantis valyti? Praustis? Skusti barzdą? Kasdien? Vajėtau! Juk tai nelengva. Pasigailėkite! Nenoriu. Negaliu. Juk tai išnaudojimas.

Kad ir burnodama, vistiek šiaip taip dirbo. Dažną progelę stengdavosi nukniaukti tingėjimui. Kas blogiausia — nė vieno darbo neatliko pakenčiamai. Tiesios linijos pavirto zigzagais. Apskritimai rombais. Kiaušinienė degėsiais. Smakras karo lauku. Teniso raketė prakiuro.

Žodžiu, mano gyvenime įsigalėjo suirutė. Net ir tualetinis popierius, atsiprašant, pasidarė nepaveikus. Kartą pusryčiaudamas su šakute bakstelėjau į nosį.

Šitokios padėties ilgai pakęsti negalėjau. Susinervinęs paskambinau į Strėliagalvį. Maldavau dešinę kuo skubiau, tiesiog strėlės greičiu sugrįžti namo. Pažadėjau atiduoti jai viską.

Ak, ištikimoji! Bematant sugrįžo su kukliu pergalės šypsniu.

Dabar, kaip anksčiau, visus darbus atlieka tik Ji (su meile įvardį rašau didžiąja raide). Kantriai, pareigingai ir nuostabiai gerai. O kairė protarpiais, lyg atsidėkodama, paglosto sielvartaujančią širdį. Bent tuo ji pasitarnauja. Ak, tu mano tinginėle!

Po šios pamokos supratau, kodėl Dievas sukūrė dvi skirtingas rankas. Ogi tam, kad būtų pusiausvyra — iš darbo ir tingėjimo.

# *Lietuviška daina prancūzų visuomenei*

***Solistės G. Čapkauskienės ir vyrų okteto koncertas Montrealyje***

**J. V. DANYS**

Solistė Gina Čapkauskienė yra atlikusi jau labai daug koncertų Kanadoje ir Amerikoje, taip pat yra gastroliavusi Vokietijoje, Anglijoje ir Australijoje. Labai dažnai yra dalyvavusi didesnių lietuviškų renginių koncertinėse programose. Savo profesiniam dainininkės gyvenime ji betgi daugiausia dainuoja Montrealio kanadiečių auditorijai. Jau keleri metai sol. Čapkauskienė dalyvauja "Chanteurs lyric" grupėje, kuri domisi klasikine bei operų muzika ir rūpinasi solistų koncertais.

Montrealio šiaurėje esantis klubas ir restoranas "Mamma Diana" kas savaitę rengia specialius dainos ir muzikos vakarus, kurie yra recenzuojami prancūzų spaudoje. Didžiausias prancūzų dienraštis "La Presse" neseniai buvo įsidėjęs ir sol. Čapkauskienės nuotrauką. Neseniai šiame klube buvo surengtos prancūzų dainininkės Michelle Valard dainų plokštelės sutiktuvės, "Soiree italienne" (itališkas vakaras) ir garsaus Kvebeko dainininko Michel Louvain koncertas. Administracija, žinodama sol. Čapkauskienės lietuvišką kilmę, jai pasiūlė surengti "Soiree lituanienne" (lietuvišką vakarą). Solistė pasikvietė Montrealio lietuvių vyrų oktetą ir muz. Aleksandrą Stankevičių. Trijų dalių koncertas įvyko 1982 m. spalio 28 d.

Sol. Čapkauskienė padainavo 11 dainų ir arijų (5 kartu su oktetu): "Lakštingalos giesmė" V. Kuprevičiaus, "Žvaigždutė" B. Dvariono, "Oi nėra, nėra..." K. Banaičio, "Malūnėliai" A. Stankevičiaus, "Pulko duktė" G. Donizetti, "Liepsnelės" Paul Lincke ir kitas.

Oktetas padainavo 12 dainų (5 kartu su soliste): "Gaudžia trimitai" M. Petrausko, "Protėvių žemė" B. Budriūno, "Ramūs vakarai" Paltanavičiaus ir kitas.

Šie specialūs vakarai pradedami vakariene. Ir čia buvo įnešta lietuviško elemento, būtent, prie kavos buvo lietuviški žagarėliai ir kiti skanėstai, paruošti B. Kasperavičienės.

Prieš trečią koncerto dalį vienas klubo administratorių Slein prancūziškai perskaitė santrauką apie Lietuvą, paminėdamas kelis istorinius bruožus apie kultūrą, dabartinę padėtį ir kiek plačiau apie lietuvių gyvenimą Montrealyje. Pirmose dviejose koncerto dalyse sol. Čapkauskienė dainavo pasipuošusi tautine apranga.

Jau nepirmą kartą solistė supažindino prancūzų muzikinę visuomenę su lietuviška daina. Pastaraisiais trejais metais ji dainavo Montrealio parodos ("Man and his World") operų ir klasikinės muzikos koncertuose. 1980 m. ji, pasikvietus tą patį oktetą, muzikę Madeleine Roch, vieno koncerto programą užpildė lietuviškomis dainomis ir arijoms lietuvių kalba.

"Mamma Diana" klubo koncerte oktetas savo programą atliko labai gražiai. Gal galima būtų pastebėti, kad tokioje aplinkoje prancūzų auditorijai dalį mūsų žinomų melancholiškų, lėtų dainų būtų geriau pakeisti gyvesnėmis dainomis.

Solistė Gina Čapkauskienė lietuviškas dainas atliko su jai įprastu muzikalumu ir subtilumu. Rinktinių operų arijų dainavimas buvo yaptingai įspūdingas. Solistė scenoje jaučiasi laisvai ir užtikrintai, vaidybiniai mostai papildo dainavimą. Ji turi dainininkams svarbų magnetizmą — pagauti auditorijos dėmesį ir entuziazmą atliekamai dainai bei arijai.

Koncerto klausytojai labai šiltai sutiko visą programą ir daugelį dainų net labai entuziastingai. Koncerte buvo per 200 klausytojų, kurių trečdalis — lietuviai.

**Kvartetas "Harmonija" iš Niujorko, atlikęs koncertinę dalį Čikagoje "Margučio" radijo vakare, kuriame buvo įteiktos premijos feljetonų konkurso laimėtojams. Iš kairės: Petras J. Tutinas, Rasa Bobelytė-Brittain, Viktoras Ralys, Birutė Ralytė-Malinauskienė, akomp. Matas Jatkauskas**

# Auksinė radijo sukaktis

**Prieš 50 metų A. Vanagaičio įsteigta radijo programa**

**J. ŠLAJUS**

Poros šimtų mylių plote iš nuosavos "Margučio" radijo studijos čikagiškiai, dalis Wisconsino, Indianos ir Mičigano valstijų lietuvių yra pažadinami prezidento Antano Smetonos tradicinio maršo garsų. "Margučio" radijo programa yra didelis ir brangus kompoz. Antano Vanagaičio palikimas. "Margutį" jis įsteigė 1932 m., dabar jau sulaukusį auksinės sukakties.

A. Vanagaitis amžinybėn iškeliavo 1949 m., kai čia pradėjo kurtis naujieji šio pokario ateiviai. Jis išpopuliarino "Margučio" radijo programas ir pagarsėjo savo grupinėmis meno išvykomis po įvairias JAV lietuviškas kolonijas, keldamas juoką ir ašaras. Dėlto žmonėse prigijo "Margučio imperijos" vardas, kuris kartojamas dar ir dabar. Tuo metu "Margučio" renginiai į puošnias didžiąsias Čikagos sales sutraukdavo iki 5000 žmonių!

Po Vanagaičio mirties "Margučiui" vadovavo našlė Lilija Vanagaitienė, kitų padedama. 1964 m. ji su Algimantu Mackum po programos grįždami iš radijo stoties žuvo eismo nelaimėje.

Nevisą laiką "Margučio" veiklą lydėjo saulėtos dienos — užklupdavo ir ūkanos. Kartais tą radijo stotį, iš kurios sklisdavo "Margučio" programos, nupirkdavo spalvotosios rasės savininkai arba kitur džiazinės muzikos puoselėtojai radijo stočiai pasiūlydavo didesnę kainą ir taip "Margučio" laidos kuriam laikui nutildavo. Sunku būdavo "Margučio" vadovams surasti kitą radijo stotį, pakankamai pajėgią ir duodančią tinkamą laiką.

Nuo 1965 m. "Margučio" štabui vadovauja direktorių tarybos pirmininkas inž. Valdas Adamkus ir radijo laidų vedėjas-redaktorius Petras Petrutis. Turi nuosavas patalpas bei įrengimus ir transliuoja radijo banga WNIB-FM 97,1. Į šias patalpas persikėlė 1969 m. Jau keletas metų 7 v.r. nuo pirmadienio iki penktadienio imtinai girdimos lietuviškos veiklos apžvalgos, žinios, reportažai, pasikalbėjimai su organizacijų vadovais, duodama lietuviška muzika.

Sukaktuvinių renginių eilė prasidėjo iškilmingu pokyliu su kultūrine programa. Buvo surengtas A. Gustaičio poezijos vakaras, kanadiškės "Volungės" koncertas, kanadiškių smuikininkų Bankų koncertas ir t.t.

P. Petrutis, vadovaudamas "Margučio" studijai, dažnai savo renginiais čikagiškiams pateikia muzikinių staigmenų, surasdamas įvairiuose kraštuose negirdėtų talentų. Penkiasdešimtmečio užbaigai spalio 17 d. Jaunimo Centro salėje buvo surengtas feljetono konkurso laimėtojų premijavimas ir koncertas, sutraukęs net 400 žmonių.

Pradėdamas konkurso laimėtojų paskelbimą ir koncertą, Petrutis pranešė, kad konkursas buvo nutartas rengti, kai Irena ir dr. Kriaučeliūnai, Kleopatra Šimkuvienė ir A. G. atėjo su parama premijoms. Detroite sudaryta vertintojų komisija: Algimantas Astašaitis, Lilė Gražulienė ir dr. Kęstutis Keblys. Šis konkursas susilaukė netikėtai didelio dėmesio. Iš JAV-bių, Kanados ir Australijos buvo gauta 30 feljetonų iš 29 autorių. Vertintojų komisija atrinko tris feljetonus ir paskyrė šias premijas: I — $250 dr. Henrikui Lukoševičiui Floridoje už "Namai ir auksinio saulėlydžio žmonės", II — $150 Rūtai-Klevai Vidžiūnienei Kalifornijoje už "Kelionė į Australiją", III — $100 Baliui Auginui Klevelande už "Žūstančių sielų pobūvį".

Koncertui Petrutis pakvietė Čikagos lietuviams nedaug težinomą kvartetą "Harmonija". Jis jau su pirma daina laimėjo gausius publikos plojimus. Visi atlikėjai jauni, simpatiški, puošniai apsirengę. Scenoje pirmai dainai sustojo: Petras Tutinas — bosas, Birutė Ralytė-Malinauskienė — altas, Viktoras Ralys — tenoras (vadovas) ir Rasa Bobelytė-Brittain. Akompaniatorius — Matas Yatkauskas. Kvartetas žavėjo ir džiugino pilną salę žmonių gražiu lietuvių kompozitorių dainų melodingumu ir savo balsingumu. Kvartetas padainavo 18 dainų bei duetų.

Koncertą užbaigus V. Ralio aranžuotu "Nemunėliu", įelektrinta publika be pasigailėjimo net sustojusi šaukė "dar, dar!.." Kvartetas papildomai padainavo trejetą dainų.

"Margutis" tarnauja lietuvių visuomenei Čikagoje su visų didžiųjų ir mažųjų organizacijų pagalba. Linkėtina, kad pozityvioji "Margučio" veikla, pradėjusi deimantinį amžių sėkmingai budėtų ir kitus budintų lietuviškam žodžiui bei gyvenimui.

**Sol. GINA ČAPKAUSKIENĖ ir Montrealio lietuvių vyrų oktetas, akompanuojami muziko ALEKSANDRO STANKEVIČIAUS, dainuoja pranzūcų auditorijai klube "Mamma Diana" 1982.X.28** **Nuotr. J. V. Dainio**

# Istorija ir poetas

**Milda Danytė**

*Kanadiškas žvilgsnis į "Žemės" antologiją*

**Šio straipsnio autorė yra jaunosios kartos atstovė, baigusi literatūros mokslus daktarės laipsniu Toronto universitete ir gyvenanti Montrealyje. RED.**

Nemažai lietuvių š.m. spalio 8 d. Montrealyje susirinko į poezijos vakarą, skirtą paminėti antologijai "Žemė", išleistai 1951 m. Tai, kartu su meno paroda, buvo XXVII Kanados Lietuvių Dienų atidaromasis renginys.

Minėjime dalyvavo trys "Žemės" autoriai: dr. Juozas Girnius, parašęs ilgą įžangą antologijai, ir du iš penkių poetų — Kazys Bradūnas (g. 1917), dr. Henrikas Nagys (g. 1920). Iš likusiųjų trijų Alfonsas Nyka-Niliūnas (g. 1919) gyvena Baltimorėje, o Vytautas Mačernis (g. 1920) žuvo karo metu Lietuvoje dar septynerius metus prieš antologijos pasirodymą. Juozas Kėkštas (g. 1915) mirė Lenkijoje 1981 m.

Dauguma atsilankiusiųjų į minėjimą buvo poetų bendraamžiai, kuriems poezijos skaitymas turėjo sužadinti atsiminimus ne tik apie Lietuvą, bet ir tremtinišką gyvenimą Vokietijoje bei pirmaisiais metais užjūrio kraštuose, kai pasirodė ši antologija. Bet kiti dalyviai buvo jauni žmonės, mažai ką vyresni už "Žemę", gimę ar užaugę jau Kanadoje.

Kaip atrodo antologija tiems, kurių brendimas vyko kanadiškos poezijos tradicijose? Apie ką rašė Kanados poetai, prancūzai ir anglai, 1951 metais? Kokias išvadas galima padaryti lyginant jų kūrybą su žemininkų kūryba?

Pirmas įspūdis yra nelaukta staigmena: 1945-55 m. Kanados poezijoje II D karas visai neminimas. Tuo tarpu "Žemė" negali pamiršti karo, kuris yra kaikurių geriausių antologijos eilėraščių tema. Tai yra išreikšta Kėkšto "Maioli žydi aguonom":

*Tie, kurie krito, karą pamiršo ir nieko nežino,*
*Laimingi, negirdi vaitojančio draugo, granatų sprogimo.*

Mačernio "Toreador":

*Dievams žaidimas tas žiaurus patinka,*
*Aukštai susėdę danguose aplinkui,*
*Šauniam Toreador triukšmingai ploja,*

*Ir gyvulių būrius kasdien naujus*
*Išleidžia pro gyvenimo vartus.*

Nagio "Išsigelbėjusieji":

*Jūs išsigelbėjot visi.*
*Jūs verkėte ties jūra.*
*Ant kranto liejos lūždama vilnis*
*ir plovė jūsų laivo sudraskytą burę.*

Karas yra ir Bradūno švelnių vaizdų (ūkininkai prie kasdieninių darbų), ir Mačernio vaikystės vizijų pagrinde. Karas, teroras, mirtis ir bėgimas paaštrina poetų atsiminimus, taip kad vaikystė, tėviškė, šeima nėra tik sentimentalūs ar nostalginiai prisiminimai. Ten mes matome skubų pabėgėlio žvilgsnį atgal į tėviškę pelenuose, į griuvėsius ir į krintančias bombas.

Bet istorija niekad nėra universali: Kanadoje to laikotarpio poetai apie karą nieko nerašė. Kanados 1950 ir 1960 dešimtmečių mokyklų vaikai (prie kurių priklauso ir "Žemės" minėjime buvusieji jaunesnieji) atmintinai išmokdavo bent vieną karo eilėraštį "In Flanders Fields" (Flandrijos laukuose), parašytą John McCrae, kuriame aguonos žydi raudonai, kaip ir Kėkšto posmuose. Bet karas, kuriame žuvo McCrae, buvo I D. karas. Žinoma, Kanada jautė II D. karo pasekmes: 42,000 kanadiečių žuvo kovose, ir karo metais Kanada pasidarė viena pagrindinių sąjungininkų industrinių bazių. Bet poezija rodo, kad karas neturėjo kanadiečiams gilesnės įtakos, toli gražu nepaveikė taip giliai, kaip kad didžioji depresija apie 1930 metus.

Daug vėliau, kai karo įvykiai jau prasiskverbė į noveles, rašytojų pažiūra į juos buvo tokia pat, kaip ir kitų kanadiečių, kurie karo metu buvo likę namie, tūkstančius kilometrų nuo karo įvykių, ypač kanadiečių prancūzų. Pastariesiems II D. karas buvo mobilizacijos krizė, būtent, dar viena didelė angliškos valdžios apgaulė.

Geriausioje novelėje apie karą Roch Carrier "La guerre, Yes Sir!" (Karas, taip pone!) aprašomas Kvebeko kaimas, gedintis savo žuvusio sūnaus. Kaimiečiai vargiai supranta dėl ko vyksta karas. Jie žino tik viena — anglai paėmė jų vaikus ir grąžino juos negyvus. Tai novelė, kurią būtų galima perkelti į caro laikų Lietuvą. Atrodo, kad kartais istorija žengia atbula. Kvebekas 1940 m. išgyveno tai, ką Lietuva išgyveno 1900 m.

Bet jei Kanados poetai nerašė apie karo pakeistą pasaulį, tai apie ką jie rašė 1951 m.?

Kaip ir daugelis betkurio laikotarpio poetų, jie rašė apie meilę, gamtą, baimę ir viltį, apie pačią poeziją. Šios poezijos didžiuma yra lyriška ir subjektyvi. Beveik visa ši poezija yra talentingai parašyta, pasižyminti pastabumu, dažnai graži išsireiškimais, bet jai trūksta energijos ir individualumo. Du poetai išsiskiria iš kitų: tai prancūzas Alain Grandbois (g. 1900) ir anglas Irving Layton (g. 1912). Grandbois, turtingas, daug keliavęs, turėjo visko, bet niekad nerado to "Eldorado', kurį Nyka-Niliūnas aprašo kaip esantį paties viduje.

*Aš nieko nemačiau,*
*Aš nieko neragavau,*
*Aš niekad nekentėjau.*
*Ir staiga senatvė metasi*
*ant manęs kaip juoda pantera*
*(Alain Grandbois, Demain seulement, 1948)*

Irvinui Laytonui, Rumunijos žydo imigranto sūnui, gyvenime teko kiečiau kovoti, todėl galbūt jo poezija yra daugiau agresyvi. Jo viduje yra džiunglių katinas, kuris yra "žiaurus, išdidus žvėris", kuris "staugia ir staugia" ("Rain at La Minerve"). Mačernis irgi turėjo "panterą" savyje, visada "alkaną, laukinę" ir ieškančią laisvės.

Tačiau antologijose niekad nerasime Grandbois ir Laytono kartu, nes Kanadoje prancūzų ir anglų poezijos yra atsiskyrusios kaip Atlantas ir Ramusis vandenynai. Tai vienas liūdniausių ir kartu svarbiausių faktų Kanados poezijoje 1982 m., kaip kad buvo ir 1951 m.

Kanados prancūzų kultūra savotiškai laimėjo iš tokių skyrybų. Kartumas dėl anglų užkariavimo Kanados prancūzams kėlė identiškumo jausmą ir formavo savitą istoriją. Tai įgalino kurti savitą poeziją, tikrai svarbią savajai visuomenei. Nesvarbu ką mes galvojame politiškai apie separatizmą ir Kvebeko motto "Je me souviens" (Aš atsimenu), bet negalime paneigti, kad jis sukūrė turtingiausią kanadišką literatūrą. Jau 1951 m. Kanados prancūzų poetų poezijoje buvo matomi savitos kultūros pradai. Poetai jau tada maištavo prieš paklusnumo ir rezignacijos tradiciją, laikančią prancūzus žemesnio laipsnio žmonėmis.

Kanados anglai poetai buvo daug blogesnėje padėtyje. Dažnai atsitinka, kad iškilių tėvų vaikams sunku sukurti savitą gyvenimą. 1951 m. Kanados anglai poetai buvo nustelbti stiprių Anglijos ir Amerikos literatūrinių tradicijų. Jie jautėsi izoliuoti ir provinciški. Kaip ir žeminkai, jie steigė grupes, pavyzdžiui, "Preview" 1942 m., kovoti su "nusivylimu ir slopinančiomis izoliacijos pasekmėmis", ir "Contact" 1952 m. Jie spausdino eilėraščius, kurių Kanados leidėjai nepriimdavo (Irving Layton, šios grupės narys, pirmas penkias knygas išleido savo lėšomis).

Pažvelgę į "Žemės" poetus ir vėliau į to paties laikotarpio Kanados poeziją, pastebime, kad kanadiečiai poetai jautėsi nepaprastai izoliuoti. Tikrai keista, nes Lietuva nebuvo taip daug arčiau Paryžiaus, Londono ar Niujorko, kaip Kanada. Žemininkai turi kūrybinį vientisumą, solidarumą ir jėgą, jaukiai jaučiasi Europos poetų šeimoje. Nepaisant kokias problemas turėjo šie lietuviai poetai, kokius karo ir tremties smūgius iškentėjo, jiems nereikėjo kelti klausimų, kurie yra nuolatos Kanados poetų lūpose, būtent: kas esu, iš kur atėjau, kam rašau?

Labai dažnai Kanados anglai poetai jautė, kad niekas jų kūryba nesidomi. Raymond Souster (g. 1921), vienas iš "Contact" grupės, piktai rašė:

*O kas jiems tavo knygos, ar jie kada nors perskaitys nors vieną skyrelį, ar bent vieną posmą, nežiovaudami . . .*
*Tu nesi iš jų pasaulio, esi svetimasis, tu esi priešas, nekenčiamas,*
*Nes tu juokiesi iš jų pinigų, iš jų moterų, iš jų gyvenimo menkumo . . . ("The Enemies").*

Daug poetų yra skundęsi, kad žmonės jų nesupranta, neįvertina, bet kanadiečių nusiskundimas artėja prie kraštutinumo. Ir jie turėjo pagrindo: 1950 dešimtmetyje Kanados mokyklose kanadiška poezija beveik nebuvo dėstoma.

Bet poetai tęsia savo kūrybą ir be aplodismentų. Blogiausia izoliacija buvo ne nuo žmonių, bet nuo savo krašto — Kanados. Nežiūrint jos viso grožio, Kanada 1951 m. poetams buvo "nepoetiška". Ji neturėjo nei praeities, nei tradicijų, nei legendų. Douglas LePan (g. 1914) eilėraštis "Kraštas be mitologijos" (A Country Without Mithology) prasideda žodžiais: "Jokio paminklo, jokių gairių svetimajam kelią nurodyti". Patrick Anderson (g. 1915) savo poemoje "Poema apie Kanadą" (Poem on Canada) vis kartoja: "O žemė buvo čia. Ir žmonės neėmė jos." Ir toks atsiskyrimas žmogaus nuo žemės tebesitęsia ir šiandien.

Viena geriausių šiuolaikinių poetų Margaret Atwood (g. 1939) parašė ištisą knygą, pavadintą "Išlikimas" (Survival), kurioje ji pastebi, kad Kanados literatūra yra pilna baimės žemei, baimės pralaimėti gamtai, kupina pasitraukimo nuo žemės. Ji savo eilėraštyje "Gyvuliai šiame krašte" (The Animals in that Country) lygina Europos "miškus, tankius legendomis", kur "gyvuliai turi žmonių veidus", su Kanada, kur "gyvuliai turi gyvulių veidus":

*Jų akys*
*sublizga kartą automobilio lempose ir pranyksta.*

Kaip skirtinga nuo žemininkų žemės, sakysime, nuo Kazio Bradūno "Pėdos arimuos":

*Aš pravertęs dobilienos plutą*
*Tūkstančius pėdų po ja randu —*
*Kiekvienoj vagoj senolių būta,*
*Neišplovė jų nei laikas, nei vanduo.*

"Žemės" eilėraščiuose kiekviena upė, kiekvienas medis, kiekvienas Lietuvos paukštis turi prasmę, o kiekvienas metų ir dienos laikas turi savo būdingas savybes bei ryšį su pasąmonės vaizdais.

"Žemės" poetai yra išvietintieji: "Ir vėjas neša mus, kaip krintančius lapus, gatve" ("Marche Funebre", Vytautui Mačerniui — Nyka-Niliūnas). Jie patys ir jų tėvynainiai yra "Kaip medžiai tylūs, išrauti" (Bradūno "Ūkininkai tremtiniai").

Žiūrint iš trisdešimties metų nuotolio, net ir viltį išreiškiantieji eilėraščiai yra melancholiški:

*Vieną vakarą sugrįšiu vėl namo.*
*Bus skaidri, šalta žiemos naktis . . .*
*(Nagio "Namai").*

Gali netekti tėviškės, tik tada, jeigu ją turi. Kaip žmonės, žemininkai jos neteko, kaip poetai — užkariavo naujas teritorijas. Istorija keistai žaidžia su poetais. 1950 m. Kanados poetams ji davė visa, ko tik jiems reikėjo, išskyrus intymų ryšį su savo žeme ir savo žmonėmis, t.y. esminius dalykus poezijos kūrybai, kuri išliktų. Tuo tarpu iš Lietuvos poetų ji atėmė viską, išskyrus tą šventą ryšį su bičiuliais tėvynainiais ir jų žeme.

Filosofas tarp dviejų poetų "Žemės" antologijos trisdešimtmečio minėjime Montrealyje Kanados Lietuvių Dienų metu. Literatūrinėje programoje jie atstovavo visai žemininkų grupei. Iš kairės: dr. HENRIKAS NAGYS, dr. JUOZAS GIRNIUS, KAZYS BRADŪNAS

Nuotr. J. V. Danio

# Vengrų filmas "Liudininkas"

*Satyrinis dabartinės Vengrijos gyvenimo filmas, pasakantis daug tiesos apie santvarką*

**AL. GIMANTAS**

Viename užmiesčio kino teatre teko matyti labai mažai reklamuotą vengrišką meninį filmą "Liudininkas". Vengrų ekrano tradicijos mums kaip ir nepažįstamos, nežinomi nei jų dabartiniai aktoriai, režisoriai, nei filmavimo meistrai. Tad įriedi į tokią "terra incognita", daug ko nesitikėdamas. Tačiau smalsumas pamatyti dar vieną filmą, atkeliavusį iš anapus uždangos, nuvedė prie biletų kasos langelio su slapta mintimi: jei nepatiks, po pusvalandžio išeisiu.

Nevisi mėgsta stebėti ekrane veiksmą ir skaityti tuo pat laiku įrašus, bet čia pasirinkimo nebuvo. Tiesa, sausi vertiminiai įrašai neperduoda nė pusės pilno veiksmo, bet orientacijai jie reikalingi.

Mūsų minimas filmas gamintas dabar, bet jo siužetas, bendrieji įvykiai sukasi apie 1949 metus, t. y. gerokai prieš 1956 m. karštuosius įvykius Vengrijoje. Jei ne tie 1956-ieji metai, vargiai ar tokio pobūdžio filmas šiandien iš viso būtų pasirodęs. Pasak reporterių ir ten viešėjusių turistų, nūdienė Vengrija esanti gerokai suliberalėjęs kraštas. Ten esą pakankamai maisto, pramoninių prekių, mažesni varžtai dailiųjų menų srityje. Kad tokiame teigime yra tiesos, pakankamai vaizdžiai rodo "Liudininkas". Jis pateikiamas kaip satyra, kurioje nepaprastai giliai ir taikliai perduodama jų politinės ir visuomeninės santvarkos kritika.

Vengrų sodžius 1949 m. Trūksta visko. Ilgos eilės prie krautuvių, sodiečiai mėgaujasi virtomis ar keptomis bulvėmis. Slapta auginamas ir paskerdžiamas paršas, laikytas rūsy, po virtuvės grindimis. Įskundimas, milicija, suėmimas, kalėjimas. Taigi parodomas nusikaltėlis, nors ir partinis, prie fašistų slėpęs tame pačiame rūsy po virtuve pogrindininkus, rizikavęs gyvybe ir šeima. Dabar namuose likę aštuoni vaikai, pijonieriai su raudonais kaklaraiščiais. Žmona su motina pabėgusi ir susidėjusi su įtakingesniu bei svarbesniu partiniu. Iš kalėjimo išvaduoja anuometinis antivokiškos pogrindžio veiklos bičiulis — šiandien ministeris sostinėje. Vieną naktį sustoja prie namo ilgas, juodas limuzinas su užtrauktomis užuolaidomis. Mūsų herojus atsiduria Saugumo viršininko kabinete; vaišinamas keptu paršiuku ir prabangiu vynu. Partija jį skiria naujom pareigom — sporto halės su olimpiniu maudymosi baseinu direktoriumi. Žmogus kratosi tų pareigų, nenori, bet visagalinti ir visažinanti partija žino geriau. Vis primenama jam apie klasių kovą ir imperializmo užmačias, budrumą ir savigyną. Jei partija šaukia, liepia, kito pasirinkimo nėra.

Po tikrai komiškos situacijos naujasis direktorius vėl atsiduria kalėjime. Saugumas išvaduoja. Partijos planuose naujas projektas — apelsinų auginimas Vengrijoje. Įsteigiamas specialus tyrimų institutas su mokslininkais, dideliu personalu ir įmantriais kabinetais. Atspėjote, kas to instituto direktorius.

Pagaliau išauginamas pirmas ir vienintelis vengriškas apelsinas. Ta proga — iškilmės, mitingas, orkestrai, tautiniai šokiai, tribūnoje — valdžia. Apelsinas laikomas estradoje po stiklu ir uždangalu iki mitingo pradžios ir valdžios atstovų atvykimo. Vienas vaikinukas su raudonu kaklaraiščiu jį suvalgo. Kyla panika. Saugumo viršininkas išsitraukia iš kišenės citriną ir padeda dingusio apelsino vietoje. Valdžios atstovai ragauja susiraukę, sutrauktais veidais ir lūpomis, bet partijos žodis tvirtas, nesvyruojantis — tai pirmasis vengriškas apelsinas. Kas išdrįs prieštarauti?

Vėl kalėjimas ir vėl išvadavimas. Šį kartą — didžiulio pramogų parko direktorius. Kažkas kažkur netaip ten programoje buvo sudaryta. Per atidarymo iškilmes šlovingasis ir neklystantis vadas nualpsta. Vėl kalėjimas. Kitu metu ir kita proga suimamas jo buvęs partinis draugas ministeris. Jam sudaroma byla. Nusikaltimui įrodyti (ryšiai su užsienio agentais . . . Dunojaus upėje po vandeniu) reikalingi liudininkai. Tam ruošiamas mūsiškis herojus, pradžioje vis atsisakantis, bet vėliau sutinkąs dėl šventos ramybės. Diktoriai, dramos teatro žvaigždės jį ruošia, moko didžiajam spektakliui — liudijimui teismo salėje. Mintinai turi išmokti jam pakištą liudijimo tekstą, su visais balso pakilimais ir nuleidimais, tinkama momentui tonacija.

"Happy ending?" Nevisai. Bet tą puikią satyrą galima žiūrėti ekrane porą kartų, juoktis iki ašarų. Ir stebiesi žmogus, kaip tokia rakštis dabartiniam režimui ir santvarkai galėjo būti išleista pasaulin?

*A. PALAIMA*

### Baltas debesėli . . .

*Baltas debesėli, kurs plauki mėlyne,*
*Ar pasieksi brangią šalį, mano gimtąją tėvynę?*
*Ar vis lysi po lašelį,*
*Ir išnyksi vandenyne?!*

*Kaip aš noriu, debesėli,*
*Kad pasiektumei gimtinę!*
*Nusileistum ant rūtelių*
*Rasa rytmetine.*

*Kai saulelė jau tekėtų*
*Ir bylas pradėt paukšteliai,*
*Ašarėle sublizgėtum,*
*Palengvėtų man širdelė*

*Baltas, debesėli! . . .*

# KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

**Maironio 120 metų gimimo ir 50 metų mirties sukakčių** minėjimą visai Connecticuto valstijai rugsėjo 26 d. surengė LB New Haveno apylinkės valdyba Šv. Kazimiero parapijos salėje. Valdybos pirm. A. Lipčienė programos vadove pakvietė V. Vebraitę-Gustienę. Paskaitą apie Maironio gyvenimą ir kūrybą skaitė poetas kun. dr. Leonardas Andriekus, OFM. Maironio tekstais sukurtų dainų bei giesmių programą atliko buvusi Kauno operos sol. Salomėja Nasvytytė-Valiukienė ir parapijos choro grupė. Maironio eilėraščius skaitė buvęs Kauno dramos teatro aktorius inž. Vytautas Valiukas. Maironio sesers duktė Danutė Augienė minėjimą užsklendė savo dukros Rūtos paruoštų skaidrių rodymu. Jose buvo matoma Maironio tėviškė, literatūros muzėjumi tapęs jo namas Kaune, poeto kapas bei kiti nostaligiją keliantys Lietuvos vaizdai.

**Klevelando vyrų oktetas,** vadovaujamas Ryto Babicko, su JAV LB trisdešimtmečio sukaktimi susietą koncertą spalio 9 d. surengė Hartforde, Conn., pakviestas vietinės LB apylinkės valdybos. Pastaroji norėjo priminti, kad JAV LB kaip tik buvo įsteigta prieš 30 metų Hartforde. Tai buvo jau ketvirtas kvarteto pasirodymas šiame mieste, sutraukęs pilną salę dalyvių. Oktetui talkino sopranas Irena Grigaliūnaitė, nuolatinė šio vieneto solistė. Sekančią dieną, sekmadienio rytą, oktetas su I. Grigaliūnaite lietuviškomis giesmėmis praturtino pamaldas Švč. Trejybės šventovėje.

**Dail. Giedrės Žumbakienės** spalvingų ofortų parodą spalio 8-24 d.d. Čikagos Jaunimo Centre, M. K. Čiurlionio galerijoje, surengė Lietuvių Skautų Sąjungos skaučių seserijos vadija, o ją atidarė vyr. s. D. Eidukienė. Rodinius aptarė dail. A. Valeška, ofortus pavadindamas lankytojų dėmesio vertais kūriniais, liudijančiais platesnius dail. G. Žumbakienės polėkius. Keturios dešimtys parodai sutelktų ofortų atspindėjo gamtos temas, pateiktas per kūrybinę dailininkės prizmę. G. Žumbakienė yra gimusi Lietuvoje 1940 m., į JAV atvykusi 1949 m. Meno bakalaurės laipsnį ji gavo Šv. Ksavero kolegijoje, studijas gilino Čikagos meno institute. Magistrės laipsnis grafikos srityje jai buvo suteiktas 1977 m. Northwestern universitete. Dirba pedagoginį darbą, priklauso lietuvių bei amerikiečių dailininkų klubams ir jų organizacijoms. Individualias savo darbų parodas lietuviams yra surengusi: 1972 m. — Niujorke, 1976 m. — Klevelande, 1977 m. — Toronte, 1978 m. — S. Balzeko muzėjuje Čikagoje.

**Australijoje tebėra gyvus** saviveiklinis lietuvių teatras "Atžala" Sydnėjuje. Šiemet jis paruošė dviejų trumpučių Kosto Ostrausko dramų — "Šaltkalvio" ir "Pypkės" premjerą. Rugpjūčio 22 d. šie veikaliukai buvo suvaidinti ir Melburno lietuviams. Išvykai tai yra labai patogus repertuaras, kuriam pakanka trijų aktorių — Juliaus Dambrausko, Onutės Maksvytienės ir veikaliukus režisavusio Pauliaus Rūtenio.

**Čikagos "Antras kaimas",** vadovaujamas prievaizdo A. T. Antanaičio, veiklos dvidešimtmečio sukakčiai paruošė visiškai naują satyrinių škicų programą. Ji buvo atlikta "Playhouse" salėje spalio 9-10, 16-17, 23-24 d.d. Teko duoti net ir papildomą spektaklį spalio 30 d. Škicams buvo panaudoti V. Šekspyro, A. Gustaičio, A. Landsbergio, K. Almeno, L. Dovydėno, K. Bagdonavičiaus, A. Tamaliūno, V. Žukausko, V. Žilinskaitės, paties A. T. Antanaičio kūriniai. Jie lietė meilės istorijas, sovietinius šeštadienius, Lenkijos kronikas, Seinų lietuvių rūpesčius dėl pamaldų katedroje, tėvus ir vaikus, kelionės nemalonumus, vaizdinę radijo programą, moterų teises, bendranamius, kitus amerikietiškos kasdienybės reikalus. Į škicus buvo įjungtos ir E. Būtėno paruoštos skaidrės. Spektakliuose dalyvavo veteranai aktoriai — Jūratė Jakštytė, Eugenijus Būtėnas, Juozas Kapačinskas, Romas Stakauskas, po dešimtmečio vėl grįžusi Vida Gilvydienė ir debiutantė Indrė Toliušytė. Dana Mikužienė šįkart buvo matoma tik ekrane rodomose skaidrėse. Šviesas ir garsus tvarkė Jonas Kaunas, plakatais talkino dail. Vincas Lukas. Škicus režisavo antrakaimiečių prievaizdas A. T. Antanaitis.

**Respublikinė kalbininkų konferencija,** skirta sintaksės ir semantikos klausimams, įvyko K. Preikšo vardo pedagoginiame institute Šiauliuose. Konferencija turėjo penkis skyrius — sintaksės, leksikologijos, gramatinės semantikos, sintaksinės stilistikos ir lingodidaktikos. Buvo išklausyta apie 60 pranešimų, kuriuos skaitė tokie žinomi specialistai, kaip V. Ambrazas, V. Čekmanas, M. Čeremisina, E. Geniušienė, A. Rosinas, A. Paulauskienė, J. Pikčilingis, V. Šernas ir kt. Konferencijoje išryškėjo išaugusios Lietuvos kalbininkų jėgos, tyrinėjimų kryptys, spręstinos problemos.

**Sąjunginiame festivalyje "Auksinis ruduo" Kijeve** dalyvavo styginis Lietuvos kvartetas — R. Paulauskas, R. Butvila, A. Statkus, R. Kulikauskas. Kvartetas atliko W. A. Mozarto, P. Čaikovskio kūrinius, o su kompoz. V. Barkausku — jo kvintetą dviem smuikam, altui, violončelei ir fortepijonui.

**Vilniaus meno darbuotojų rūmuose** naują koncertinę savo programą "Dainuojame ir šokame ištisus metus" atliko prieš 10 metų įsteigtas Telšių rajono Luokės liaudies dainų ir šokių ansamblis, vadovaujamas J. Misiūnienės. Programon buvo įjungtos žemaitiškos dainos, rateliai, šokiai, pasakorių porinimai. Tokių programų ansamblis turi jau keletą. Seniau ansamblį sudarė tik vyresniosios kartos atstovai, o dabar yra įjungti ir moksleiviai. Pasak vadovės J. Misiūnienės, jaunosios kartos įjungimą atnešė kadaise poeto Antano Miškinio iškeltas klausimas: "Labai gražiai dainuojat, bet kas jus, dainorėlius, pakeis po dvidešimt, trisdešimt metų? . . ." Žemaičių ansamblis jau yra surengęs gerą pusšimtį koncertų pačioje Luokėje, Vilniuje, Telšiuose ir Klaipėdoje, dalyvavęs televizijos programose, išleidęs plokštelę "Patalkių vakaronė" ir "Luokės muzikantai".

**"Vagos" leidykla Vilniuje** išleido Britanijoje gyvenančio Vlado Šlaito eilėraščių rinktinę "Be gimtojo medžio", sudarytą V. Kazakevičiaus. Rinktinėn įtraukti eilėraščiai iš išeivijoje išleistų V. Šlaito knygų, papildyti dar niekur nespausdintais. Įvadą "Poezijoj jieškau užuovėjos . . ." parašė poetas E. Matuzevičius. V. Šlaitas — gausių knygų autorius, kurio eilėraščiai yra panašūs į nelabai sklandžią prozą, stokojančią poetinio pakilimo. Rinktinę apipavidalino dail. V. Barmutė.

**Muzikinės veiklos dešimtmečiui** buvo skirtas sol. Vitalijos Šiškaitės, mezzo-soprano, koncertas didžiojoje Vilniaus filharmonijos salėje. Ji yra baigusi Vilniaus konservatoriją 1972 m., solistės kelią pradėjusi Vilniaus filharmonijoje. 1974-76 m. tobulinosi Sofijos operos teatre, kur jai teko du kartus atlikti ten paruoštą Amneries vaidmenį G. Verdi operoje "Aida". Tuose spektakliuose Aidą dainavo pasaulinio garso sopranas Gena Dmitrova. Dainininkų konkurse Sofijoje 1976 m. V. Šiškaitė buvo apdovanota diplomu. Į šio konkurso trečiąją dalį buvo įtrauktas operos spektaklis. Jame V. Šiškaitė atliko Amneries vaidmenį. Nuo 1976 m. V. Šiškaitė dirba Vilniaus operos teatre, kur yra sukūrusi jau 15 mezzo-soprano vaidmenų. Ji taipgi turi platų koncertinį repertuarą, su jin įjungtomis lietuvių liaudies dainomis, S. Prokofjevo kantata "Aleksandras Nevskis", J. Brahmso "Rapsodija" mezzo-sopranui ir vyrų chorui, W. A. Mozarto "Requiem". Su S. Sondeckio diriguojamu kameriniu Lietuvos orkestru plokštelėn yra įrašiusi G. B. Pergolesio "Stabat Mater". Operos veteranės prof. Aleksandros Staškevičiūtės teigimu, V. Šiškaitė turi gaivų, stiprų, gražaus tembro, plataus diapazono mezzo-soprano balsą, lygiai ir laisvai skambantį visuose registruose. Sukaktuvinį koncertą V. Šiškaitė pradėjo S. Rachmaninovo, G. Zlatevo-Čerkino romansais, V. Gavrilino vokaliniu ciklu "Seno albumo lapeliai". Akompanavo pianistė H. Znaidzilauskaitė. Antroji koncerto dalis, atlikta su kameriniu Lietuvos orkestru, buvo skirta Vakarų klasikai. Operų pasauliui atstovavo arijos iš A. Ponchiellio operos "La Gioconda", G. Bizet — "Carmen". Koncertą užbaigė dviem ištraukom iš G. B. Pergolesio oratorijos "Stabat Mater".

**V. Kst.**

CHOLKAN

**R. CHOLKAN & CO. LTD.**
**REAL ESTATE**

**HIGH PARK-BLOOR,** 8 kambariai per du augštus, atskiras mūrinis namas, moderni virtuvė, 2 prausyklos, didžiulis privatus kiemas, garažas su plačiu įvažiavimu.

**JANE-BLOOR,** 4-rių miegamųjų atskiras namas, 2 prausyklos, garažas, arti puikiojo "Bloor West Village" apsipirkimo bei požeminio traukinio; prašoma kaina — $125.000.

**MARTIN GROVE-BLOOR** rajone, 6 kambarių vienaaugštis; užbaigtas rūsys, privatus įvažiavimas; skola iš 14,25%; prašoma kaina — tik $88.900.

**ROYAL YORK RD.-EGLINTON,** 3-jų miegamųjų vienaaugštis, nemaži kambariai, 2 prausyklos, užbaigtas rūsys, garažas su privačiu įvažiavimu, didžiulis virš 200 pėdų kiemas su vaismedžiais; prašoma kaina — $139.900.

**JANE-ANNETTE,** visai naujas 6 kambarių atskiras namas; kvadratinis planas, išėjimas į kiemą ir veranda (patio), 2 prausyklos, garažas su privačiu įvažiavimu; prašoma kaina — tik $114.900 ir viena skola iš 14,5%.

**SOUTH KINGSWAY,** gražus 6 kambarių bendranamis (condominium), 2 prausyklos, balkonas, baseinas ir kt. Į kainą įeina šaldytuvas, plyta, kilimai ir t.t.; 8,75% skola iki 2001 metų; prašoma kaina — $69.900.

**2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555**
PRANAS KERBERIS namų 767-7932
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

**Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas**

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 20 milijonų

KASOS VALANDOS:

| | |
|---|---|
| Pirmadieniais | 10 - 3 |
| Antradieniais | 10 - 3 |
| Trečiadieniais uždaryta | |
| Ketvirtadieniais | 10 - 8 |
| Penktadieniais | 10 - 8 |
| Šeštadieniais | 9 - 1 |
| Sekmadieniais | 9.30 - 1 |

MOKA UŽ:

| | |
|---|---|
| 90 dienų termin. indėlius | 10 % |
| 180-185 d. termin. ind. | 10 % |
| term. indėlius 1 metų | 10½% |
| pensijų s-tą | 11 % |
| spec. taup. s-tą | 10 % |
| taupomąją s-tą | 10 % |
| depozitų-čekių s-tą | 6 % |

DUODA PASKOLAS:

| | |
|---|---|
| asmenines nuo | 16 % |
| mortgičius nuo | 13½% |

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

**STEPHAN'S FURS**
2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
**MARGIS DRUG STORE**
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

**PROGRESS** REAL ESTATE LTD. REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus **A. Bliūdžius**
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

**AUTORITE SALES & SERVICE**
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
**BLOOR AUTORITE GARAGE**
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

**PARKSIDE** MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

**P. ir T. SERVICE CENTRE garažas**
(2537 Wharton Way, Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, Wharton Glen gatve
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

GIEDRĖ VASILIAUSKAITĖ ir JONAS ABROMAITIS po sutuoktuvių Otavoje š. m. spalio 2 d. Abu dalyvauja visuomeninėje lietuvių veikloje

# Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

yra kilę daug federaciniam kabinetui priklausančių ministerių, ginančių tos provincijos reikalus. Oficialiai nedarbas Kvebeke siekia 14,2%, Ontario provincijoje — tik 10,8%. Tokia statistika betgi nėra visiškai tiksli: Kvebekas turi tik 422,000 bedarbių, Ontario provincija — 486.000. Bedarbių skaičius Ontario provincijoje yra didesnis 66.000. Bedarbių nuošimtį Kvebeke padidina mažesnis gyventojų skaičius. F. Milleris pranešė, kad Ontario valdžia prie darbų parūpinimo šioje provincijoje pridės $100 milijonų iš savo iždo.

**Ministeris pirm. P. E. Trudeau,** turėjęs numatytą oficialų apsilankymą Prancūzijoje ir V. Vokietijoje, Kanadon grįžo iš Maskvos, kur jam teko dalyvauti L. Brežnevo laidotuvėse. P. E. Trudeau, apie jo mirtį sužinojęs V. Vokietijoje, L. Brežnevą pavadino taikos siekusiu žmogumi. Esą būtų nepatogu nedalyvauti jo laidotuvėse, kai esi netoli nuo Maskvos. Savo dalyvavimu jis žadėjo siekti santykių pagerinimo tarp Sovietų Sąjungos ir laisvojo Vakarų pasaulio, prisiimdamas tarpininko vaidmenį. P. E. Trudeau buvo vienintelis valstybės vadas, į laidotuves atvykęs iš Š. Atlanto Sąjungai priklausančių šalių. Kiti Maskvon atsiuntė tik savo atstovus. Naujasis kompartijos vadas J. Andropovas atskiriems pokalbiams priėmė tik JAV viceprez. G. Bushą ir valstybės sekr. G. Shultzą, Indijos premjerę Indirą Ghandi, Pakistano diktatorių Zią ul-Hagą. Tarpininku pasisiūlęs P. E. Trudeau buvo nukreiptas pas Sovietų Sąjungos premjerą N. Tichonovą, jį priėmusį su Kanados ambasadoriumi G. Pearsonu. J. Andropovas, matyt, jau buvo užmiršęs 1971 m. P. E. Trudeau su L. Brežnevu pasirašytą draugiškumo sutartį tarp Kanados ir Sovietų Sąjungos. Neprisiminė ir P. E. Trudeau susižavėjimo Norilsko miestu Sibire, išaugiusiu ant politinių tremtinių kaulų.

**Kanados vyriausybė, griežtai pasmerkusi** Kvebeko premjero R. Levesque valdžios sudarytą slaptą etninių grupių veikėjų sąrašą, apibūdinantį jų politines pažiūras ir netgi silpnąsias puses, susilaukė panašaus smūgio federaciniame parlamente. Konservatorių atstovas P. Beatty parlamento nariams pateikė kopijas 1974 m. spalio 31 d. išleistos slaptos brošiūros "A Revised Handbook of Selected Ethnic Organizations in Canada". Ji apima apie 130 etninių grupių bei laikraščių, atskleisdama jų politines bei ideologines nuotaikas. Kaikurios grupės yra pavadintos komunistinėmis, kitos kaltinamos ryšiais su naujaisiais naciais, rasistais. Daugiakultūriškumo ministeris J. Flemingas prisipažino, kad tos brošiūros buvo atspausdinti 52 egzemplioriai, kuriuos gavo — ministeris pirm. P. E. Trudeau, jo ministeriai, Kanados gubernatorius, RCMP saugumiečiai, kaikurie kiti valdžios pareigūnai. Esą tos brošiūros būdavo naudingos, kai kokia grupė paprašydavo finansinės ar kitokios paramos. RCMP policijos ir federacinių kalėjimų reikalus tvarkantis ministeris R. Kaplanas aiškinosi, kad brošiūra buvo pasinaudojama, kai iškildavo saugumo, imigracijos, pilietybės davimo reikalai. Teisinamasi, kad tų brošiūrų tekstą paruošė dar 1960 m. konservatorių ministerio pirm. J. Diefenbakerio vyriausybė. Vėliau jis susilaukė tik papildymo ir naujos laidos, o dabar tos brošiūros jau seniai yra užmirštos, niekam nereikalingos, jas žadama tuojau pat sunaikinti. Savaime suprantama, RCMP saugumiečiams yra būtina turėti Kanadai pavojingų politinių organizacijų bei asmenų kartotekas. Reikia jas nuolatos papildyti naujais faktais, bet slapta brošiūrų išleidimas ir jų paskleidimas valdžios žmonėms nesiderina su demokratija.

## Sportas Lietuvoje

**Vilnietė moksleivė Dalia Kutkaitė** tapo Europos čempijone meninės gimnastikos pirmenybėse Norvegijos Stavangerio mieste, daugiakovėje surinkusi 39,40 tšk. Aukso medalis taipgi buvo įteiktas ir bulgarei Anelijai Ralenkovai, pasiekusiai tokį pat rezultatą. Tad iš tikrųjų čempijonių vardus išsikovojo dvi gimnastės. D. Kutkaitė, treniruojama Vaidos Kubilienės, parsivežė ir tris papildomus medalius: du aukso — už pratimus su kuokelėmis ir su kaspinu, sidabro — už pratimus su lanku.

**Vilnietis Vladas Turla** su Sovietų Sąjungos rinktine dalyvavo pasaulinėse kulkinio šaudymo varžybose Venecueloje. Šaudydamas pneumatiniu pistoletu, jis išmušė 590 taškų ir tapo pasaulio čempijonu. V. Turla trim taškais pagerino ankstesnį savo pasaulio rekordą, kurį šiemet buvo pasiekęs Europos šaudymo pirmenybėse.

**Kauno J. Žiburkaus aviacijos sporto klubui** daug metų vadovavo Aleksandras Jonušas, Lietuvos rekordais pasižymėjęs sklandytojas. Šį rudenį jis buvo išsiųstas dvejiems metams į Kubą, kur jam teks paruošti kubiečius sklandytojus tarptautinėms varžyboms. Šia proga pabrėžiama, kad prieš dešimtį metų kubiečius krepšininkus sėkmingai treniravo krepšinio veteranas Stepas Butautas. Jo pastangų dėka jie dabar jau yra pasiekę nemažų laimėjimų.

• Užsakykite "Tėviškės Žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems

## Skautų veikla

• Skautininkų sueigoje lapkričio 14 d. nauju draugininku išrinktas v. s. L. Kalinauskas, pav. v. s. V. Morkūnas. Svečių turėta — v. s. A. Saulaitis, SJ, iš Čikagos ir St. Kuzmas, kuris padarė pranešimą rengiamo Romuvos koncerto reikalu. Ačiū jūr. s. A. Empakeriui ir J. Empakerienei už vaišes.

• "Romuva 20" koncertas — gruodžio 12 d., 3 v.p.p., L. Namuose. Skautininkai ir skautininkės labai prašomi kiek galint daugiau bilietų išplatinti, nes tai retas muzikinių įvairenybių pasirodymas, kokio dar Toronte nėra buvę.

• Skautininkai-kės, norintieji su savo "antrosiomis pusėmis" dalyvauti bendroje Romuvos XX-mečio vakarienėje gruodžio 12 d., 6 v.v., L. Namuose, tepaskambina sesėms G. Tarvydienei arba G. Baltaduonienei iki gruodžio 5 d. Vakarienė asmeniui $8.

• Lapkričio 28 d., 11 v.r., skautų būkle šaukiama svarbi skautininkių sueiga. Skautininkėms vadovauja s. Prima Saplienė. Tel. 654-9052.

• Lapkričio 6 d. didesnė grupė brolijos vadovų apžiūrėjo "Woodland Trails" stovyklavietę, kur ateinančią vasarą įvyks sukaktuvinė stovykla.

• Mindaugo dr-vės sueiga — lapkričio 27 d. po liet. mokyklos pamokų L. Namuose. Dalyvavimas visiems būtinas.

• Sukaktuvinės stovyklos rengėjų k-to posėdis įvyko lapkričio 16 d. Svarstyta: sutartis su kanadiečiais, sąmata ir k-to narių darbo planas. Sekantis posėdis — gruodžio 16 d., 7.30 v.v., pas brolį Marių 299 Mill Rd., Apt. 1204. Tel. 622-2831.

• Skautų Kūčios — gruodžio 19 d. L. Namuose.

• Sktn. Stepo Kairio muzikinis vienetas dėkoja P. Gulbinskui už $50 auką.

• "Mirgos" dr-vės adj. yra Gailė Šaltmiraitė, ne Mirga, kaip buvo klaidingai paskelbta. Sesė Mirga mokosi Vasario 16-tosios gimnazijoje. Č. S.

## Ateitininkų žinios

**Moksleiviai** suruošė pyragų išpardavimą Prisikėlimo par. patalpose. Sutelktas lėšas paskyrė Vasario 16 gimnazijoj studijuojantiem dviem moksleiviam iš Urugvajaus.

**Žiemos kursai** Dainavoje įvyks gruodžio 26 — sausio 1 d.d. Vadovaus kun. prof. St. Yla su būriu talkininkų. Kursų kaina $75 JAV. Kursai skirti vyresniems moksleiviams ir pirmų bei antrų metų studentams.

**Studentai** raginami sausio 7-8-9 d.d. dalyvauti rekolekcijose, kurias organizuoja abiejų parapijų studentiškas jaunimas. Rekolekcijas ves kun. A. Saulaitis ir seselė Ignė.

**Koordinacinis komitetas** lapkričio 21 d. aptarė Kūčių parengimo darbus.

**Visos grupės** sparčiai ruošiasi Kūčioms, kurios įvyks gruodžio 19, sekmadienį, Prisikėlimo parapijos patalpose.

**Dabartinė MAS** centro valdyba yra Čikagoje. Kopirmininkai — Daiva Barškėtytė (6640 S. Talman, Chicago, IL 60629) ir Edvardas Šulaitis, ižd. D. Bilaišytė, sekr. R. Pemkutė, koresp. D. Polikaitis, nariai — L. Šulaitė ir L. Palubinskas, patarėja — R. Šoliūnaitė. **L. U.**

## Aukojo "Tėviškės Žiburiams"

**$30:** Antanas Šukaitis; **$20:** P. Vinciūnas, Adolfas Kanapka; **$15:** Steponas Pusvaškis; **$10:** M. Borusienė, Antanas Kiškis; **$9:** Stasys Povilenskis; **$6:** Albinas Giniūnas; **$5:** L. V. Petrušaitis, B. Lukas, Bronius Strikaitis, Juozas Domeika.

**$3:** Ipolitas Tauteras, Edvardas Karmazinas, Pranas Lackus, Stasys Jankauskas, Kazys Šaltys, E. Truska (Mrs), Hedwig Eidukevičius, B. Adaškevičienė, Adelė Pauliukonienė, Emilija Kvedarienė, V. Saudargas, Al. Marsan, Anelė Ališauskienė, Pranas Gustas, Elena Baltrušaitienė, Vaclovas Buteikis, Ignas Slabašinskas, Ona Vindašius, Jonas Vėlyvis, K. Lukošius, Juozas Bakša, Tėvai pranciškonai (Brooklyn), Bronius Užemis, Romas Draudvila, Monika Žėkienė, Juozas Raguckas, J. Budrys, J. Bieliukas, S. Petersonienė, J. Narbutaitė, Stasys Pociulis, Romualdas Isdūnis; **$2:** Jonas Revas, A. Pranckevičius.

Rėmėjo prenumeratas atsiuntė: **$35** — Bronė Baltrušaitis; **$25:** Charles Pocius, Leonas Jasinevičius, Petras Venskus, Marius Kvedaras, Marija Yurkštas, Algirdas Bielskus, Juozas Domeika, Juozas Vaseris, Alfonsas Juška, E. A. Juodis, Stepas Markus, Antanas Petraitis, Algis Augustinavičius, Bronius Strikaitis, Mindaugas Šelmys, Julius Razma, Stasys Vaiciekauskas, D. T. Chornomaz, Alfonsas Tumas, S. Ignatavičius, Kazys Lembertas, Jonas Paršeliūnas, Alfonsas Pargauskas, I. H. Stasiulis, A. Sukauskas, A. Druseikis, Pranas Matulionis, Vladas Mickus, Algirdas Mitalas.

Už dvejus metus po **$25** rėmėjo prenumeratą atsiuntė: V. Mockus, Marcelė Zalatorienė, dr. K. Ambrozaitis.

Nuoširdus ačiū visiems už paramą lietuviškai spaudai.

**Pianino technikas**
**A. BRIČKUS**
gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant. Skambinti
255-9924

*JEIGU GERI IR GALI GERTI – TAVO REIKALAS, JEIGU NORI NUSTOTI – MŪSŲ*
*Ateik į LIETUVIŲ AA (ALCOHOLICS ANONYMOUS) grupės susirinkimą. Susirenkame kiekvieną trečiadienį, 119 Mimico Avenue — Royal York Rd. ir Mimico Avenue kampas (Toronte) 7.30 valandą vakaro.*
*Skambinkit telefonu* **487-5591**

*Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti* **N. ir J. VAZNELIŲ**
**Gifts International Inc.**
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

**A. E. LePAGE** Daiva T. Dalinda, B.A.
**Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!**
*** Nemokamas namo įkainojimas ***
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel.: 537-3431
Namų: 494-0605

**AL GARBENS REALTOR**
Telefonas 489-1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
*ALFONSAS GARBENIS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose*
**A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.**
Telefonas 773-6480
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
*Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investacijose, mortgičių parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose*

**Taupyk ir skolinkis**
*Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE* **PARAMA**

| MOKA: | IMA: |
|---|---|
| 10 % už 90 dienų term. indėl. | |
| 10 % už 6 mėn. term. indėlius | |
| 10½% už 1 m. term. indėlius | už asmenines paskolas nuo ..... 16% |
| 11 % už pensijų planą | |
| 12 % už namų planą | |
| 10 % už specialią taup. s-tą | |
| 10 % už taupymo s-tas | |
| 6 % už čekių s-tas (dep.) | už mortgičius nuo ..... 13½% |

*AKTYVAI virš 32 milijono dolerių*
Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.
KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

**AUTOMOTIVE FIBER**
*AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS*
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

**BALTIC EXPORTING CO.**
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

**ED. KONDRATAS, siuvėjas**
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9 Tel. 533-5454

**TIM'S AUTO BODY LTD.**
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.) Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

# Premija "Gintarui"

Jau 16 metų ruošiama tarptautinė gegužinė Toronto salose arba CNE patalpose, kurios rengimą organizuoja "Molsono" alaus įmonė ir skiria premijas geriausiai pasirodžiusiems tautiniams vienetams.

Š. m. liepos 1-4 d.d. buvo suruošta tautinių šokių šventė CNE (Kanados parodos) patalpose. Dalyvavo 50 grupių, kurių tarpe buvo ir Toronto "Gintaras", vadovaujamas Ritos Karasiejienės.

Dalyvavusieji buvo įvertinti specialios komisijos. Vienas iš dalyvavusių komisijoje išsitarė: "Buvo sunku spręsti kuriai grupei skirti pirmą vietą, nes pirmosios grupės buvo labai lygios pasirodyme". Pirmoji premija $1500 ir pereinamoji "Molsono" taurė teko "Vesnianka" ukrainiečių ansambliui Toronte, vadovaujamam Mike Baldeckyj. Antrąją premiją $900 ir lėkštę su įrašu (Molson Award, Molson Folklore Competition, First Runners Up Lithuanian Dance Ensemble "Gintaras" 1982) laimėjo "Gintaras". Trečiąją premiją $600 ir lėkštę su įrašu gavo turkų liaudies ansamblis, vadovaujamas Bora Hincer (Mississaugoje).

Premijų įteikimui "Molsono" ir CHIN vadovai suruošė specialią programą š.m. lapkričio 17 d. "Molsono" patalpose. Pirmiausia pasirodė turkų ansamblis su blizgančiais ir juostomis spalvotais drabužiais, šokdami ratu, šokinėdami, plodami rankomis ir šūkaudami, pritariant muzikai.

Po jų atėjo gintarietės, pasipuošusios tautiniais drabužiais, šokdamos "Abrūsėlį". Į jų tarpą be pertraukos įsijungė berniukai, ir visi pašoko "Aštuonytį". Gintariečių šokiai buvo gražiai pašokti su gyvais judesiais ir linksma nuotaika. Susirinkę svečiai džiaugsmingai plojo.

Ukrainiečių grupė pasirodė su šauksmais ir stipria muzika. Išeidami į priekį bangomis, vyrai ir merginos kartojo panašius parodomuosius šokius. Jų šokyje nebuvo matyti turinio, kaip lietuvių šokiuose.

Po ansamblių pasirodymo, vadovams buvo įteiktos premijos. Vakaro programai vadovavo CHIN radijo stoties savininkas Johnny Lombardi. Po programos visi svečiai ir šokėjai buvo pavaišinti skania vakariene. Programos ir vakarienės metu visi laisvai gaivinosi alumi bei vynu.

Premijų įteikimo proga "The Toronto Sun" š. m. lapkričio 18 d. laidoje įdėjo "Gintaro" nuotrauką.

**V. Matulaitis**

# SKAITYTOJAI PASISAKO

**POLITINĖ PRANAŠYSTĖ**

Mūsų spaudos žiniomis, dr. K. Bobelis Australijos lietuviams pareiškė, kad Sovietų Sąjunga subyrės penkerių metų laikotarpyje. Kažkaip nesinorėtų patikėti, kad lietuvis politikas galėtų leistis į šios rūšies pranašavimus.

Niekas iš mirtingųjų negali žinoti kas bus ateityje. Netikslūs pareiškimai neigiamai veikia visuomenę, nors ji ir trokšta, kad sovietai kuo greičiau nusisuktų sprandus. Neigiamai veikia neišsipildę pranašavimai, nes jie nuvilia žmones, pakerta pasitikėjimą autoritetais.

Iš kur tokie "tikslūs" pranašavimai? Greičiausia jie yra paimti iš dr. H. Kissingerio knygos, išleistos prieš porą metų. Joje Kissingeris priėjo išvadą, kad ekonominis sovietų gyvenimas yra tiek blogas, kad gali maždaug už 10-15 metų pasibaigti visišku ekonominiu suirimu. Jis nenurodo, kad tai jau reikš sovietų valstybės subyrėjimą.

**S. Šetkus**

**APIE MAJORĄ LIAUDANSKĮ**

Su dideliu susidomėjimu perskaičiau "TŽ" 41 nr. K. Karužos straipsnį "Nesulaukė tėvynės laisvės" apie a. a. atsargos majorą Kostą Liaudanskį. Kadangi su velioniu man teko keletą metų tarnauti tame pačiame I DLK Gedimino pėstininkų pulke ir daugiau kaip metus laiko būti būrio vadu jo vadovaujamoje mokomoje kuopoje, tai jaučiuosi turįs teisę šį tą pridėti ir patikslinti.

Pirmiausia, velionies pavardė buvo Liaudanskis, o ne Liaudanskas ir tokia pavarde jis buvo žinomas I pulke ir Ukmergėje. Velionis buvo sėkmingas medžiotojas, o pulko karininkai juokaudavo, kad lapės pačios ant jo lipa . . . Kaip medžiotojas jis labai mėgdavo pasakoti savo nuotykius, bet man neteko girdėti, kad jis būtų tarnavęs III ar IV pėstininkų pulkuose. Žinojau, kad velionis I pėst. pulką atsikėlė iš V pėst. pulko A. Panemunėje, Kaune. I pėst. pulko karininkams buvo žinoma, kad jis buvo išlaikęs egzaminus į majoro laipsnį bataliono vado vietai, bet buvo spėliojama, kad tos vietos negaunąs dėl nevisai lietuviškos šeimos . . . Visi tokie spėliotojai turėjo nustebti, kai velionis, atvykęs į JAV, tuojau įsijungė į bendruomeninį lietuvių gyvenimą ir pradėjo organizuoti karių veteranų sąjungą "Ramovę", o jo "iš nevisai lietuviškos šeimos" dukrelė gražiai pasirodė amerikietiškoje spaudoje antikomunistiniais, Lietuvos vergiją atidengiančiais straipsniais.

**Jurgis Gediminėnas**

## PADĖKA

1982 m. lapkričio 13 d. Toronto Lietuvių Vyrų choras "Aras" atliko meninę programą DLK Gedimino Šaulių kuopos surengtame Lietuvos kariuomenės šventės minėjime Delhi, Ontario.

Mes buvom sujaudinti Delhi ir jos apylinkių lietuvių nuoširdumu bei vaišingumu. Jūs "Arui" ne tik stipriai plojote ir kėlėte ovacijas už dainų atlikimą, bet ir parėmėte "Arą" duosniomis aukomis.

Toronto Lietuvių Vyrų choro "Aras" valdybos, choristų ir dirigento sol. Vaclovo Verikaičio vardu dėkoju DLK Gedimino šaulių kuopos pirm. Stepui Jakubickui už pakvietimą, Delhi lietuviams už jų vaišingumą ir nuoširdumą. Ypatingai esame dėkingi čia išvardintiems asmenims už jų aukas. Paaukojo: V. Dirsė $100, Trys Delhi muškietininkai $150, Z. P. Augaičiai $50, M. Vl. Miceikos $50, A. K. Ratavičiai $50, Delhi KLB apyl. pirm. J. Lukšys $50, F. Gurklys $50, J. Mačiulis $50, G. Rugienis $50, J. E. Strodomskiai $50, A. Žebertavičius $50.

Su gilia pagarda ir lietuvišku ačiū —

*T. Stanulis,*
TLV choro "Aras" valdybos pirmininkas


IŠKILUS KŪČIŲ VAKARAS ANAPILYJE

gruodžio 24, penktadienį, 8 val. vakaro

*Programoje: Kūčių nuotaikos meninė dalis, bendros kalėdinės giesmės, Kalėdų senelis mažiesiems, tradicinių valgių vakarienė, paruošta J. Bubulienės*

**Kainos:** suaugusiems — $11, pensininkams — $10, vaikams nuo 12 iki 15 metų — $8, nuo 7 iki 12 metų — $5, nuo 1 iki 7 metų — nemokamai

**Stalus rezervuoti,** pranešant šeimos narių skaičių (stalas vienai šeimai — nuo 6 iki 26 asmenų), **G. Trinkienei** tel. 762-9517 arba **J. Bubulienei** tel. 667-8260.

**Bilietai gaunami** sekmadieniais Anapilio parapijos salėje po pamaldų, kitomis dienomis — augščiau minėtais telefonais.

*Kūčių vakarą rengia ir visus tautiečius dalyvauti maloniai kviečia —*

***Anapilio Moterų Būrelis ir KLK Moterų Dr-jos Lietuvos Kankinių par. skyrius***

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ
1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6, tel. 532-3311

KŪČIŲ VAKARIENĖ

*Gruodžio 24, penktadienį, 8 val. vak., Karaliaus Mindaugo menėje*

- *Tradiciniai Kūčių valgių patiekalai*
- *Kalėdinė meno programa ir bendros dalyvių giesmės*
- *Kalėdų senelis su dovanomis mūsų mažiesiems*
- *Mandagus ir gerai organizuotas patarnavimas*
- *Vietos rezervuojamos. Bilietai parduodami LN raštinėje ir sekmadienių popietėse.*

*BILIETŲ KAINOS: jaunimui — iki 6 metų — nemokamai, 6-12 metų — $4.00, 12-18 metų — $8.00; vyresniems — studentams — $9.00, pensininkams — $9.00, suaugusiems — $10.00.*

Naujų Metų SUTIKIMAS

**Gruodžio 31, penktadienį, 7 val. vakaro, Karaliaus Mindaugo ir Karalienės Mortos menėse**

- *$500.00 premijos mėgėjams aktoriams už vaidybą, monologus ir dainas scenoje, geriausiems šokėjams ir įėjimo premijos dalyviams*
- *Šilta vakarienė su vynu ir kitais gėrimais*
- *Nemokamas įvairių gėrimų baras ir šaltų užkandžių bufetas*
- *Geras orkestras, linksmi šokiai ir kitos staigmenos*
- *Stalai numeruoti. Vietos rezervuojamos iš anksto*

ĮĖJIMAS: studentams ir pensininkams — $25.00, suaugusiems $30.00.
Viskas tik už bilieto kainą. Bilietai parduodami LN raštinėje ir sekmadienių popietėse.

*VISUS DALYVAUTI ŠIUOSE RENGINIUOSE NUOŠIRDŽIAI KVIEČIA —* ***LIETUVIŲ NAMAI***


# TORONTO ONT

**Š. Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos** suvažiavimas rengiamas Toronte š. m. lapkričio 25-28 d.d. "Town Inn" viešbutyje (620 Church St.). Programa buvo paskelbta "TŽ" 46 nr., 10 psl. Paskaitos bus Prisikėlimo parapijos Parodų salėje lapkričio 27, šeštadienį, 9 v.r., šiais klausimais: "Lietuvių jaunimo organizacijos ir jų išlaikymas" — Rita Rudaitytė; "Lietuvių jaunimo veikla Australijoje" (bus rodomos skaidrės) — Laima Beržinytė. Visi studentai kviečiami dalyvauti.

**"Gintaras"** lapkričio 28 d. pasirodys televizijoje "Grey Cup" žaidynių pertraukos metu. Toje programoje dalyvaus 12 tautinių šokių grupių. Jos visos atliks tuos pačius įvairių tautų šokius, įskaitant lietuvių Kubilą. Gruodžio 5 d. gintariečiai pakviesti dalyvauti lenkų šventėje.

**KLK Moterų Draugijos Lietuvos Kankinių parapijos skyriaus** metinė šventė — gruodžio 5, sekmadienį. Narės dalyvaus 11 v. Mišiose apsirengusios tautiniais drabužiais. Po Mišių šventinio susirinkimo nebus, nes tą dieną ruošiama iškilminga parapijos vakarienė. — Valdyba savo posėdyje, kuriame dalyvavo ir klebonas kun. J. Staškus, paskyrė paramą: $300 Kanados Lietuvių Žmogaus Teisėm Ginti Komitetui; po $100 — žurnalui "Moteris", "T. Žiburiams", Kun. P. Ažubalio vardo stipendijų fondui, "LKB Kronikai"; po $50 — KLK Moterų Dr-jos centro valdybai, Šv. Jono lietuvių kapinėms, seselėms; $25 Tautos Fondui.

**KLK Moterų Dr-jos Prisikėlimo par. skyriaus** metinė šventė — gruodžio 5, sekmadienį. Visos narės organizuotai dalyvaus 11.30 v. Mišiose. Po jų — agapė Parodų salėje. Paskaita — kun. P. Šarpnicko, OFM, apie šv. Pranciškų Asyžietį.

**Metinis Anapilio Sodybos korporacijos susirinkimas** šaukiamas š. m. gruodžio 9 d., ketvirtadienį, 7 v.v. Lietuvos Kankinių parapijos salėje, Anapilyje. Darbotvarkėje atidarymas ir invokacija, praėjusio susirinkimo protokolo tvirtinimas, pranešimai — pirmininko, iždininko, kapinių komisijos, revizijos komisijos, dvietų valdybos narių rinkimas, einamieji reikalai. Visus prašome susirinkti punktualiai.

**Valdyba**

**Vyt. Pacevičius,** šalia savo studijų baigęs ir pianino klasę, pasirodys Romuvos koncerte gruodžio 12 d. Lietuvių Namuose.

**Kūčių vakarienę** gruodžio 24 d. 8 v.v. Anapilio salėje rengia KLK Moterų Dr-jos Lietuvos Kankinių parapijos skyrius ir Anapilio Moterų Būrelis. Šeimininkauti pakviesta J. Bubulienė. Gražiai išpuošti stalai bus pritaikyti pagal šeimų dydį. Prie tradicinės vakarienės bus duodamas vynas ir vaisvandeniai. Atvyks Kalėdų senelis, bus meninė programa, kuriai vadovaus sol. S. Žiemelytė. Kūčioms pritaikytą žodį tars kun. Pr. Gaida. Bilietai gaunami po pamaldų parapijos salėje ir šiokiadieniais pas J. Bubulienę tel. 667-8280 arba G. Trinkienę tel. 762-9517 (kainos nurodytos skelbime).

Kviečiame visuomenę gausiai dalyvauti šioje Kūčių vakarienėje.

**Vasario 16 gimnazijai** Toronte surinkta aukų: prie Prisikėlimo šventovės $659, prie Lietuvos Kankinių šventovės $278, Lietuvių Namuose $160 ir lietuvių bankeliuose gimnazijos sąskaiton įnešta $245 (jų tarpe J. Strazdo $200). Tikimasi, kad į bankelius gimnazijos sąskaiton lietuviai įneš ir daugiau aukų.

**A. a. Jono Blizniko** atminimui vietoje gėlių paaukojo "T. Žiburiams $50 Brunonas Laučys.

**Kanados užsienio reikalų ministerija** praneša, kad nuo 1982 m. lapkričio 1 d. mokestis už užsienio pasą pakeltas iki $21.00.

**Kaikurie "TŽ" skaitytojai** pinigus laikraščiui siunčia vokuose. Būna atvejų, kad tokie vokai dingsta pašte arba ateina be pinigų. Todėl prašome skaitytojus siųsti pinigus čekiais arba pašto bei banko perlaidomis.

**PADĖKA**

Nuoširdžiai dėkojame rengėjoms už suruoštą mums gražų pobūvį mūsų dvidešimties metų vedybinio gyvenimo sukakties proga.

Ačiū visiem žemiau išvardintiem už brangias ir gražias asmenines dovanas: mūsų vaikučiams Romualdui ir Birutei, Krikšto dukrai Juditai, Sutvirtinimo dukrai Dalytei, Sutvirtinimo sūnui Tomui, pusseserei Genei su vyru Juozu ir visiems už brangias, gražias bendras dovanas.

Nuoširdus ačiū mielam ilgo gyvenimo draugui Vladui Melnykui už gražius sveikinimo žodžius.

Ačiū kun. Eugenijui Jurgučiui, OFM, už atvykimą ir maldą palaiminant valgį.

Ačiū visiems atvykusiems ir negalėjusiems atvykti, bet prisidėjusiems prie viso paruošimo.

Jūs visi mums būsit ilgai ilgai neužmirštami.

Jums labai dėkingi —

**Vytautas ir Onutė Marcinkevičiai**

**Kai žmona pyksta**

Graikų filosofas Sokratas turėjo labai piktą žmoną Ksantipę. Kartą jį grįžusį namo žmona be jokio reikalo ėmė barti. Kai žmona nutilo, filosofas paėmė ąsotį vandens ir išpylė jai ant galvos.

— Ką tai reiškia? — ėmė šaukti Ksantipė. — Sokratas ramiai atsakė:

— Tai reiškia, kad po didelės audros ateina lietus. . .

* * *

Jauni nori pakeisti pasaulį, pasenę — pakeisti jaunimą.


*Kanados Lietuvių Žmogaus Teisėms Ginti Komitetas išleido*

**pašto ženklus**

*lietuvių patriotų-kalinių atminimui*

Vieno lapelio su 4 ženklais kaina — 1 doleris.
Užsisakyti, siunčiant čekius:
*Canadian Lithuanian Committee for Human Rights, 1021 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8*

**ALOE VERA (ALIJOŠIUS) PADEDA IŠMĖGINKITE**

*Šių gaminių galima gauti per V. Aušrotą tel. 242-3648*
**P.S. Ir Jūs galėsite tapti šių gaminių atstovu. Teiraukitės informacijų**

**OPTOMETRISTAS**
**Dr. S. Brogowski**
*412 Roncesvalles Ave.*
**Toronto, Ontario**
(prie Howard Park Ave.)
**Kabineto telefonas**
**531-4251**
Pacientai priimami susitarus telefonu

TORONTO LIETUVIŲ PENSININKŲ KLUBO STATOMUOSE NAMUOSE NUOMOJAMŲ BUTŲ

**SUTARČIŲ PASIRAŠYMAS-PAREIŠKIMŲ PRIĖMIMAS**

vyksta kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 4 v. p. p. klubo raštinėje, Lietuvių Namuose, 1573 Bloor Street W., Toronto, Ontario M6P 1A6, telefonas 533-3498.

Priimami visi lietuviai, gyvenantys Kanadoj arba JAV (persikėlimu rūpinasi patys).

MĖNESINĖS KAINOS: vieno miegamojo — $500 ir dviejų miegamųjų — $600.
INFORMACIJOS: laiškais klubo adresu, asmeniškai — J. Poška, tel. 244-8893.

**Advokatas ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.**
2 Jane St., suite 303, Toronto, Ontario M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas
Telefonai: įstaigos (416) 762-7393, namų 233-0303

**Advokatas PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B**
3031 Bloor St. W., Suite 200, prie Royal York, Toronto, Ontario M8X 1C5
Telefonai: įstaigos (416) 231-4138, namų 249-2637

**FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR**
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ
Antanas Genys 231-2839
Juozas Gudas 270-5256
Vacys Žižys 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

**DRESHER** INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

**DRAUDA**
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
**MASKELL INSURANCE BROKERS LTD.** (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
*VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS*
*• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •*

**V. BAČĖNAS**
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis: V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

**INSURANCE**
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

# TORONTO ONT

### Anapilio žinios

— Parapijos tarybos sekcijų ir organizacijų pirmininkų posėdis įvyko lapkričio 18 d. Pirmininkai padarė pranešimus apie savo vienetų veiklą. Aptarti įvairūs parapijos reikalai. Nutarta sušaukti visuotinį parapijos susirinkimą 1983 m. sausio 30, sekmadienį po 11 v. Mišių, Anapilio salėje. Tai bus informacinis susirinkimas, kuriame padarys pranešimus klebonas ir tarybos sekcijų pirmininkai.

— Dail. A. Petrikonio paveikslų paroda — gruodžio 5, sekmadienį, Anapilio Parodų salėje. Rengia Anapilio Moterų Būrelis.

— A. a. Jonas Revas, 74 m. amžiaus, mirė Floridoje. Palaidotas iš Lietuvos Kankinių šventovės lietuvių kapinėse lapkričio 22 d.

— Aukojo: "LKB Kronikai" KLK Moterų Dr-jos Lietuvos Kankinių par. skyrius $100; lietuvių kapinėms — M. Žurlienė $100, J. A. Adomauskai $60, K. Žutautienė $50, KLK Moterų Dr-jos mūsų par. skyrius $50; parapijos skoloms — P. Gulbinskas $100.

— Parapijos vakarienė — gruodžio 5, sekmadienį, 4 v.p.p. (žiūr. skelbimą).

— Mišios lapkričio 28, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Rickų giminės mirusius, 11 v.r. — už a.a. Juozą Rutkauską.

### Lietuvių Evangelikų Liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas lapkričio 28, sekmadienį, 9.30 v.r., su šv. Komunija laikys kun. P. Dilys.

— Moterų draugijos posėdis — gruodžio 5, sekmadienį po pamaldų, pas E. Šturmienę, 75 Indian Grove, Toronto. Tel. 769-6431.

— Choras repetuoja kas pirmadienį, 7.30 v.v., šventovėje.

### Lietuvių Namų žinios

— LN aplankė: M. Trumpauskas iš Lindsay, Ont., R.L.G. Prechtl iš Saskatoono, H. D. Shneider iš Šveicarijos, V. Prisčeponka iš Otavos, A. S. Danaičiai iš Otavos, P. Vaitkūnas iš Floridos, P. P. Šiaučiuliai, p. Krikščiūnai, A. M. Joneliai iš Montrealio.

— LN reikalingos padavėjos ar padavėjai Kūčių ir N. Metų parengimams. Kreiptis į LN raštinę asmeniškai arba tel. 532-3311.

— LN raštinėje jau gaunami bilietai į Kūčių ir N. Metų parengimus.

**A.a. Mykolo Bartulio** atminimui E. Rasokienė paaukojo "T. Žiburiams" $5.

**Pagerbdami a.a. Eleną Vilimaitienę,** Vytas ir Genė Kairiai iš Burlingtono, Ont., paaukojo "T. Žiburiams" $15, Stefa ir Apolinaras Sakai — $15.

**A.a. Alfonso Urbono** atminimui vietoje gėlių Aldona ir Alfonsas Erštikaičiai iš Stoney Creek, Ont, paaukojo "T. Žiburiams" $20, M. ir J. Jakaičiai iš Londono, Ont., — $10.

### Latvių šventė

Latvijos 64-toji nepriklausomybės paskelbimo sukaktis paminėta Toronte dviem renginiais — lapkričio 19 d. surengtu priėmimu Latvių Namuose ir lapkričio 21 d. specialia iškilme Toronto un-to salėje. Priėmimas penktadienį buvo skirtas daugiausia kitataučiams. Iš lietuvių jame dalyvavo gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, p. H. Žmuidzinienė, KLB pirm. adv. J. Kuraitė, KLB vicepirm. J. R. Simanavičius, KLB Toronto apyl. pirm. adv. Algis Pacevičius, kun. Pr. Gaida. Kalbas pasakė: Latvijos konsulas dr. Upenieks, gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas, Estijos konsulas Heinsoo, Kanados Latvių Federacijos pirm. T. Kronbergs. Sveikino: Y. Shymko Ontario premjero vardu, buvęs min. Wilson, Ontario liberalų atstovas T. Ruprecht, Kanados Lenkų Kongreso pirm. J. Kaszuba, Ontario daugiakultūrės tarybos pirm. dr. Burke. Meninę dalį atliko dr. Upenieks dukra Margarita, pagrojusi arfa du kūrinius — vieną tarptautinį, kitą latvišką.

Sekmadienio programa buvo skirta vien latviams. Pagrindinę kalbą pasakė Laisvojo Pasaulio Latvių Federacijos pirm. prof. Olgerts Pavlovskis iš JAV. Meninę programą atliko jaunimo choras, vadovaujamas D. Šmitės, kanklių grupė, vad. Arianos Liepinas. Vargonais grojo Anita Rundane. Įėjimo kaina — $6, pensininkams ir studentams $4, invalidams, šauliams ir jaunimui iki 16 m. amžiaus — nemokamai. Iškilmę rengė specialus komitetas.

### Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį per 10 v. Mišias giedojo solistė A. Stempužienė-Švedienė, akompanavo D. Viskontienė. Taip pat giedojo D. Pranaitienė, L. Dambrauskaitė ir D. Viskontienė.

— Kūrėjai-savanoriai paminėjo Lietuvos kariuomenės sukaktį, organizuotai dalyvaudami 11.30 v. sekmadienio Mišiose. Taip pat dalyvavo KLK Moterų parapijos skyrius, Toronto lietuvių skautų abu tuntai ir ateitininkai.

— Susituokė: Raimundas Šiaučiulis su Vida Vaitiekūnaite.

— Uždaros vyrų rekolekcijos, kurias ves prel. V. Balčiūnas, įvyks gruodžio 10-12 d.d. Mary Lake, King City. Registruotis klebonijos raštinėje.

— Parapijai aukojo: A. V. Lukai $160, J. M. Astrauskai, A. Žilėnas ir G. H. Chvedukai po $100; B. J. Sriubiškiai $50, E. Girdauskienė $40. Novenos proga aukojo: A. Artičkonis $200, J. Arštikaitis, N. Liačienė, K. Mikšys, L. Ožebergaitė, E. Račkauskienė, J. Vitartas po $100; dr. G. Zeps $60; J. M. Vaseriai, M. Pečulienė, A. Pauliukonienė, V. Mickus, A. Kelmelis, J. Gudavičius, J. V. Demikis, A. Rimkus, P. Rudnickienė, G. Strimaitienė, V. Vaitkus po $50; klierikų fondui — K. Rukšienė $50, S. Mazlaveckienė $20; religinei Lietuvos šalpai — P. Kirstukas $20.

— Mišios lapkričio 28, sekmadienį, 8 v.r. — už Steponą Juodikaitį, 9 v.r. už Vėlinių novenai pavestuosius, 10 v.r. — už Joną Kalinauską, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už Bumbulių šeimos mirusius.

### Atidėti rinkimai

Balsavimai už kandidatus į KLB Toronto apylinkės tarybą, kaip buvo skelbta, praėjusį sekmadienį nebuvo vykdomi. Apylinkės valdyba nusprendė pratęsti kandidatavimo laiką iki gruodžio 19 d., o balsavimą nukėlė į 1983 m. sausio 16 d. Rinkiminę komisiją sudaro: B. Bedarfienė — 233-7315, V. Ramanauskas — 769-0670, P. Šturmas — 274-3529, V. Taseckas — 279-0363, V. Kulnys — 769-1266. Kandidatuojantys arba siūlantys kitus kandidatus prašomi kreiptis į betkurį rinkiminės komisijos narį ar į betkurį apylinkės valdybos narį.

**Valdyba**

### Kalėdiniai sveikinimai

Kalėdinis "T. Žiburių" numeris su šventiniais ir Naujų Metų sveikinimais išeis gruodžio 16 d. Tai gera proga pasveikinti savo bičiulius, organizacijoms — savo narius, bendrovėms — savo klientus. Bus dvejopi sveikinimai — paskirieji (rėmeliuose) ir vienas bendras. Už paskiruosius mokama pagal nustatytą kainą, o į bendrąjį įsirašoma skiriant laikraščiui auką. Sveikinimai priimami **iki gruodžio 8 d.** Pokalėdinis "TŽ" numeris, kuris turėtų išeiti gruodžio 23 d., dėl švenčių negalės būti išleistas.

Pastaruoju metu ateina nemažai adresų pakeitimų. Keičiant adresą, prašome pažymėti senąjį adresą. Taip pat, siunčiant prenumeratos pinigus, prašome pažymėti už kurį skaitytoją mokama. Geriausia tokiais atvejais iškirpti iš "TŽ" prenumeratoriaus adresą ir pridėti prie laiške siunčiamo čekio.

Maloniai prašome dar neatsilyginusius už 1982 m. prenumeratą atsilyginti ir atnaujinti prenumeratą 1983 metam. Ir paštas, ir leidėjai reikalauja prenumeratas sumokėti iš anksto už sekančius metus. Kitaip tenka mokėti baudą paštui.

**Administracija**

**Lietuvos Kūrėjų-Savanorių Sąjungos** Toronto skyrius paaukojo "T. Žiburiams" $20.

**Klevelando "Grandinėlės" koncertas** lapkričio 21 d. Central Tech mokyklos salėje susilaukė gausių žiūrovų ne tik iš Toronto, bet ir kitų vietovių. Šis vienetas parodė tautinių šokių raidą nuo Sudaužtinio iki Kupolinio, įjungdamas solistę A. Stempužienę-Švedienę, dainininkų-kių vienetus, orkestrėlį, skaidres, šviesos efektus. Visa tai sudarė gerai sulydytą programą. Visiems krito į akis "Grandinėlės" programos naujumas, dinamiškumas. Koncertą surengė Prisikėlimo parapijos taryba ir jos visuomeninė sekcija.


Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolijos seserų

**METINĖ ŠVENTĖ**

**įvyks 1982 m. lapkričio 28, sekmadienį, 4 valandą po pietų,**

Prisikėlimo parapijos salėje.

**Bus minimas "LKB Kronikos" dešimtmetis**

*Gintės Damušytės paskaita, sol. Ginos Čapkauskienės koncertas, akompanuojant muz. J. Govėdui, ir bendra vakarienė. Visus kviečiame atvykti!*

*Rengėjai*

***Lietuvos Kankinių parapijos taryba ruošia***

**PARAPIJOS VAKARIENĘ**

***gruodžio 5, sekmadienį, 4 v.p.p., Anapilio salėje*** *ir kviečia visus dalyvauti.*

*PROGRAMOJE:*
- *Anapilio Sodybos pirmininko* ***Antano Rinkūno*** *pagerbimas ir kultūrininko-visuomenininko premijos įteikimas*
- *Kun. P. Ažubalio Stipendijų Fondo stipendijų įteikimas*
- *Meninė programa, kurią atliks Londono lietuvių choras "PAŠVAISTĖ"*

*Ta proga gretimoje salėje vyks a. a. dail.* ***A. Petrikonio*** *kūrybos paroda*

***Dalyvavimas*** *— $15 asmeniui, Bilietai gaunami sekmadieniais po pamaldų Lietuvos Kankinių šventovės salėje, o šiokiadieniais — pas Reginą Celejewską (tel. 231-8832). Vakarienės maistą paruoš J. Bubulienė*

*Maloniai kviečiame atsilankyti į Toronto lietuvių teatro "AITVARAS" vaidinimą,* ***š.m. gruodžio 5, sekmadienį, 3.30 v.p.p.,*** *didžiojoje LIETUVIŲ NAMŲ SALĖJE. Bus vaidinama*

**"BUHALTERIJOS KLAIDA" –**

**Vyt. Alanto 3-jų veiksmų komedija**

**autoriaus 80-čio ir "Aitvaro" dešimtmečio proga**

*Režisuoja A. Dargytė-Byszkiewicz.* Įėjimas — $5.00 ***Aitvariečiai***

***PIRMĄ KARTĄ TORONTE!***

***Scenos menininkų popietė –***

**KONCERTAS**

**"ROMUVA 20"**

| | | |
|---|---|---|
| *Dalyvauja: solistės* | *Gitaristas* | ***A. Simanavičius*** |
| ***S. Žiemelytė*** | ***D. MacDonald*** | ***H. Rožaitis*** |
| ***J. Sriubiškienė*** | *Pianinu* | *"Gintaro"* |
| ***L. Marcinkutė*** | ***Vyt. Pacevičius*** | *dainininkės,* |
| *Smuikininkai* | *Solistai* | *vad.* ***G. Paulionienės*** |
| ***Regina ir Atis Bankai*** | ***V. Verikaitis*** | *Po programos — kavutė, įspūdžiai, susitikimai.* |
| *Fleitistas* | ***V. Paulionis*** | |
| ***Tomas Regina*** | ***R. Paulionis*** | |

**LIETUVIŲ NAMUOSE**

**1982 m. gruodžio 12, sekmadienį, 3 val. po pietų**

Įėjimas — $5, studentams ir pensininkams — $4.

Visus maloniai kviečia praleisti dvi įdomias valandas

***Skautų stovyklavietė "Romuva" XX-mečio proga***

***Nuoširdžiai kviečiame atsilankyti į Šiauliečių Sambūrio Toronte rengiamą***

**ŠOKIŲ VAKARĄ**

Lietuvių Namų Vytauto Didžiojo menėje (Hall B) **š. m. lapkričio 27, šeštadienį, 7 v.v.**

Programoje — trumpa meninė dalis; nuo 8 v.v. — šokiai, kuriems gros gera europietiška muzika, veiks valgių ir gėrimų baras. *Maloniai kviečiame visus paremti mus savo atsilankymu.* ***Šiauliečių Sambūris***

**B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.**

**IŠNUOMOJAMAS pirmame augšte kambarys moteriai su teise naudotis virtuve. Skambinti tel. 535-5126 po 6 v. vakaro.**

**MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.**

**ST. PETERSBURG, FLORIDOJE, parduodamas butas (apartamentas) bendranamyje (condominium) lietuvių apylinkėje, pusė bloko nuo jūros, arti krautuvės. Kreiptis tel. 1(813)360-0166.**

**ORKESTRAS "Malūnas", grojantis lietuvišką ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skambinti DANAI 822-3791 po 6 v.v., EDVARDUI 536-6672 Toronte.**

**LIETUVIŠKA gėlių krautuvė**

**savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.**

**LIETUVĖ PENSININKĖ-NAŠLĖ norėtų prižiūrėti mažus vaikus arba būti šeimininke. Rašyti: Mrs. R. Liucija, 191 Spring Hall Lane, Halifax, England.**

**ATLIEKU visokius namų remonto darbus — lauko ir vidaus dažymus, medžio ir t.t. Taip pat valau grindų kilimus ir sofas kambariuose su specialia valymo mašina už prieinamą kainą. Darbas garantuotas. Skambinti po 7 v.v. tel. 532-3410 Toronto, J. Baliūnas.**

**K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronto.**

**CANDLELIGHT CATERERS**

**SAVININKAI J. S. BUBULIAI**

**Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.**


# MONTREALQUE

**A. a. J. Knystauto atminimui** KL Fondui giminės ir draugai suaukojo $305. H. ir P. Bernotai įstojo į KLF narių eiles su $200 įnašu.

**Vincas Piečaitis** savo draugų ir artimųjų tarpe atšventė 50-jį gimtadienį. Jis yra veiklus Montrealio lietuviškoje visuomenėje — šiuo metu vadovauja KLB Montrealio apylinkės valdybai.

**Lietuvos Kariuomenės šventės** minėjimą AV parapijos salėje rengia LK Mindaugo šaulių kuopos nariai lapkričio 28 d. Programoje dalyvaus ir vyrų oktetas.

**"Neringos" jūrų šaulių kuopa** šiais metais AV parapijos salėje rengia N. Metų sutikimą. **N.B.**

**Angliškoji spauda,** kaip "The Gazette", plačiai rašė apie buvusio Kvebeko vyriausybės imigracijos ministerio J. Couture iniciatyva sudarytą slaptą tautinių grupių veikėjų ir jų organizacijų sąrašą, apimantį 750 asmenų ir 250 organizacijų. Tasai sąrašas buvo sudarytas politiniais tikslais. Tai matyti iš dalinio sąrašo, paskelbto "The Gazette" puslapiuose. Prie daugelio asmenų pridėtos pastabos apie politinę jų orientaciją. Pvz. apie vyskupą Chimichella pasakyta, kad jis labai vertinamas italų bendruomenės ir esąs beveik "suverenistas", t.y. palankus Kvebeko nepriklausomybei. Iš lietuvių minėtame daliniame sąraše įrašyti šie montrealiečiai: Henrikas Adamonis, Petras Adamonis, Irena Lukoševičius, Pranas Paukštaitis. Yra nemažai klaidų. Pvz. Paukštaitis pavadintas Pierre (Petras), o Alain Stanke (Stankevičius) esąs rumunų kilmės. Kaikurių pareiginiai titulai taip pat netikslūs. Dabartinis Kvebeko kultūrinių grupių min. G. Godin, spaudos ir opozicijos užpultas, pažadėjo minėtą slaptą sąrašą sunaikinti. Be to, pareiškė, kad jis niekad nebuvo panaudotas. "The Gazette" betgi rašo (1982.XI.4), kad jis buvo panaudotas referendumo metu. **K.**


**Š. m. gruodžio 5, sekmadienį, KLK Moterų Draugijos Montrealio skyriaus šventė —**

***VEIKLOS TRISDEŠIMTMETIS***

**IŠVAKARĖSE (gruodžio 4, šeštadienį, 7 v. v.)** Aušros Vartų parapijos salėje dail. ***Valės Balsienės*** iš Toronto ***keramikos ir gintaro parodos*** atidarymas su vyno bei sūrio vaišėmis.

**SEKMADIENĮ, 11 v.r., iškilmingos pamaldos** Aušros Vartų šventovėje; po pamaldų — **akademija** salėje su ***kun. dr. Pr. Gaidos*** paskaita ir vaišės (pietūs). Įėjimas narėms nemokamas, svečiams — $5.00.

Visus maloniai kviečiame dalyvauti — *Valdyba*

**Montrealio Lietuvių Studentų Sąjunga**

**kviečia visus studentus dalyvauti**

**20-je ŽIEMOS SLIDINĖJIMO STOVYKLOJE**

**"L'Auberge de la Perdriere" viešbutyje, St. Donat, Quebec, Canada: (819) 424--3052 (3060)**

**Gruodžio 28 — sausio 2 dienomis**

Registracija prasidės apie 3 v.p.p. pirmadienį stovykloje Kaina — $150. Prašom siųsti įmokas (deposit) $75 prieš lapkričio 29 dieną. Skirtumas įmokėtinas registracijos metu.

*Informacijų ir įmokų reikalais kreiptis:*

***Gytis Niedvaras, 5217 Ponsard Ave., Montreal, Quebec H3W 2A9. Tel. (514) 487-4938***

Greitas ir tikslus patarnavimas!

**Tel. Bus.: 722-3545**

**Res.: 256-5355**

**PETRAS ADAMONIS**

**C. I. B.**

**GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ**

**ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.**

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

**LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA**

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

| MOKA UŽ: | | DUODA PASKOLAS: |
|---|---|---|
| Terminuotus vienerių metų indėlius | 11 % | Nekilnojamo turto |
| Certifikatus | 11.5% | Asmenines ir prekybines |
| Specialias taupomąsias sąskaitas | 10.5% | Paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000 |
| Taupomąsias sąskaitas su apdrauda iki $2.000 | 10 % | |
| Trumpalaikius indėlius už $20.000 ir daugiau | 10.5-10.75% | |
| Čekių sąskaitas | 6 % | |

**KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS**

**ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI**

**KASOS VALANDOS**

| | 1465 DeSeve | 3907 A Rosemont |
|---|---|---|
| Pirm., Antr., Treč. | 9 – 3 | |
| Ketvirtadieniais | 12 – 8 | 6 – 8 |
| Pektadieniais | 12 – 6 | 12 – 6 |
| Sekmadieniais | 10.15 – 12.30 | |